

DESEO

UTVECKLING AV DISTRIKT FÖR LIKA MÖJLIGHETER I SOCIALA EKONOMISKA OMRÅDEN

Detta projekt har samfinansierats av Europeiska gemenskapen.

The content of this publication is the sole responsibility of the author.

Publikation av projektet gjord av REVES

Skriven av
Erdmuthe Klaer (Projektsamordnare)
Gordon Hahn (Metodologisk expert)

Med hjälp av
Torkel Andersson, Regionen Västra Götaland
Anna Bulgarelli, Staden Modena
Celeste Caruso, Legacoop Modena
Daniela Catanoso, Staden Messina
Lisa Cashman, den kooperativa sammanslutningen LEADER i västra Cork (West Cork Leader Co-operative Society Ltd.)
Josette Casse/Viviane Leroy, Centret för information om kvinnors rättigheter (Centre d'Information des Droits des Femmes; CIDFF)
Tommaso Demicheli, CESVIP
Daniela Gariselli, ETHOS
Dominique Maillard/Philippe Parazon, Staden Grenoble
Nordine Henni, Staden Dunkerque
Oussama Loukili, ADELIE
José Ospina, Sammanslutningen för boende i Carbery (Carbery Housing Organisation)
Mariana Pfenniger, CEPS
Maria Lucia Serio, Piattaforma per l'Economia Sociale dell'Area dello Stretto
Valeria Sogni, Provinsen Piacenza
Fusun Uzuner, Coompanion
Katherine Walshe, Utvecklingsnämnden i provinsen Cork (Cork County Development Board)

© 2008 – MESOGEA by GEM s.r.l.
via Catania, 62 – 98124 Messina

All rights reserved.
No part of this publication may be reproduced.

No commercial edition.

deseo

utveckling av distrikt för lika möjligheter
i sociala ekonomiska områden

JANUARI 2008

REVES
European Network of Cities and Regions for Social Economy

*Local Authorities and Social Economy
A Partnership for Local Sustainable Development*

MESOGEA

deseo

utveckling av distrikt för lika möjligheter
i sociala ekonomiska områden

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

7	PROJEKTETS ÖMFATTNING DESEO-PROJEKTETS STRATEGISKA RAMVERK: REVES DESEO – PROJEKTET DESEO-PROJEKTETS TEMAN FÖR NÄRMARE FOKUS OCH METOD
13	TEORETISK BAKGRUND – ATT TILLFÖRA ETT VÄRDE TILL ETT INNOVATIVT EKONOMISKT KONCEPT SAMARBETSGRUPPER: INTEGRERA LIKA MÖJLIGHETER OCH KÖNSPERSPEKTIVET SAMARBETSGRUPPER OCH LIKA MÖJLIGHETER – POTENTIALER FÖR DEN SOCIALA EKONOMIN OCH LOKALA MYNDIGHETER
20	ARBETSBESKRIVNING PÅ EN SAMARBETSGRUPP INOM DESEO-PROJEKTET
23	EXEMPEL PÅ PROCESSER FÖR ÖMSESIDIG NYTTA AV RESURSER OCH SAMARBETE I GRUPPER PÅ ETT SPECIFIKT OMRÅDE TERRITORIELLA AVTAL KONSORTIUM «KOOPERATIVA VERKSAMHETER MED GEMENSAMMA INTRESSEN» (SCID)
40	BEFINTLIGA INITIATIV SOM FRÄMJAR LIKA MÖJLIGHETER OCH DERAS SAMARBETSMÖNSTER
44	UTVECKLA LOKALA SAMARBETSGRUPPER FÖR JÄMSTÄL LIGHET MELLAN MÄN OCH KVINNOR: FÖRSLAG TILL ETT VERKTYG FÖR PROGRAMMERING OCH UTVÄRDERING KÖNSPERSPEKTIV, MAKROANALYS OCH ANALYS AV AKTÖR GOPP-ANALYS GAP-ANALYS GENOMFÖRANDE AV PROCESSERNA MED SAMARBETSGRUPPER UTVÄRDERING AV SAMARBETSGRUPPER INOM DESEO- PROJEKTET – MÄTNING AV AVKASTNINGEN FRÅN MJUKA VÄRDEN VID HÅRD INVESTERING
58	ANALYS AV GENOMFÖRBARHET OCH TILLÄMPNING AV VERKSAMHETEN SOM FÖRSÖK PÅ PARTNERNAS OMRÅDEN

STADEN MESSINA/PIATTAFORMA PER L'ECONOMIA SOCIALE DELL'AREA DELLO STRETTO (IT): DELA INFORMATIONSVRKYTG FÖR ATT FRÄMJA JÄMSTÄLLDHET MELLAN MÅN OCH KVINNOR PÅ ARBETSPLATSEN

CEPS (ES): FRÄMJA IMPLEMENTERINGEN AV EN LAGSTIFTNING FÖR LIKA MÖJLIGHETER

PROVINSEN PIACENZA/ETHOS/CE.SVI.P. (IT): ÖMSESIDIGT NYTTJANDE AV RESURSER FÖR UTBILDNING AV KVINNLIKA CHEFER INOM DEN SOCIALA EKONOMIN

STADEN GRENOBLE/CIDFF (FR): SKAPA ETT RESURSCENTER FÖR EVINNLIKA ENTREPRENÖRER

COOMPANION (SE): FRÄMJANDE AV LIKA TILLGÅNG TILL KREDITER

STADEN MODENA/LEGACDOOP MODENA (IT): ÖMSESIDIGT NYTTJANDE AV RESURSER FÖR BÄTTRE UTBILDNING OCH KVINNLIKA ANSTÄLLDAS RÖRLIGHET

ADELIE^o/STADEN DUNKERQUE (FR): INITIATIV FÖR ÖMSESIDIG NYTTA SOM SKA GE UPPHOV TILL LIKA MÖJLIGHETER NÄR DET GÄLLER ATT TILLGÅ SYSSLSÄTTNING

SAMMANSLUTNINGEN FÖR BOENDE I CARBERY (CARBERY HOUSING ASSOCIATION) (CARBERY HOUSING ASSOCIATION) / DEN KOOPERATIVA SAMMANSLUTNINGEN LEADER I VÄSTRA CORK (WEST CORK LEADER COOPERATIVE SOCIETY) LTD. / NÄMNDEN FÖR UTVECKLING I REGIONEN CORK (CORK COUNTY DEVELOPMENT BOARD) (IR): BYGGA STÖD TILL FRÄMJARE AV LIKA MÖJLIGHETER INOM DEN SOCIALA EKONOMIN

107 SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

117 BILAGA: PARTNERS I DESEO-PROJEKTET

PROJEKTETS ÖMFATTNING

Projektledaren REVES, är ett unikt europeiskt nätverk som knyter samman lokala myndigheter och aktörer

inom den sociala ekonomin för att skapa stabila partnerskap och en gemensam policy för en socialt hållbar lokal utveckling och social integritet. Det bildades officiellt i september 1997 som en internationell icke-vinstdrivande organisation av en grupp städer, däribland Östersund (Sverige) och Reggio Calabria (Italien) i samarbete med ett europeiskt nätverk för nykooperation (European Confederation of workers co-operatives), medarbetarägda företag och sociala kooperativa verksamheter (CECOP). Reggio-deklarationen skrevs och blev REVES-stadgan vilken definierar målsättningar och utvecklingslinjer för lokalt och internationellt samarbete inom REVES. Under REVES' 9-åriga existens har dess koncept, partnerskap, delaktighet, sociala sammanhang och nya satsning på kvalitetsfylld sysselsättning för skapandet av en ny pluralistisk välfärd, gått igenom en period av analyser och gemensam utveckling i EU:s 15 medlemsstater, Marocko och Ryssland.

DESEO-PROJEKTET STRATEGISKA RAMVERK: REVES

Sedan flera år tillbaka har REVES varit engagerad i utvecklandet av en multidisciplinär ansats baserad på partnerskap för lokal planering av policyn och utvärdering. Det gjordes genom att konceptet med företagets sociala ansvar (Corporate Social Responsibility) förlängdes till ett bredare koncept som involverar alla nyckelaktörer inom ett givet område: Territoriellt socialt ansvar (Territorial Social Responsibility) (TSR®). TSR® har utvecklats och fortsätter att utvecklas inom ramen för ett flertal projekt och andra aktiviteter. Dess principer sammanfaller med gemensamma målsättningar för

den europeiska strategin mot fattigdom och social utslagning ("European strategy against poverty and social exclusion") som t ex mobiliseringen av alla relevanta företag, dotterbolag och ansökan om en multidimensionell ansats för att utveckla social integration. REVES' aktiviteter har ett nära samband till policyn som framhålls av den europeiska unionen å ena sidan och till processer för lokal utveckling å andra sidan. Som ett relä mellan olika områden så väl som mellan specifika områden och EU, representerar nätverket ett unikt laboratorium för innovation på området för den sociala ekonomin.

DESEO har utvecklats av REVES-nätverket inom ramen för dess strategi för social integration och antidiskriminering. De flesta parterna i projektet är också medlemmar av REVES. Med 82 medlemmar i 50 områden i 15 länder i de europeiska länderna är REVES den största testbädden för DESEO-projektet och säkerställer en spridning av de uppnådda resultaten inom projektet. Stadgan säger klart och tydligt att en av nätverkets målsättningar är att (i praktiken) "*tillämpa* jämställdhet mellan män och kvinnor" Nätverket bedrev redan sedan tidigare olika projekt kopplade till lokal utveckling och jämställdhet (kvinnors skapande av verksamhet, förbättring av kommunikation/PR-aktiviteter mot stat och myndigheter etc.) Dess medlemmar kan hjälpa till att tillhandahålla värdefull kunskap inom frågor som lokal utveckling, jämställdhet mellan män och kvinnor, företagets sociala ansvar (CSR) / territoriellt socialt ansvar (TSR) och territoriellt samarbete.

I de flesta av de tidigare nämnda initiativen, är aktörer inom den sociala ekonomin på samma gång målgrupp (i egenskap av arbetsgivare) och slutlig förmånstagare (i egenskap av medlem/arbetstagare i den organisation de är verksamma i). De är bäst placerade att analysera behov och potential så väl som att experimentera med nya modeller för samarbete / deltagande. Därutöver är de i en position där de direkt kan övervaka effekten av olika aktioner relaterade till implementeringen av dessa modeller. Slutligen, är det av vikt att belysa att en stor del av de som är medlemmar på området för den sociala ekonomin liksom förvärvsarbetare på olika områden är kvinnor.

DESEO - PROJEKTET

Europeiska rådet betonade tydligt under Lissabonmötet år 2000 betydelsen av att "främja alla aspekter av lika möjligheter till anställning". Med hänsyn till målen i "Programmet om Gemenskapens ramverk för jämställdhetsfrågor", uttrycktes också intentioner att "förbättra förståelsen för frågor som rör jämställdhet mellan män och kvinnor".

Ett viktigt instrument som gör det möjligt att länka samman ekonomisk utveckling och jämställdhet verkar emellertid hittills vara otillräckligt utforskat: Inom strategier som syftar till att främja lokal utveckling och ekonomisk tillväxt spelar samarbete en alltmer betydande roll. Utbyte av kunskaper och erfarenheter, gemensamma processer för ledarskap och att dela resurser mellan olika företag och andra strukturer har visat sig vara ett vinnande koncept. Icke desto mindre har samarbete i grupper inte bara potentialen att inrätta ett fruktbart tillväxtorienterat samarbete. Det kan också på ett betydande sätt bidra till social integration på lokal nivå, skapa kontakter mellan människor och motverka stereotyper.

Män och kvinnors lika tillgång till det ekonomiska och sociala samspelet måste ses som en verklig faktor för innovativa processer som främjar lokal utveckling och som inkluderar ekonomisk tillväxt. Fram till idag har aspekter som främjandet av jämställdhet och lika möjligheter i allmänhet *genom inrättandet av samarbete i grupper (samarbetsgrupper)* försumrats.

Aktörer på marknaden och lokala myndigheter skulle fullt ut kunna ingå potentialer för samarbetsgrupper och tillföra ett nytt värde och innehåll så som jämställdhet mellan män och kvinnor till ett koncept vilket till stor del fortfarande baseras på konkurrens.

Projektet "DESEO – Utveckling av distrikt med lika möjligheter i områden som tillämpar social ekonomi (Development of districts of equal opportunities in social economy territories)" analyserar befintliga erfarenheter samt potential för ett system med lokala samarbetsgrupper (inom den sociala ekonomin) som riktar in sig på en förbättrad mekanism för män och kvinnors lika deltagande i det ekonomiska och sociala samspelet. Erfarenheter från både lokala myndigheter och aktörer inom den sociala ekonomin förs samman. Nya metoder för samarbete mellan aktörer inom den sociala ekonomin och/eller mellan aktörer inom den sociala ekonomin och lokala/regionala myndigheter kommer att studeras.

Dessa aktiviteter ledde till ett första utformande av framtida lokala samarbetsgrupper vilka inkluderade faktorer som t ex

- a. Metoder för utveckling av instrument som kan hjälpa till att etablera aktiviteter för samarbetsgrupper mellan olika organisationer inom den sociala ekonomin eller för partnerskap mellan den sociala ekonomin och lokala/regionala myndigheter;
- b. Förbättring av service/strukturer för befintliga samarbetsgrupper;
- c. Kriterier för lokal finansiering för att stödja de ovan nämnda grupperna;

- d. Metoder för lokalt godkännande av samarbetsgruppernas erfarenheter;
- e. Kriterier för att utvärdera resultaten från samarbetsgrupperna när det gäller främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor.

Å ena sidan gjorde denna process det möjligt att få till stånd en förbättring av *befintliga* instrument såsom barnomsorg, utbildning eller flexibla utbildningssystem. Å andra sidan strävade man efter att utveckla nya verktyg (att utforma nya transporttjänster och specifika utbildningsmoment som skulle tillämpas efter en persons föräldradighet, skapandet av gemensamma system för stöd från cheferna, utveckling av nya system för verksamhetsstöd till kvinnor kopplade till instrument som mikrofinans etc).

Följande partners bidrog till projektets verksamheter:

- Den provinsiella administrationen i Piacenza (IT)
- CE.SVI.P. (IT)
- Ethos (socialt kooperativ) (IT)
- Staden Modena (IT)
- Lega Provinciale Cooperative e Mutue Modena (IT)
- Staden Messina (IT)
- Piattaforma per l'Economia Sociale dell'Area dello Stretto (IT)
- Staden Grenoble (FR)
- Centret för information om kvinnors rättigheter i Isère (Centre d'Information des Droits des Femmes de l'Isère) (CIDFF) (FR)
- Staden Dunkerque (FR)
- ADELIE (FR)
- Sammanslutningen för boende i Carbery (Carbery Housing Association) (IR)
- den kooperativa sammanslutningen LEADER i västra Cork (West Cork Leader Co-operative Society Ltd.) (IR)
- NÄMNDEN FÖR UTVECKLING I REGIONEN CORK (CORK COUNTY DEVELOPMENT BOARD) (IR)
- Coompanion (SE)
- CEPS (ES)

DESEO-PROJEKTETS TEMAN FÖR NÄRMARE FOKUS OCH METOD DESEO syftade till att få till stånd ekonomiskt *hållbara* samarbetsgrupper som främjar olika dimensioner av jämställdhet mellan män och kvinnor i synnerhet och lika möjligheter i allmänhet. Partnerna *byggde därför på befintliga och*

tillgängliga resurser istället för att identifiera och lansera helt nya projekt vilka förmodligen också skulle behöva nya medel.

På lokal nivå sammanförde DESEO-projektet sociala ekonomiska resurser för lika möjligheter inom följande prioriteringsområden:

1. Öka medvetenheten och sprida information om lika möjligheter och antidiskriminering, samt implementering av relevant lagstiftning
2. Lämpliga instrument som främjar en balans mellan arbete och fritid och föräldraledighet, inkluderande frågor som transport
3. Lämpliga instrument som främjar utbildning^o / ^oentreprenörskap, inkluderande tillgång till finansiering

På grund av att det är en omfattande fråga och en relativt ovanlig kombination av ett hittills relativt ekonomiskt begrepp med ett perspektiv om lika möjligheter, krävde projektet tydlighet vad gällde struktur och tillvägagångssätt. Det implementerades i följande steg:

Steg I: Definition av problemen och behov på varje partners område: Vilket är problemet? Vilken typ av samarbetsgrupp skulle kunna inrättas – vilket specifikt mål skall det ha? Vilka samarbetsfaktorer behöver förbättras (i händelse av att samarbetsgrupper redan existerar)?

Steg II: Identifiera *befintliga* resurser: Vilka resurser är nödvändiga och tillgängliga?

Steg III: Hitta metoder för att dra ömsesidig nytta av resurserna: Vad behöver göras för att det ska vara möjligt att dra ömsesidig nytta av resurserna?

Steg IV: Vilket är mervärdet för de samarbetsgrupper som skall skapas på varje område?

Steg V: Test

I slutet av projektet utvecklade partnerna inom DESEO-projektet rekommendationer, inklusive vissa riktlinjer för inrättandet av resultatrika aktiviteter att utveckla i samarbetsgrupper i syfte att sträva efter lika möjligheter samt en medverkan från lokala myndigheter.

Denna publikation skall göra det möjligt för läsare att omforma DESEO-processen och dra sina egna slutsatser om överförbarheten av de modeller som utvecklats på hans^o / ^o hennes område.

Efter några teoretiska överväganden om samarbete i grupper kring könsrelaterade frågor i kapitel 2, ger kapitel 3 en första definition på en samarbetspartner inom DESEO, inklusive minimistandarder för dess fastställande och funktion.

Man ska emellertid komma ihåg att det hittills knappt finns några samarbetsgrupper eller liknande strukturer som underordnar sina aktioner ett tydligt könsperspektiv. Kapitel 4 kommer därför att framställa några exempel på god praxis när det gäller ömsesidig nytta av lokala resurser med flera generella sociala målsättningar.

I kapitel 5 kommer tidigare nämnd definition och exempel att konfronteras med nätverk och andra strukturer som främjar olika dimensioner av lika möjligheter: Vad är det som gör att de skiljer sig åt från samarbetsgrupper?

Kapitel 6 kommer att erbjuda planerings- och utvärderingsverktyg för lokala samarbetsgrupper som främjar lika möjligheter.

Ett förslag och en utvärdering av lokala utformningar av samarbetsgrupper och försöksverksamheter som utvecklats av olika partner i projektet följer i kapitel 7.

Slutligen utgör tidigare nämnda lokala försök grunden för europeiska minimistandarder och principer när det gäller utvecklingen av samarbetsgrupper för lika möjligheter så väl som för vissa allmänna rekommendationer till nationella regeringar och europeiska inrättningar. Dessa kommer att avsluta denna publikation i kapitel 8.

TEORETISK BAKGRUND – ATT TILLFÖRA ETT VÄRDE TILL ETT INNOVATIVT EKONOMISKT KONCEPT

Enligt REVES' erfarenheter när det gäller inrättandet av lokala partnerskap före-

faller det vara uppenbart att hållbara processer i samarbetsgrupper inte uteslutande ska initieras eller inrättas av politiska beslutsfattare utan också på initiativ av och i samarbete med olika lokala intressenter. Det förefaller absolut nödvändigt att det finns ett starkt stöd för utvecklingen av samarbetsgrupper på området genom en anpassning av befintlig lagstiftning så väl som genom en positiv attityd gentemot entreprenörskap och fördelarna med social integration.

Till skillnad från US A är SME och individuella aktörer i Europa inkluderade i samarbetsgrupper i större utsträckning. Robert Putnam och Richard Normanns modell tillför faktorer till Michael Porters diamantschema. Lönsamhet kompletteras av sociala och individuella förmåner. Socialt kapital spelar en vital roll.¹

Exempel på nyckelfaktorer för att samarbetsgrupper ska lyckas innefattar:

- Inrättandet av samarbetsgrupper inom nya verksamhetsområden (som svarar mot specifika behov);
- Specifik områdeskunskap och kompetenser som används på ett förnuftigt sätt vid planering och genomförande av processer för samarbete i grupper.;

¹ Se till exempel: Richard Normann (2000): "Service management"; Robert Putnam (1988): "Hanging together"; Robert Putnam (2004): "Democracies in flux"

SAMARBETSGRUPPER: INTEGRERA LIKA – MÖJLIGHETER OCH KÖNSPERSPEKTIVET

- Entreprenörer som har tillräcklig frihet för att utveckla framgångsrika affärsidéer i en samarbetsgrupp;
- Integration av samarbetsgrupper som en motor för utveckling inom den sociala ekonomin i lokala långsiktiga strategier och policy;
- Skapandet av territoriella fördelar genom synergier mellan olika samarbetsgrupper i en region eller
- Samarbete mellan företag, samhälle och universitet på nya innovativa områden (triple helix).

Ovan nämnda faktorer kan gälla för alla slags samarbetsgrupper. Andra faktorer som skall tas hänsyn till är storlek (variabel), struktur (vertikal/horizontalt), teknologi och kunskapsnivå, belägenhet(er) samt förankring på området, territoriell infrastruktur, liksom faktorer som säkrar hållbarhet. Nära besläktat med dessa faktorer är slutligen det sätt som lika möjligheter och andra sociala aspekter utvecklas.

Samarbetsgrupper föranleder tillväxt genom innovativa länkar och synergier mellan företag och andra lokala aktörer. Ändå finns det ingen "mirakelkur" för inrättandet av samarbetsgrupper (oavsett om de är traditionella eller "DESEO-grupper"). Det finns inga riktlinjer som beskriver hur man på bästa sätt etablerar dessa länkar och förhållanden för att erhålla ekonomisk framgång och social sammanhållning på ett specifikt geografiskt område. Försöksverksamhet är eller åtminstone bör därför alltid utgöra del av processen.

En positiv dimension av fenomenet med samarbetsgrupperna återfinns i det faktum att strukturer inrättas på basis av principer och metoder som skiljer sig åt från traditionella konkurrenskraftiga verksamhetsmönster. Förbindelsen mellan verksamheter vilka normalt inte associeras med varandra kan medföra att innovativa områden och tillväxtpotentialer växer fram. Det verkar därför vara värt att även utforska möjligheterna till att främja lika möjligheter inom sådana processer med samarbetsgrupper.

Avslutningsvis förefaller det uppenbart att det är nödvändigt att besitta en stor kreativitet på alla områden där det bedrivs samarbete i grupper samt ges stöd till samarbetsgrupper, när det gäller beslut om var (territoriell och/eller verksamhetsområde) och med vilka aktiviteter och medel en samarbetsgrupp inrättas. Att vara kreativ och våga vara innovativ är ännu viktigare om samarbetsgrupperna inkluderar ett specifikt könsperspektiv.

Till dags datum har samarbetsgruppers värde när det gäller att främja inte bara eko-

SAMARBETSGRUPPER OCH LIKA MÖJLIGHETER - POTENTIALER FÖR DEN SOCIALA EKONOMIN OCH LOKALA MYNDIGHETER

nomisk tillväxt, utan också aspekter av social integration som t ex lika möjligheter, varit relativt underskattat.

Liksom emellertid redan har betonats utgör samarbetsgrupperna ideala forum inte bara för ekonomiskt samarbete utan också för skapandet av gemensamma verktyg som gör det möjligt att få ett bättre deltagande av både kvinnor och män i den ekonomiska och sociala utvecklingen på lokal nivå. Då samarbetsgrupperna utformats på ett speciellt sätt kan de samtidigt komma att främja innovation, verksamhetsaktiviteter, socialt liv och samhällsengagemang.

Social ekonomi och lokala myndigheter är genom sin verkliga natur i en position att använda och utforska sådan potential. Genom att bevisa framgången med nya metoder för samarbetsgrupper kunde de också tillföra ett värde till uppfattningarna om företagens sociala ansvar (Corporate Social Responsibility) / territoriellt socialt ansvar (Territorial Social Responsibility) (TSR®), vari aspekten med "jämförbarhet mellan män och kvinnor" ännu inte helt har utvecklats. Å andra sidan berörs socialt ekonomiska strukturer mest av frågan då ett stort antal anställda och chefer inom den sociala ekonomin är kvinnor.

Genom skapandet av en specifik typ av samarbetsgrupper – som tjänar sina egna syften och/eller den lokala miljöns intresse – skulle verksamheter inom den sociala ekonomin kunna främja män och kvinnors deltagande i det sociala och ekonomiska livet, skapande av verksamhet, en balans i arbetslivet, ett välmående bland sina anställda och därigenom, inte minst, sin egen ekonomiska prestanda. Företag vilka (tillfälligt) saknar resurser när det gäller finansiering, ledningskapaciteter eller belägenhet, kan dra nytta av gemensamma strukturer och bidra med sin kunskap, utbildningskompetenser etc. Den sociala ekonomin kan föregå med exempel genom att skapa strukturer som bidrar till att skapa en jämvikt mellan ekonomiska och sociala aspekter av lokal utveckling. Könaspekter skall här ses som en möjlighet snarare än ett hinder.

Detta skulle också rikta allmänhetens uppmärksamhet på det faktum att jämförbarhet mellan män och kvinnor är en viktig faktor i varje dimension av det sociala och ekonomiska livet snarare än en isolerad aspekt.

Då den kompletterar uppfattningen om en "traditionell samarbetsgrupp", har en samarbetsgrupp inom den sociala ekonomin i DESEO-

projektet definierats enligt följande: "... en grupp av företag inom den sociala ekonomin som är verksam på basis av ett ömsesidigt nyttjande av resurser och tjänster, förmedling av färdigheter/kompetenser och kunskap så väl som gemensamma förvaltningssystem. Verksamheter grundas på samarbete och alla aktörers delade och övergripande mål för att främja jämställdhet mellan män och kvinnor som en huvudfaktor för innovation, solidaritet, deltagande och lokal utveckling i allmänhet."

Då lokala myndigheter blir involverade i eller stöder aktiviteter i samarbetsgrupper inom samma mål kan en samarbetsgrupp inom den sociala ekonomin bli en territoriell struktur.

Här skall betonas att partnerstrukturer för dessa samarbetsgrupper inte nödvändigtvis behöver vara fysiskt belägna på samma plats eller i det närmaste grannskapet trots att de alla vill utgöra del av samma stad eller region.

Lokala myndigheter kan på så sätt koncentrera sig på processer med samarbete i grupper som främjar jämställdhet mellan män och kvinnor. Genom att låna stöd och bli involverade på olika sätt skulle de ges möjligheter att förbättra, decentralisera och skapa tjänster som underlättar män och kvinnors tillgång till arbetsmarknaden, till det sociala livet etc. För att detta ska kunna genomföras behöver de emellertid framarbete nya mönster för stöd och ett offentlig-privat samarbete. Det rättsliga och finansiella ramverket måste anpassas.

Man måste emellertid även ta hänsyn till att inrättandet av samarbete i grupper medför risker. Ofta leder det *till* eller kanske bromsas upp genom långa, byråkratiska förfaringssätt. Målet måste vidare vara tydligt och gemensamt för alla partners. Slutligen är en stark vilja till samarbete hos alla aktörer liksom ansvarsfördelning ett villkor för framgång.

DESEO-projektet strävade efter att analysera dessa utmaningar och befintliga hinder. Genom inrättandet av gemensamma minimistandarder för inrättandet av samarbetsgrupper så väl som genom deras försöksverksamheter har parterna sökt efter lösningar för att överbrygga tidigare nämnda problem. Dessa aspekter kommer att hanteras mer i detalj i kommande kapitel.

Avslutningsvis skall det betonas att inrättandet av samarbetsgrupper inom ramverket för DESEO-projektet kommer att definieras i största möjliga bemärkelse. Olika former och slag av samarbetsgrupper kan skapas. Vidare kan de komma att ha olika typer av specifika mål relaterade till olika aspekter av lika möjligheter dvs. sysselsättning och entreprenörskap, utbildning, balans mellan arbete och fritid etc.

Exempel 1 – Främja lika tillgång till arbete: entreprenörskap och sysselsättning

En viktig drivkraft för att inkludera könsperspektivet i samarbetet i grupper är att kunna göra det möjligt för en stad eller region att dra nytta av tillväxt som föranletts av (nya) entreprenörskap av både män och kvinnor.

Könsperspektivet är emellertid ofta frånvarande i forskning och policyutveckling när det gäller företag och skapande av samsarbetsgrupper. Konventionellt verksamhetsstöd kanaliseras ofta in i verksamheter och sektorer dominerade av män.

Att främja entreprenörskap som en viktig faktor för lika möjligheter innebär att man bygger på olika individers varierande kompletterande färdigheter och kapaciteter. Ett sådant tillvägagångssätt kan generera positiva resultat om män och kvinnor ges tillräckliga möjligheter att starta och driva verksamhet på det sätt som de själva väljer, kanske tillsammans med kollegor och samsarbetspartner.

För att detta skall ske kanske de arbetar i ett eget samsarbete eller understöds av andra lokala intressenters strukturer för samsarbetsgrupper (som har ett starkt intresse i att utveckla lokala entreprenörskap, sysselsättning och social sammanhållning).

Samsarbete i grupper kan erbjuda olika stödfaktorer till entreprenörskap för både män och kvinnor. Fördelarna sträcker sig från utbyte av know-how, gemensam användning av infrastruktur och personal till gemensamma garantifonder för en förbättrad tillgång till krediter, gemensamma tjänster vilka är skraddarsydda för att svara mot entreprenörernas och de anställdas behov för att bara nämna några av dessa.

Lokala myndigheter, den sociala ekonomin, samt privata strukturer som tillhandahåller stöd till framtida entreprenörer, organisationer som arbetar för lika möjligheter, strukturer för den sociala ekonomin samt universitet kan öka effektiviteten av och tillgång till sina tjänster för specifika målgrupper genom att sammanföra sina tillgångar och dela resurser för verksamhetsstöd på en långsiktig basis.

Det förefaller uppenbart att strukturer för samsarbetsgrupper som främjar entreprenörskap med största sannolikhet samtidigt kommer att stödja framväxten av arbetsplatser. Under specifika förhållanden kan samsarbetsgrupperna komma att säkra arbetsplatserna genom att gemensamt finansiera ett visst antal anställda. Dessa anställda skulle då rotera, *i den mån det är möjligt*, inom de olika strukturerna som tillhör samsarbetsgruppen i enlighet med den senares (varierande) behov.

Här är emellertid starka övertygelser och en fast politisk vilja absolut nödvändigt. De kommer att växa fram om olika lokala aktörer och

politiker erkänner att samarbete i grupper i betydande utsträckning bidrar till att minska kostnaderna för arbetslöshet, socialt utanförskap och ekonomisk tillbakagång vilket hela det lokala samhället skulle få bära konsekvenserna av.

Exempel 2 – Främja lika tillgång till arbete: Utbildning

Samarbetsgrupper kan också, oavsett om de inrättats för detta syfte eller ej, utforma specifika utbildningsmoment för sina nuvarande eller framtida anställda. Detta kan göras i samarbete med andra lokala eller regionala aktörer.

Det finns till exempel ett starkt behov av seminarier som främjar färdigheter i ledarskap speciellt för kvinnor eller kurser i kompetensutveckling för kvinnor och män som kommer tillbaka från föräldraledighet. Beroende på den anställdes specifika behov, tidsaspekter, område för respektive företagares aktivitet och anställdas och utbildares tillgänglighet skulle olika former av utbildning (inklusive online-kurser och assistans av en mentor som själv kan vara en anställd vid ett samarbetsföretag) kunna utvecklas. Genomförandet av verksamheter i samarbetsgrupper på detta område beror givetvis i stor utsträckning på de områden där olika företag av samarbetsgrupper är verksamma. Gemensamma utbildningskurser i ledarskap, till exempel, kan vara lättare att utforma än utbildning för anställda som kommer tillbaka vid en specifik tidpunkt från föräldraledighet till ett mycket speciellt verksamhetsområde.

Exempel 3 – Främja en balans mellan arbete och fritid

Svårigheterna med balansen mellan arbete och fritid har sitt ursprung i det faktum att förändringar på vissa områden i livet inte har uppvägts av förändringar på andra områden. Peter McDonald² menade att fertiliteten är speciellt låg i samhällen där kvinnor har lika möjligheter när det gäller utbildning och arbete men där de bär ansvar för en oproportionerlig andel av familjearbetet. Livia Olah³ kom fram till att kvinnor i Sverige är mer benägna att skaffa ett andra barn när deras makar varit föräldralediga med det första barnet.

Trots att det verkar ske en förändring mot ökad symmetri i arbets-

² Peter McDonald (2000): "Gender Equality, social institutions" (Jämställdhet mellan män och kvinnor, sociala institutioner)

³ Livia Olah (2003): "Gender fertility: second birth in Sweden and Hungary" (Könsfertilitet: ett andra barn i Sverige och Ungern)

uppdelningen är andra förändringar nödvändiga som kan säkerställa bättre ansvarsfördelning inom familjen och mellan medlemmar i det lokala samhället som sådant och därigenom främja medborgarnas lika deltagande i samhälle och ekonomi.

Samarbetsgrupper har inte bara potential att främja entreprenörskap och sysselsättning för kvinnor och män, utan också att skapa instrument som tillåter bättre balans mellan arbete och fritid, inklusive medborgerligt engagemang.

Tjänster som transport och barnomsorg, vilka utvecklats och delas av flera företag, kan skapas och anpassas till specifika behov för *manliga* och *kvinnliga* anställda. Lokala myndigheter och andra tillhandahållare av tjänster skulle kunna vara villiga att ansluta sig till liknande initiativ, då de till exempel, åtminstone delvis, skulle kunna bidra till att lösa problem relaterade till bristen på lämpliga offentliga tjänster.

En annan viktig aspekt här är flexibilitet när det gäller arbetstid. CARE-projektet⁴ utformade möjligheter till ett nytt system för skräddarsydda arbetstidsavtal. Genom att ta bättre hänsyn till olika grupper av anställdas kapaciteter, tillgänglighet och behov och respektera arbetsgivarens krav, skulle de kunna göra ett företag ännu mer effektivt. Samarbetsgrupperna är i en position där de kan testa ett sådant system och dra nytta av det i ännu större utsträckning än enskilda företag gör, speciellt om de är verksamma på liknande områden och på så sätt lätt skulle kunna ha en personalrotation mellan sig.

Andra åtgärder som inriktar sig på anställdas balans mellan arbete och fritid kan även inkludera fritidsaktiviteter för anställda (och deras familjer). Gemensamt använda lokaler, för att bara nämna ett exempel, skulle ställas till förfogande för hela samarbetsgruppen.

Företag inom den sociala ekonomin är speciellt väl placerade för att utforska sådana aktiviteter i samarbetsgrupper, då de underliggande principerna i deras arbetspraktik – som t^oex. samarbete, solidaritet och vinstdelning – redan banade vägen för liknande samarbetsformer.

4 Se: www.reves-portrayal.net; REVES: „A guide for a local strategic approach to the reconciliation of work, family and public life“ (2007). (En guide för ett lokalt, strategiskt tillvägagångssätt när det gäller en balans mellan arbete, familj och det offentliga livet)

ARBETSBESKRIVNING PÅ EN SAMARBETSGRUPP INOM DESEO-PROJEKTET

Trots att DESEO-projektet definierade samarbetsgrupper för lika möjligheter i en så stor bemärkelse som möjligt, har alla olika slags samarbetsgrupper flera gemensamma egenskaper. I de första faserna av projektet, utformade parterna inom DESEO-projektet en mer detaljerad arbetsdefinition och gemensamma standarder som skulle respekteras medan de inrättade strukturer för samarbetsgrupper på olika områden:

Med hänsyn till deras mål, främjar den sociala ekonomin lika möjligheter:

- a. då de baseras på gemensamma mål *som länkar samman den ekonomiska och sociala dimensionen (så väl som miljömässiga och kulturella aspekter)* och, mer specifikt:
- b. utveckla och främja *sociala ekonomiska strukturer som ett instrument för lika tillgång* för kvinnor och män till arbete, familj, offentligt och privat liv (proaktivt tillvägagångssätt gentemot jämställdhet mellan män och kvinnor och lika möjligheter i allmänhet);
- c. främja lika tillgång för kvinnor och män till kvalitetstjänster (inklusive finans / kredit, sysselsättning etc.);
- d. leda till *skapandet och bibehållandet av gemensamt använda instrument (strukturer, tjänster etc.) på medellång och lång sikt;*

När det gäller deras inrättande och fördelning av resurser, främjar den sociala ekonomin lika möjligheter:

- e. då de inrättas *på lokal och regional nivå* (på ett geografiskt område som är begränsat i storlek);

- f. då de baseras på *delade resurser* (belägenhet, personal, finansiering, utrustning, expertis m.m.) och därför grundade på *en grundlig kartläggning av (tillgängliga / potentiellt tillgängliga) resurser* och en analys av kompetenser för var och en av de potentiella parterna (även överföring och ömsesidig nytta av expertis!);
- g. då de utvecklas inom ramen för en *gemensamt utarbetad långsiktig strategi för lokal utveckling / lika möjligheter och anti-diskriminering*;
- h. erfordrar ett *permanent stöd och bidrag från alla partner i fråga om resurser och konkret deltagande i alla aktiviteter* enligt en gemensam definition av den långsiktiga strategin (inga punktliga aktiviteter eller skraddarsydd åtaganden vilket ofta är fallet för nätverk);
- i. då de är självständiga, dvs. relativt oberoende av tillfällig extern finansiering (inkl. tillfällig offentlig finansiering), såvida inte den senare representerar medellång eller långsiktig strukturell finansiering (vilket den till exempel erhåller från LEADER-programmet);

När det gäller reglering och förhållande mellan parterna, främjar den sociala ekonomin lika möjligheter:

- j. kräver *lika villkor för alla partner, gemensamt ansvar och delaktighet i beslutsfattandet* (ömsesidighet / lika villkor inom samarbetsgruppen):
 - olika bidrag från olika partner bör få samma gehör
 - initiativ som rör samarbetsgruppens aktiviteter fattas efter diskussion och beslut av alla parter;
- k. måste säkra ett *ömsesidigt erkännande av kompetenser* som att godkänna partnerskapet och varje partners roll;
- l. kan kräva *ledare / förmedlare för att underlätta förhandlingsprocessen* mellan parterna, speciellt i den ursprungliga fasen: dessa ledare kan vara externa personer eller representanter för partnerstrukturer – deras roll och kompetenser måste accepteras av alla partner;
- m. kräver *väletablerade kommunikationsstrategier* bland alla partner;

Med hänsyn till lokalt samarbete, främjar den sociala ekonomin lika möjligheter:

- n. idealiskt ha lokala myndigheter bland sina partner eller främjare vilka skulle kunna dra nytta av samarbetsgruppers aktiviteter för att förbättra / decentralisera / skapa lokala tjänster och länka samarbetsgruppers aktiviteter och relaterat lokalt samarbete till deras policyn och strategier:

- sådant samarbete kräver emellertid tid och utrymme för att hitta en metod för gemensamt arbete vilket skulle ta hänsyn till egenskaper och gemensamma förväntningar från båda parter (den sociala ekonomin och lokala myndigheter)
- lokala myndigheter är i position till att anta legala och finansiella ramverk för nya mönster för lokalt samarbete som t ex samarbetsgrupper

Tänk på: Även i detta fall grundas samarbete på lika villkor och ömsesidighet från båda parter, en *ömsesidig nytta av resurser* och *inte* en fördelning baserad på orättvis konkurrens, ren understödslogik eller dominans från en partner (beslut fattas gemensamt)!

- o. kan baseras på *samarbete mellan ett begränsat antal partner i den ursprungliga fasen*, men^o:
- p. kan *öppna upp för samarbete med andra lokala aktörer* efter att samarbetsgruppernas strukturer har etablerats och är stabila;
- q. ha en inkuberingsfunktion i den bemärkelsen att samarbetsgruppernas aktiviteter kan leda till identifieringen av andra framtida initiativ enligt vilka parterna kunde jobba inuti eller utanför samarbetsgruppernas strukturer (möjlighet att konsolidera förhållanden bland lokala parter)

Slutligen skall det framhävas att främja den sociala ekonomins lika möjligheter inte enbart är ett instrument för offentliga relationer och marknadsföring.

Hittills finns det knappt några samarbetsgruppsliknande instrument för att främja lika möjligheter – genomförda med resurser som delas mellan olika företag inom den sociala ekonomin. Det blir ännu svårare att hitta lokala myndigheter som är involverade i sådana aktiviteter, dvs. ett samarbete mellan den sociala ekonomin och lokala myndigheter som sträcker sig bortom ett enkelt stöd genom understöd, offentliga kontrakt eller specifika program som ofta är begränsade i tid.

EXEMPEL PÅ PROCESSER FÖR ÖMSESIDIG NYTTA AV RESURSER OCH SAMARBETE I GRUPPER PÅ ETT SPECIFIKT OMRÅDE

Följande exempel på god praxis, vilka identifierades i början av projektets aktiviteter, är inte direkt relaterade till jämställdhet mellan män och kvinnor. Med hänsyn till alla andra aspekter hamnar de emellertid nära vad som har utformats som en samarbetsgrupp inom ramen för DESEO-projektet (se tidigare nämnt kriterium) och kan tillhandahålla de första idéerna om strukturer, bidrag, metoder etc.

Territoriella avtal – Egenskaper

TERRITORIELLA AVTAL

Territoriella avtal för sysselsättning har sedan Europeiska rådet i Florens (1993) främjats av Europeiska kommissionen. Inom detta sammanhang lade kommissionen speciell tyngd på hjälp till städer och landsbygdsområden som konfronteras med allvarliga problem med arbetslöshet. Inom ramen för redan befintliga program och initiativ som t ex strukturfonderna / URBAN etc., erhöll valda områden tekniskt och finansiellt stöd.

Ca. 80 territoriella avtal har samfinansierats av Europeiska kommissionen. De tvingade alla regioner och städer till att definiera mer konkreta och partnerskapsbaserade strategier där aktörerna ska göras mer delaktiga och till att anta en mer ansvarsfull inriktning rörande de beslut som fattats.

Idag finns det inte längre några territoriella avtal. Flera framgångsrika lokala partnerskap och initiativ som utformats inom dessa har emellertid integrerats helt och hållet i strukturfondernas program.

Partnerskap i ett territoriellt avtal bestod av offentliga myndigheter, sammanslutningar, sociala partner och yrkesverksamma. Alla partner var tvungna att göra en gemensam diagnos av den lokala situationen och specifika problem, vilket, så långt det var möjligt, inkluderade integrerande perspektiv, åsikter och oro hos varje lokal aktör som berörs av dessa problem. Partnerskapen måste därefter slå fast ett gemensamt förslag för a) en långsiktig strategi och konkreta handlingar (inklusive nya initiativ så väl som aktioner för att samordna redan befintliga initiativ), b) en mobilisering och en (om)fördelning av alla tillgängliga resurser liksom c) en (om) fördelning av relaterade uppgifter och ansvar.

De territoriella avtalen sträckte sig bortom samarbeten som t ex inom ramen för strukturfondernas uppföljande kommittéer. De karakteriserades i mycket av ett förhållningssätt som är orienterat nedifrån och upp samt av ett utvidgat partnerskap som gör det möjligt för olika lokala partner att gemensamt utforma åtgärder och samordna olika handlingar utan att de i någon större utsträckning domineras av en lokal administration. Det skall betonas att, utöver planeringen och implementerandet av ett par nya initiativ, så fokuserade avtalen till stor del på en bättre samordning av redan befintliga åtgärder.

Med de territoriella avtalen skapades ett nytt slags partnerskap vilket skilde sig åt från traditionella avtal och ofta kortsiktiga partnerskap i offentlig / privat regi och deras konkurrenskraftiga tillvägagångssätt. De flesta territoriella avtalen visade en stor potential för innovation. De uppmuntrade ett nytt slags lokalt samarbete, samt ny dynamisk, större effektivitet av lokala tjänster och policyn genom omfördelningen av ansvar och resurser och även nya mönster för lokalt styre.

Exempel på territoriella avtal

Territoriella avtal om sysselsättning, Brysselregionen (B)

Det territoriella avtalet om sysselsättning i Brysselregionen består av följande partner:

- Ekonomidepartementet och Arbetsdepartementet i Brysselregionen
- Ekonomiska och sociala rådet (med arbetsmarknadsparterna)
- Regionala sekretariatet för utveckling av landsbygden
- Bryssels fransktalande utbildningsinstitut
- Flamländsk service för praktikplats och yrkesutbildning
- Medelklassens och SME:s institut för livslångt lärande

- Flamländska institutet för eget företagande och entreprenörskap
- Kontor för främjande av turism
- Bryssel hamn
- Téléport
- Regionala investeringsbolaget, Bryssel
- Föreningen för regional utveckling, Bryssel
- Regionala arbetsförmedlingen, Bryssel (ORBEM)

Andra lokala aktörer från den privata sektorn, sammanslagningar, universitet och andra strukturer innefattades för enstaka aktiviteter rörande specifika frågor och områden. Dessa strukturer eller experter utgjorde emellertid inte del av generalförsamlingen.

Avtalet samordnades av ORBEM:s generaldirektör.

Personalkostnader och generella kostnader för samordning, budgetar för studier, kommunikation, spridning av information och publicering av avtalet finansierades av Europeiska kommissionen medan övriga kostnader täcks internationellt av de deltagande parterna.

Prioriteter, strategier och handlingar inom partnerskapet diskuterades tillsammans inom generalförsamlingen och utvecklades inom olika arbetsgrupper. Alla arbetsgrupper hade en "samordnare" som var ansvarig för att anordna möten, rapportera om WG-aktiviteter under plenummötet så väl som att inbjuda externa experter. Frågor som diskuterades under WG-mötena inkluderade a) konkreta faktorer för varje åtgärd (detaljer), b) uppdelning av uppgifter mellan olika parter, c) definition av kompetenser, d) fastställandet av en kalender för varje del av implementeringen, e) kostnadsuppskattning, vid behov, f) möjligheter för ytterligare finansiering. Slutliga beslut fattas emellertid i plenum av alla partner.

En huvudinriktning för Brysselregionernas territoriella avtal var att stimulera entreprenörskap (speciellt bland unga personer) inom den lokala och sociala ekonomin. I detta sammanhang inrättades, "företagscenter". Dessa strukturer fungerar som ett gränssnitt mellan entreprenörer och olika andra organisationer. De tillhandahåller administrativt stöd, rådgivning rörande ledarskap, utbildning, telefonjourer och infrastruktur som mötesrum eller IT.

Verksamheterna resulterade också i skapandet av en företagsbyrå "Bryssels företagsbyrå", vilken tillhandahåller riktlinjer och stöd till både traditionella företag och den sociala ekonomin. Den inrättades och samfinansierades av Bolaget för utveckling av Brysselregionen (Société de Développement pour la region Bruxelles-Capitale; SDRB), SIRDB, företagscentren (Centres d'Entreprises) och rele-

vanta departement i Brysselregionen. Dessa aktörer bidrog också med personal / arbetstid för förberedandet av byråns inrättande

Inom området för den sociala ekonomin hade tre huvudaktioner planerats:

1. upprättande av en förordning för erkännandet av den sociala ekonomiska sektorn som sådan och dess stöd från den regionala regeringen (ett viktigt villkor också för att den sociala ekonomin i Brysselregionen skulle ha tillgång till nationella stödprogram),
2. främjandet och antagandet av stödåtgärder för den sociala ekonomin, speciellt när det gäller företag för social integration och i detta sammanhang:
3. utformandet av specifika utbildningsmoment för chefer i strukturer inom den sociala ekonomin.

De flesta målen har uppnåtts. 2004 utfärdades en förordning av den regionala regeringen som gällde stödet till den sociala ekonomiska sektorn.

Utvecklingen av utbildningssystem för chefer vid företag inom den sociala ekonomin pågår fortfarande och har tagits upp i det nya avtalet för 2007-2013. Det senare inriktar sig emellertid inte längre på någon specifik arbetsgrupp som riktat in sig på den sociala ekonomin: 2004 skapades en plattform för social ekonomi vilken sammanför offentliga och privata aktörer (den sociala ekonomin). Den kommer att fortsätta de verksamheter som startades tillsammans med avtalet.

Efter två perioder av direkt samfinansiering av det territoriella avtalet för sysselsättning av Europeiska kommissionen, kommer det territoriella avtalet för Brysselregionen att fortsätta under perioden 2007-2013 på lokal nivå. Detta öppnar upp nya utrymmen för handlingsmanöver i lokala programmeringsprocesser. Aktioner kommer att samfinansieras av Brysselregionen, privata och offentliga lokala aktörer (för det mesta och främst parterna), där viss finansiering härrör från strukturfonderna (Mål 3).

I maj 2007 har nya funktionssätt, prioriteter och handlingsområden (om)definierats gemensamt av parterna och andra intresserade aktörer och huvudpersoner. Det nya programmet kommer att avslutas och antas i juni 2007 under avtalets plenummöte.

Det territoriella Brysselavtalet: Berörda aktioner mot diskriminering på arbetsmarknaden

Medan man söker efter innovativa modeller för ömsesidig nytta av

resurser, kan det vara värt att titta närmare på de aktioner som startades genom Bryssels territoriella avtal och dess arbetsgrupp mot diskriminering på arbetsmarknaden. Enligt vår synvinkel kanske dessa initiativ redan ger ett värdefullt exempel på en modell för innovativa samarbetsgrupper mellan olika aktörer på ett område. Antidiskriminering inkluderar uppenbarligen alla aspekter som kan relateras till jämställdhet mellan män och kvinnor.

I juni 2001 uppmanade rådet i Brysselregionen (i dag parlamentet) olika lokala aktörer att ansluta sig till styrkorna och kämpa mot politiska, sociala och ekonomiska aspekter av diskriminering på arbetsmarknaden. Efter ett antal utfrågningar och debatter uppkom flera initiativ.

Bland flera andra initiativ beslutades om att aktioner utförda av den regionala arbetsförmedlingen i Bryssel, ORBEM (Office Régional Bruxellois de l'Emploi) skulle förstärkas inom ramen för åtgärderna mot diskriminering i den territoriella sysselsättningspaktens. Detta gjordes först och främst i samarbete med Centret för lika möjligheter och kamp mot rasism (Centre for Equal Opportunities and Fight against Racism) vilket var i position att tillhandahålla stark expertis rörande rättsliga, ekonomiska och andra diskrimineringsåtgärder. Andra privata och offentliga aktörer, inklusive sammanslutningar, så väl som fackförbund anslöt sig till aktiviteterna.

Efter förhandlingar och starka lobbyverksamheter av arbetsmarknadsparterna, hade regeringen i Brysselregionen redan skapat en specifik budgetlinje för åtgärder mot diskriminering. I ett unikt och förmodligen fram till idag exceptionellt beslut, anförtroddes förvaltningen av denna budgetlinje och relaterade åtgärder slutligen till parterna i den territoriella sysselsättningspaktens arbetsgrupp.

De initiativ som lanserats syftade till att först och främst fastställa en specifik struktur för support och konsultation till offer för diskriminering på arbetsmarknaden. Aktörerna kom gemensamt överens om det faktum att denna enhet bör placeras så nära sysselsättningscentralen som möjligt, dvs. inom ORBEM. Det skall noteras att den senare i allmänhet ansvarar för administration och implementering av alla aktiviteter som främjas av avtalet och dess arbetsgrupper. ORBEM tar emellertid inte några initiativ själv. Åtminstone tre olika aktörer måste stödja och godkänna en specifik handling (inklusive till exempel spridning och publicering av resultat) innan den genomförs. Bilateral partnerskap är inte möjligt.

Denna central så väl som anställningen av tre konsulter inom diverse områden i Brysselregionen finansierades ursprungligen genom ovan

nämnd budgetlinje. Inrättandet av centralen, dess underhåll så väl som skapandet av jobbprofilen och utformandet av pedagogiska instrument av konsulterna gjorde det nödvändigt och kräver fortfarande ett omfattande bidrag av expertis och arbetstid från de partner och fackförbund som inte deltar i vinstdelningen, vilka ställer sin personal, sina möten och sitt material till partnerskapets förfogande.

I förhållande till tidigare nämnda initiativ utfördes andra aktioner som t ex anordnandet av seminarier, utvecklingen av ett "Ramverk för mångfaldighetsplaner" bestående av privata och offentliga aktörer, utformandet av utbildningsmoment för framtida chefer inom olika delar av de offentliga sektorerna, pilotprojekt (Exempel: integration av medlemmar från samhällen söder om Sahara på arbetsmarknaden, speciellt genom strukturer inom den sociala ekonomin), kampanjer för att öka kännedomen härom (informationsbroschyrer för nya anställda eller immigranter) utfördes. De kunde alla genomföras tack vare den finansiering som levererades av budgetlinjen för anti-diskriminering, men också tack vare bidragen från de olika parterna.

Seminarierna, till exempel, vände sig till arbetsgivare och anställda vid specifika företagsbranscher som gastronomi, metall och kemi eller banker och försäkringsbolag. De anordnades inte minst på grundval av en samfinansiering av regionala / lokala företag som är verksamma inom dessa sektorer, tillhandahållandet av dessa företag och andra partner av mötesplatser, catering och inte minst av personal för förberedandet av utbildningsmomenten.

Tre aktörer och medlemmar av avtalet (bland dessa Centret för lika möjligheter och kamp mot rasism) beslutade att börja arbeta på inrättandet av en specifik databas som skulle stödja anti-diskrimineringscentralens aktiviteter och ge arbetsgivare, anställda och arbetsökande tillgång till information om olika aspekter av diskriminering, inklusive förebyggande åtgärder och möjligheter till stöd för offer. Åter igen baseras resurserna på budgetlinjen så väl som på bidrag från parterna när det gäller personal, know-how och expertis.

Det förefaller absolut nödvändigt att betona att alla dessa åtgärder utgör del av en långsiktig strategi vilken främjas av ett lokalt / regionalt partnerskap för offentliga och privata aktörer. De kan inte anses vara enbart punktliga och kortsiktiga initiativ. Av denna anledning kan det territoriella avtalet för Brysselregionen och speciellt för dess arbetsgrupp för anti-diskriminering anses vara en värdefull modell för verkliga och innovativa aktiviteter i samarbetsgrupper på lokal och regional nivå.

Partnerskapets styrka ligger a) i alla partners starka vilja till att arbeta i ett egentligt partnerskap, inklusive sambeslut och ett gemensamt

styre, b) i den gemensamma identifieringen av gemensamma mål, c) i ett partnerskap av "lämplig" storlek (för att det ska vara operationellt måste antalet partner vara begränsat, där ett större antal aktörer associeras med specifika aktioner) och inte minst d) i ledaren för avtalets starka medlar- och förhandlingskapaciteter vilka motverkar långa och uttröttande processer där en konsensus eftersträvas.

Enligt Marc Trullemans ståndpunkt, som är Sysselsättningspaktens samordnare, kan öppenheten och kapaciteterna för samarbete mellan de olika aktörerna också relateras till att de är bekanta med de redan relativt omfattande styrstrukturerna på nationell och regional nivå i Belgien. Processer för samfinansiering och sambeslut – vars införande kan ta viss tid på andra områden (i andra länder) – ledde mycket snabbt till de första aktionerna.

Territoriellt avtal som ingåtts i Caltanissetta (IT)

Det territoriella avtalet i Caltanissetta är ett av de första exemplen på samordnade aktiviteter mellan ett områdes offentliga och privata strukturer. Avtalet ingicks 1997 på initiativ av sammanslutningen för företagschefer (COOs). Det började med ett samarbete mellan den senare och fackförbunden. Lokala offentliga myndigheter anslöt sig emellertid snart till partnerskapet, vilket introducerade en ny modell för industriella relationer med det specifika målet att främja sysselsättning och entreprenörskap.

Partnerskapet bestod av:

- Lokala myndigheter
- Små och medelstora företag (den traditionella och sociala ekonomin)
- Fackförbund och arbetsgivarorganisationer
- Kreditinstitut (Cofidi)
- Utbildningsinstitut
- Sammanslagning av entreprenörer och hantverkare
- Yrkesförbund
- Konsortium

Huvudmålen med avtalet var a) att bättre integrera och främja SME genom utbildning, riktad investering och andra instrument, b) att utveckla turism och c) att främja innovativa aktiviteter inom jordbruk och industri.

För genomförandet av avtalet inrättades ett icke vinstdrivande konsortium, "Società Consortile per Azioni".

Partnerskapet som omfattas av avtalet tillhandahöll rådgivning rörande organisation och styrning, främjande av förfarande och

export, teknisk innovation så väl som finansiering till små och medelstora företag.

Partners bidrar till aktionerna med olika medel:

Sammanlutningen för företagschefer och COOs (Assindustria) deltog i genomförandet av flera utbildningsprojekt och initiativ för anställda och främjar därigenom deltagandet av industriella entreprenörer och hantverkare som är villiga att investera i nya initiativ. I detta sammanhang föregrep eller övertog Cofidi, ett kreditinstitut för kooperativa verksamheter och en partner i avtalet, finansieringen av vissa investeringar. Andra kreditinstitut gjorde liknande bidrag. Lokala och regionala myndigheter åtog sig att, inom rättsliga gränser, påskynda och underlätta de administrativa förfarandena.

Partnern Consortium A.S.I.:s ansvar var att göra avtalet och dess reglerande plan operationella så väl som att utföra främjande aktiviteter som var inriktade på området Sicilien. Fackförbund försökte skapa ett gynnsamt ramverk för aktioner som rörde social dialog så väl som åtgärder för att gagna flexibilitet.

Avtalets förmånstagare, dvs. enskilda företag, åtog sig slutligen att genomföra de investeringsprogram som faststälts inom ramen för avtalet och programmet, och uppfyller därigenom alla skyldigheter såsom sysselsättningen av planerat antal löntagare och samfinansiering av åtgärderna.

Alla avtalets signatärer bidrog således med sina kompetenser, finansiering, samt tekniska och mänskliga resurser.

Ytterligare finansiella resurser insamlades genom europeiska, nationella, regionala och lokala program och fonder.

Beslut fattades inom Società Consortile per Azioni. En "blandad grupp för pådrivning, övervakning och kontroll av lokal utveckling" skapades – en slags ledningskommitté, inom ramen för vilken signatärerna av avtalet diskuterade, antog och övervakade prioriteter och konkreta handlingar. Vid behov inrättades specifika arbetsgrupper i olika frågor.

Det praktiska genomförandet av handlingar var de respektive aktörernas uppgifter.

KONSORTIUM

En annan form av samarbete och ömsesidig nytta av resurser enligt samarbetsgruppsmodell, vilken kan komma att sammanföra social ekonomi, lokala myndigheter och andra lokala aktörer, är konsortium.

Konsortium – Egenskaper

Ett konsortium skulle kunna beskrivas som en grupp organisationer som slår sig samman för att fullfölja ett gemensamt (långsiktigt) mål eller ett projekt som kräver (strukturellt) samarbete och resursdelning. Dess mest avancerade och institutionaliserade form är institutet. Generellt talat är målet att leverera "mer än summan av de individuella delarna". Konsortium uppkommer vanligtvis ur befintliga partnerskapsområden. Partner måste ha ett tydligt gemensamt mål för att säkra att deras verksamheter blir en framgång.

Konsortium uppstår oftast inom den icke-vinstdrivande sektorn. I ett konsortium behåller varje medlem sin egen rättsliga status. Konsortiets kompetenser och kontroll hänvisar endast till verksamheter som har anknytning till ett gemensamt syfte. Partnerskap grundas på ett kontrakt där varje medlems rättigheter och skyldigheter tydligt definieras.

Exempel på konsortium

Birminghams konsortium om den sociala ekonomin (Förenade kungariket)

Målet med Birminghams konsortium om den sociala ekonomin är att främja aktiviteter inom den sociala ekonomin på alla samhällets områden.

Birminghams konsortium om den sociala ekonomin består av följande medlemmar:

- Den lokala myndigheten: Birminghams kommunfullmäktige
- Operatörer inom den sociala ekonomin / gemenskapsorganisationer: Verksamheter i samhället (Business in the Community), Colebridge Trust, Co-Enterprise Birmingham, Birminghams frivilliga serviceråd (Birmingham Voluntary Service Council)
- Banksektorn: Bank of Scotland Community Banking, Birminghams kreditunions utvecklingsbyrå (Birmingham Credit Union Development Agency)
- Kyrka: Birminghams stift
- Utbildnings- och undervisningsstrukturer: Astons skola för företagare inom det sociala samhället (Aston School for Social Entrepreneurs)

Birminghams konsortium om den sociala ekonomin tillhandahåller stöd inom marknads- och genomförbarhetsforskning, råd till affärs-

verksamheter, utbildning, tillgång till finansiering så väl som utveckling.

GESCO – Sociala kooperativa sammanslutningars konsortium (I)

GESCO inrättades 1991. Det består av sociala kooperativa sammanslutningar vilka specifikt är verksamma på området för äldrevård, handikappomsorg, specifika grupper av immigranter och andra missgynnade medlemmar i samhället. GESCO har i övrigt ett nära samarbete med offentliga myndigheter.

GESCO:s aktiviteter fokuserar huvudsakligen på samordningen av lokala tjänster, serviceplanering och andra ingripanden på lokal nivå. Det hanterar dagliga omvårdnadscenter och boendeinrättningar, administrativa och informationscentraler samt gatuaktiviteter. Vidare anordnar GESCO utbildningsaktiviteter för medlemmar och anställda så väl som informationskampanjer lokalt. Konsortiet främjar också utvecklingen av samarbete med andra lokala aktörer. Vidare utför det forskning om möjligheter till skapande av sysselsättning och (ekonomisk) utveckling. Slutligen tillhandahåller GESCO tjänster för skapande och stöd till icke vinstdrivande företag. Alla aktiviteter baseras på etablerade riktlinjer och regler. Konsortiet är aktivt på hela området. På grund av en ökad försäljning kunde man anställa fler medarbetare och omstrukturera dess organisation och ledningssystem.

Huvudmål för konsortiet är det gemensamma genomförandet av olika projekt, främjandet av medlemmarnas aktiviteter och den sociala ekonomin i allmänhet, främjandet av territoriellt samarbete i Campagnia-regionen så väl som skydd av och förstärkande av kapaciteter för att delta i offentliga upphandlingsförfaranden.

Precis som redan har nämnts tidigare är konsortiet endast ansvarigt för aktiviteter som utförs inom ramen för den gemensamma strategin. Deras genomförande samordnas av olika kooperativa verksamheter som är ansvariga för specifika aktioner, beroende på deras respektive erfarenheter och kompetenser. Generalförsamlingar, arbetsgruppsmöten, studiegrupper, seminarier, andra typer av (offentliga) möten och konferenser anordnas i samarbete med lokala aktörer och medborgare.

Trots ett antal positiva resultat förblir samarbete med offentliga aktörer och privata företag fortfarande relativt svårt. Anledningar kan återfinnas i tendenser av (offentlig) kontroll och övervakning så väl som när det gäller starkt konkurrenskraftiga attityder.

Ändå eftersträvar konsortiet att sätta olika resurser och lokala aktö-

rer i relation till olika typer av efterfrågan, beroende på de specifika behoven i områdets olika delar. Vidare främjar det och är involverat i ett antal olika nätverk (t ex kampen mot social utslagning) så väl som i samarbete med fackförbund, universitet, Industri- och handelskammare och NGO.

Ett nytt slags företag, vilket öppnar upp nya samarbetsvägar mellan olika offentliga och privata aktörer, växte fram i Frankrike med antagandet av en ny lagstiftning 2001: En anpassning av lagen om de kooperativa verksamheternas stadgor (antagen 1947), Lag 2001-624, innehåller en definition av SCIC och olika kompletteringar till befintlig lagstiftning som Handelslagen. Den följdes av Dekretet 2002-241, vilket specificerade det rättsliga ramverket för SCIC:s godkännandeförfarande, villkor för beviljandet av understöd och de kooperativa verksamheternas granskningskyldighet.

«KOOPERATIVA VERKSAMHETER MED GEMENSAMMA INTRESSEN» (SCIC)

Kooperativa verksamheter med gemensamma intressen (SCIC) – Egenskaper

SCIC är en bolagsform med begränsat ansvar eller bolagsform med ett gemensamt aktiekapital med variabelt kapital. De framställer varor eller tjänster av allmänt intresse och strävar efter att ha en tydlig inverkan på sociala aspekter av lokal utveckling. SCIC har icke vinstdrivande strukturer, vilket betyder att åtminstone 57,5% av deras vinst måste tilldelas de odelbara reserverna. Deras aktiviteter styrs, precis som redan nämnts, av ovan nämnda lag så väl som av Handelslagen. SCIC är verksamma inom starkt varierande branscher som sociala tjänster, catering, transport, företagsskapande, främjande av den sociala ekonomin och fair trade.

Vilken etablerad sammanslutning som helst kan bli ett SCIC-bolag utan att ändra sin rättsliga status.

SCIC är privata initiativ och därför oberoende. Offentliga organ kan emellertid ingå avtal med ett SCIC-bolag, understödja och/eller samarbeta inom ramen för offentliga anbud. Viktigast är emellertid att de också kan ansluta sig till partnerskapet och inneha en andel. Den senare får emellertid inte överskrida 20% (andelar av alla offentliga enheter totalt).

Den främsta skillnaden med traditionella kooperativa verksamheter

är att tredje part, dvs. icke-medlemmar av den kooperativa verksamheten kan delta i aktiviteterna. Vidare måste åtminstone tre olika kategorier av juridiska eller fysiska personer utgöra del av medlemskapet, där de alla tillför olika slags erfarenheter *med* och olika förhållanden *till* verksamheten. Alla privata / offentliga eller fysiska personer får vara medlemmar. Vidare måste en SCIC inkludera användare (kunder och förmånstagare) och anställda från den kooperativa verksamheten i sitt medlemskap.

Sammanfattningsvis utför ett SCIC-bolag en ekonomisk aktivitet för att främja sysselsättning och för att svara mot områdets specifika behov, enligt definition av olika medlemmar.

Beslut fattas av generalförsamlingen. Principen "en man en röst" tillämpas och kommer också att bibehållas i händelse av sammansvärjningar av kolleger. Kollegor kan agera som en växelverkan mellan individuella medlemmar och generalförsamlingen (se Exempel: SCIC LANDES).

Exempel på kooperativa verksamheter med allmänna intressen

Teoretiska exempel: Omvandling av en sammanslagning till ett SCIC (Frankrike)

Eftersom kooperativa verksamheter av allmänt intresse endast funnits ett tag, råder det en brist på bra, godkända exempel. Därför kommer först ett teoretiskt exempel på ett SCIC att ges.

En sammanslagning som tillhandahåller barnomsorgstjänster kan besluta om att skapa ett SCIC genom att uppta sina anställda som medlemmar, en offentlig myndighet och två företag som är verk samma i samma grannskap med liknande intressen och mål (med anknytning till de allmänna intressena). Som en följd härav kommer den att överskriva all sin egendom på SCIC och i gengäld erhålla obligationer. Skulle sammanslutningen behålla sin status i åtminstone 5 år, kommer dess verksamhet inte att beskattas. Anställda, föräldrar, offentliga myndigheter och de två tidigare nämnda företagen kommer att bidra till kapitalet.

Viktigare beslut kommer att fattas av en generalförsamling där sammanslutningen och var och en av de tre grupperna (anställda, föräldrar, offentliga myndigheter & företag) skulle ha en röst.

SCIC Landes (Fr)

LANDES (Lansering av nya verksamheter för utvecklingen av den

sociala och solidaritetsbaserade ekonomin) är en aktivitetskooperativ som etablerades 2002. SCIC Landes' främsta aktiviteter inriktar sig på vägledning för framtida och nya entreprenörer. Vidare tillhandahåller de kooperativa verksamheterna kontorslokaler för den senare.

SCIC Landes etablerades inom ramen för en redan mycket stark lokal kultur av partnerskap, främjad framför allt av Sysselsättningskommittén (CBE), i Seignaux. Denna regionala sammanslagning grundades 1993 på initiativ av lokala aktörer som önskade associera andra lokala aktörer i diskussionen om och genomförandet av specifika aktioner för lokal, social och ekonomisk utveckling.

CBE:s mål är att:

- a. Svaret mot sociala behov som uppstår på området – skapandet av nya tjänster och aktiviteter;
- b. Skapa möjligheter för den som är villig att starta sitt eget företag / sin egen verksamhet (i synnerhet unga personer) – assistans med målet att integrera dem och deras aktiviteter på arbetsmarknaden (målet är *inte* att de permanent ska förbli i SCIC Landes);
- c. Gemensamt främja territoriell utveckling och tillhandahålla en möjlighet för unga personer att leverera sina bidrag här till;
- d. Göra olika lokala aktörer delaktiga på området (förmånstagarer, sammanslagningar, företag, lokala och regionala myndigheter, frivilliga) för att svara mot lokala behov och mobilisera resurser på bästa möjliga sätt;
- e. Utveckla solidaritetsbaserad praxis

CBE består av fyra samarbetspartner:

1. Företag
2. Politiker
3. Fackförbund (anställda)
4. Lokala aktörer (sammanslagningar, andra strukturer som är verksamma inom social integration, lokala utvecklingsstrukturer och sammanslagningar, utbildningsstrukturer, praktikföretag, strukturer som främjar skapandet av företagaktiviteter etc.)

Inom ramen för dess verksamheter, har olika platser och strukturer för lokal utveckling inrättats vilka gör det möjligt att identifiera lokala behov, planera aktiviteter och engagera intresserade unga personer. Ett lokalt utvecklingsråd, ett territoriellt observatorium och diverse möten där unga personer kan uttrycka sina önskemål och idéer har inrättats. Utöver detta har en "projektskola" som förmedlar projektledarkunskaper till unga personer och tillhandahåller assistans i att

utveckla deras projekt inom företagandet inrättats (i relation till det territoriella observatoriets lokala utvecklingsråds aktiviteter).

SCIC LANDES, vars skapande även drog nytta av programmet Interstices¹ för utveckling och forskning, tillhandahåller en testbädd för aktiviteterna och projekten inom företagandet för unga personer. Det gör det till exempel möjligt att:

- a. Inrätta ett *företag* med ett *slutligt social mål*
- b. Förse unga personer med *entreprenörstatus*;
- c. ha blandad finansiering (egna resurser och offentliga bidrag)
- d. basera aktiviteter på ett demokratiskt och deltagande tillvägagångssätt
- e. ha ett *blandat medlemskap* (anställda, förmånstagare, frivilliga, lokala och regionala myndigheter, fysiska och juridiska personer)
- f. oskiljbarhet av ackumulerade reserver

I de flesta fall är medlemmar i och anslutna till SCIC LANDES medarbetare i Sysselsättningskommittén (CBE). Liksom den senare har de kooperativa verksamheterna således fyra olika kategorier av medlemmar:

1. Användare / förmånstagare = lokala aktörer (i detta fall: sammanslagningar, andra strukturer inom social integration, lokala utvecklingsstrukturer och sammanslagningar, utbildningsstrukturer, företag som erbjuder lärlingsplatser, strukturer som främjar skapandet av entreprenörsaktiviteter etc.
2. Offentliga myndigheter och deras förbund: *Sammanslagning av kommuner i Seignaux*
3. Företag (fysiska eller juridiska personer som företräder ekonomier som företag, hantverkare, jordbrukare)
4. Projektledare / entreprenörer – anställda: unga personer i området

Bland dess aktiviteter återfinns bland annat tjänster som erbjuder hjälp vid förflyttning, måltider levererade till hemmet utan extra kostnad, organisation av spårning och andra aktiviteter för olika grupper, föreningar och organisation av flerkulturella händelser så väl som biluthyrning.

Finansieringen av aktiviteterna baseras på principen om ömsesidig

¹ Detta program för lokal utveckling och forskning startades 1999 av UFJT (Union des Foyers et Services pour Jeunes Travailleurs – i dag 'UNHAJ (Sammanslagningen för hushåll och tjänster för unga arbetstagare) – Union nationale pour l'habitat des Jeunes (Nationell sammanslagning för ungas bostäder))

nytta av resurser och solidaritet bland medlemmar och anslutna: Försäkringar, tjänster som administration och bokföring, utbildning och löner finansieras genom finansiella bidrag från medlemmar / anslutna och delvis genom den vinst som genereras av unga entreprenörer. En majoritet av de senare används emellertid till att täcka kostnaderna för att inrätta aktiviteterna.

Vidare drar SCIC LANDES nytta av infrastruktur (kontor etc.) och tjänster (administration, bokföring) som inrättats av andra initiativ lanserade av CBE som "plantskoleföretagen" och "hotellföretag" (stödstrukturer för den lokala och den sociala ekonomin som tillhandahåller tekniskt stöd, överkomliga priser för möten och annan infrastruktur etc.). Olika lokala strukturer, inkluderande SCIC LANDES delar således dessa resurser.

Slutligen stöder medlemmarna aktiviteterna med sina specifika kompetenser. Lokala myndigheter, till exempel, tillhandahåller institutionellt stöd och legitimitet. De spelar en aktiv roll för spridning av information av SCIC LANDES' tjänster till den lokala befolkningen. Företag som arbetar inom olika fält tillhandahåller å sin sida sin expertis i planerings-/och implementeringsfasen av diverse samarbetsaktiviteter som t ex semesterby för barnen.

SCIC LANDES är inrättade som en icke-vinstdrivande organisation där medlemmar / anslutna inte äger andelar. Medlemmar / anslutna förbinder sig att stödja och bistå unga entreprenörer under uppstartsfasen med sina respektive kompetenser, samt förbinder sig att gemensamt söka den mest lämpliga lösningen till ett speciellt uttryckt behov (också med avsikt att främja social innovation).

Främjandet av lika möjligheter och relaterade frågor som t ex kvinnors entreprenörskap är del av målsättningen för SCIC LANDES och alla andra strukturer som startats av CBE. Det bör hållas i åtanke att målet för den senare inte minst är att utveckla långsiktiga strategier för lokal utveckling i allmänhet.

Kooperativa verksamheter med ett allmänt intresse – liknande strukturer i andra länder

Belgien: Bolag med ett socialt mål (Société à finalité sociale) (SFS)
Strukturer liknande de kooperativa verksamheterna med gemensamma intressen (SCIC) i Belgien är bolag med ett socialt syfte (Société à Finalité Sociale – SFS). SFS:s initiativ för social ekonomi arbetar för integration av utsatta personer på arbetsmarknaden och inom samhällsservice (vård av barn, äldre och handikappade) Trots att belgisk

lag inte förutser någon specifik status för sådana företag, finns det en möjlighet för varje kommersiell organisation att införa en särskild bestämmelse i sina stadgar (lag antogs den 13 juli 1995). De kan bli ett «bolag med socialt syfte»: a) ett aktiebolag, b) ett privat aktiebolag (ett företag med begränsat personligt ansvar) eller c) en kooperativ förening, under förutsättning att följande villkor iakttas:

- a. anslutna bolag skall inte ansöka om förmåner (eller endast om begränsade förmåner);
- b. de sociala målen som verksamheterna tillägnas måste definieras tydligt;
- c. antalet röster för en enstaka medlem är begränsat till 10% av det totala antalet

Spanien: Blandat samarbete för social integration

Integrerat samarbete för social integration i Spanien är en speciell typ av konsumentensamarbete eller arbetstagar-samarbete. En ny lagstiftning av den 16 juli 1999 (Art 106) gjorde det möjligt för denna typ av samarbete att bli aktivt i hanteringen av offentliga sociala tjänster så väl som på området för ekonomisk integration genom arbete av socialt exkluderade grupper. Olika typer av samarbeten och myndigheter, stiftelser, fackföreningar och föreningar kan starta ett integrerat socialt samarbete för att gemensamt och på lika villkor ta itu med specifika problem eller behov. Därigenom kan varje ansluten part eller medlem behålla sin oberoende ställning och specifika institutionella egenskaper.

Storbritannien: Bolag som ligger inom den kommunala intressesfären (Community Interest Company)

I Storbritannien är ett «Bolag som ligger inom den kommunala intressesfären» (Community Interest Company; CIC) baserat på en ny lagstiftning som antogs 2005, vilken tillfördes till redan befintligt ramverk för lagar när det gäller företag. Denna lagstiftning gjorde inrättandet av ett företag som etablerar sig mellan välgörenhet och traditionella kommersiella företag möjligt. För att uppfylla kraven måste företagen kunna bevisa att vinster och tillgångar tjänar allmänheten bra. Sammansättningen av medlemmar och aktieägare kan inkludera privata aktörer, den sociala ekonomin, lokala myndigheter och andra lokala aktörer.

CIC-företagen baseras på två principer

1. En årlig rapport måste framställas för regulatorn av CIC i syfte att bevisa det allmänna intresse-relaterade målet och företags aktiviteter (princip för testet om gemenskapsintresse).
2. Vinster och tillgångar får inte delas ut till medlemmar eller

investerare, endast till specifika företag med ett gemenskapsintresse eller en välgörenhetsorganisation (princip för låsning av tillgångar).

Bolag som kan bli CIC:

a) privata kommanditaktiebolag, b) ett bolag som är begränsat genom en garanti eller c) ett aktiebolag.

Registrering är inte möjligt i händelse av politisk kampanj eller om bolaget levererar viktiga offentliga tjänster (sjukhus, utbildning etc.).

Bolag som ligger inom den kommunala intressesfären (CIC) ses som en ny bas för samarbete mellan den sociala ekonomin, SME som sådana och offentliga myndigheter av olika anledningar: Bolagsformen är flexibel i sin form, dvs. olika tillämpningar inom den offentliga och privata sektorn är möjliga. Lokala myndigheter kan använda sig av CIC:s tjänster inom ramen för offentliga anbud eller inrätta ett CIC själva.

CIC kan inrättas inom ramen för ett antal olika initiativ som lokala myndigheter är delaktiga i, som t ex "lokala strategiska partnerskap, lokala avtal för ett specifikt område, överföringen av offentligt ägda tillgångar till gemenskapsgrupper etc."²

² Bolag som ligger inom den kommunala intressesfären: Information och riktlinjer (Community Interest Companies: Information and Guidance Notes) (2006): www.cicregulator.gov.uk/guidance

BEFINTLIGA INITIATIV SOM FRÄMJAR LIKA MÖJLIGHETER OCH DERAS SAMARBETSMÖNSTER

Ett antal initiativ finns på området för lika möjligheter och deras främjande.

Mycket få av dem är emellertid baserade på egentliga processer i samsarbetsgrupper (enligt definition på sidorna 20-22). De kan framför allt karakteriseras som nätverksaktiviteter – en mjukare samsarbetsform. Ändå betyder detta inte att samsarbete i nätverk är mindre viktigt. Det måste ses som en kritisk grund, ett medel och ett ramverk för samsarbete i grupper. Samsarbete i nätverk kan således ge upphov till inrättandet av en samsarbetsgrupp.

Som en följd härav kommer några exempel på sådana initiativ att ges. De åtgärder som genomförts rör prioriteter för medarbetare inom DESEO-projektet och har identifierats som intressanta exempel på god praxis. Samtidigt kommer skillnader mellan dessa aktiviteter och samsarbetsgrupper att belysas för att underlätta förståelsen av definitionen på samsarbetsgrupper inom ramen för DESEO-projektet.

Exempel 1

I en engelsk region har ett initiativ tagits för att bistå lokala kvinnor i att fullfölja sina personliga mål och i att aktivt delta i det lokala ekonomiska livet och samhället. Ett viktigt mål är att tillhandahålla nätverksmöjligheter bland kvinnor. Dessa aktiviteter inkluderar handledning och individuell support när det gäller utbildning, utbyte av kunskap och expertis, integration på arbetsmarknaden och entreprenörskap. Alla dessa aktiviteter syftar till att främja jämställdhet mellan män och kvinnor.

Initiativtagarna till detta initiativ definierar själva den senare av dessa

aktiviteter som ett *nätverk* som är verksamt inom en bred rad olika aktiviteter. Medlemmarna, oavsett om de är tillhandahållare av information och utbildning eller förmånstagare, deltar inte nödvändigtvis i alla dessa aktiviteter, utan väljer de verksamheter som är av störst intresse för dem. Deltagande i nätverkets aktiviteter kan såldes skilja sig åt när det gäller kvalitet och kvantitet (tid, kunskap ...). Vidare kan medlemmar bli mer aktivt delaktiga eller dra sig ur initiativ vid olika tidpunkter / perioder. Slutligen kan aktioner beröra olika geografiska områden och grupper inom regionen. Det kan också vara så att vissa av dessa aktioner från allra första början har en begränsad varaktighet.

Allt som allt följer nätverket mer generella mål – aktiviteter underordnas inte nödvändigtvis en specifik lokal långsiktig strategi utan ett huvudmål är spridningen av information och kunskap så väl som samarbete i nätverk.

De flesta av kriterierna för samarbetsgrupper som listas på sidorna 20-22 kan inte återfinnas i detta exempel.

Exempel 2

I en annan europeisk region har en onlinebaserad gemenskap inrättats. Grundare och/eller förmånstagare är kvinnor och utvecklande verksamheter i regionen. Den onlinebaserade gemenskapen har över 150 supportorganisationer som bistår kvinnor i att identifiera och utarbeta sina verksamhetsidéer genom hela verksamhetens livscykel. Nätverkets aktiviteter drivs huvudsakligen av följande organisationer:

- en struktur som är specialiserad på inrättandet av nätverk och samarbetsgrupper, kvinnors företagande, vetenskap och teknologi,
- ett specifikt utbildningsprogram för företag,
- ett universitet (chefsprogram länkade till kvinnors uppstartande av verksamhet med specifik expertis när det gäller support till företagande som bedrivs av etniska minoriteter),
- nationell organisation som specialiserar sig på att stödja kvinnor i landsbygdsområden där stöd i synnerhet ges till nya verksamhetsidéer,
- en sammanslagning som hjälper utsatta kvinnor att starta sina egna företag,
- ett nätverk av verksamheter med ett kvinnligt medlemskap på 40%,
- en nationell sammanslutning för organisationer och individer som är verksamma inom stödjandet av kvinnligt företagande.

Precis som anges i titeln till initiativet är ovan nämnda åtgärder

uppenbara nätverksaktiviteter vilka framför allt grundats av den europeiska socialfonden och den regionala utvecklingsbyrån. Då det beskriver sin struktur som "online-gemenskap", främjar initiativet utbyte bland enstaka medlemmar och tillhandahåller rådgivning så väl som utbildning i en rad frågor. Man utnyttjar resurserna gemensamt i det att man utbyter kunskap och expertis mellan sig. Aktiviteterna har emellertid framför allt ett övergripande mål snarare än att de följer en specifik lokal långsiktig strategi som är utformad för ett specifikt område. Kvinnor i ett geografiskt större område åsyftas – online-gemenskapen kan komma att sträcka sig till att omfatta hela landet. Medlemmars delaktighet kan skilja sig åt när det gäller kvantitet, kvalitet och tid / varaktighet.

Exempel 3

Med stöd och samordning av ansvarigt department understödde en tysk region inrättandet av ett forum om kvinnors uppstartande av verksamheter. Initiativet kan definieras som ett intraregionalt nätverk av mellanhandsorganisationer och individer som arbetar med (framtida) kvinnliga företagare.

Målet med forumet är följande:

- Öka medvetandet bland beslutsfattare och experter: Specifika egenskaper för kvinnligt företagande diskuteras kritiskt under nätverkets möten. Regionala beslutsfattare och experter på entreprenörskap görs medvetande om könsaspekter inom entreprenörskap.
- Informera och lära sig om kvinnliga entreprenörers specifika situation och tillgängliga utvecklingsmöjligheter: Genom att dela information inom nätverket och genom att hyra in experter för specifika diskussionsämnen, kan nätverkets medlemmar öka sin kunskap om kvinnligt företagande och dess support.
- Lobbying: Genom att göra politiker delaktiga i nätverket och genom att informera politiska beslutsfattare, klargör nätverket vikten av att kvinnligt entreprenörskap utvecklas till att bli policy.
- Utveckling av nya supportaktiviteter: Nätverket diskuterar projekt och aktiviteter och agerar som en konsult till de regeringsorgan som är ansvariga för policyn som rör kvinnligt entreprenörskap.

Enligt vad som antyds av dess namn, fungerar initiativet framför allt som ett forum för att stödja diverse aktioner som inte nödvändigtvis innefattar en kontinuerlig aktivitet / ett fortlöpande bidrag från alla medlemmar (arbetsförmedlingar, banker, utbildning, kvinnoprojekt, rådgivningar etc.). Det genomför sina olika aktioner på ett bredare geografiskt område istället för att fokusera på ett specifikt lokalt

problem och på en lokal långsiktig strategi. Forumet definierar sig självt först och främst som ett lobbynätverk och ett nätverk av multiplikatorer (vilka representerar intressen hos kvinnor som startar sin egen verksamhet). Vidare är dess mål att uppmuntra lanseringen av ett bredare utbud av lokala aktiviteter bland lokala och regionala aktörer snarare än att genomföra dessa aktiviteter på egen hand.

Exempel 4

Arbetsgruppen "Kvinnligt nyföretagande" (Business start-up through women) är en viktig aktör i främjandet av kvinnligt entreprenörskap i en annan region i Europa. Medlemmar i denna arbetsgrupp nomineras individuellt av Ekonomi- och arbetsdepartementet och Socialdepartementet i en region. De företräder en omfattande rad aktörer:

- Organ för konsultation i uppstartsfasen
- Sammanslagningar av kvinnliga affärsinnehavare
- Sammanslagningar av kvinnor i ledningen
- Banker
- Industri- och handelskammare
- Hantverkarkammaren
- Ekonomiska sammanslagningar
- Ekonomiska utvecklingsbyråer
- Administrationer på arbetsmarknaden
- Kontor för lika möjligheter i olika kommuner
- Kontor för kvinnor och arbetsfrågor
- Offentliga supportbanker
- Universitet
- Nätverk för kvinnliga entreprenörer

Målet med arbetsgruppen är att främja kvinnors företagande genom att diskutera hinder och tänkbara lösningar, utforma strukturer och stödinstrument, öka verksamhetskonsulters medvetande när det gäller aspekter som specifikt rör kvinnor, initiera förslaget till riktlinjer för kvinnliga företagare, sprida information och uppmuntra projekt eller andra initiativ.

Trots ett stort antal aktörers delaktighet och deras kunskapsutbyte representerar detta intressanta initiativ framför allt ett diskussionsforum. Det är begränsat i tid och innebär inte ett fortsatt samarbete med alla aktörer (möten anordnas fyra gånger om året) eller ett gemensamt genomförande av aktioner på ett konkret område.

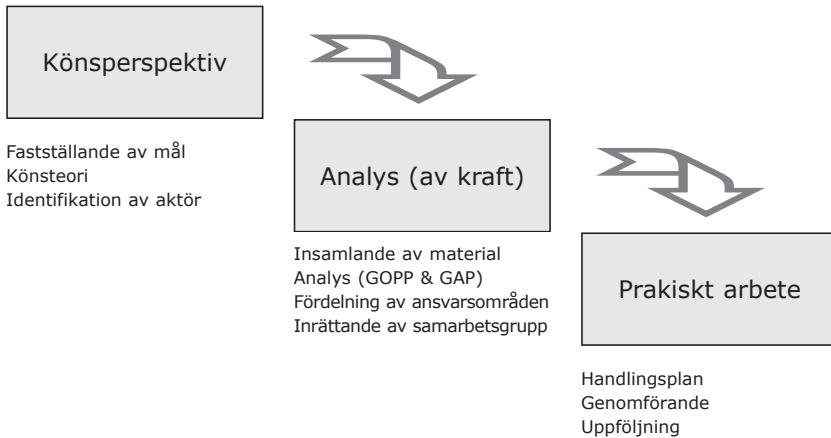
UTVECKLA LOKALA SAMARBETSGRUPPER FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN MÄN OCH KVINNOR:FÖRSLAG TILL ETT VERKTYG FÖR PROGRAMMERING OCH UTVÄRDERING

Att få till stånd ett samarbete mellan olika lokala aktörer är i dess egen natur en process som ofta är innovativ och behöver mätas, systematiskt reflekteras och utvärderas. DESEO-projektet syftade till att undersöka möjligheter att skapa innovativa territoriella samarbetsgrupper vilka skulle främja jämställdhet mellan män och kvinnor baserat på effektiv ömsesidig nytta av resurser. För att kunna göra detta effektivt har ett instrument för effektiv programmering av samarbetsgruppers aktiviteter utvecklats; DESEO-projektets programmeringsverktyg. Detta verktyg är en kombination av analytiska metoder som används på olika områden. Experter och medarbetare inom DESEO-projektet tror att dessa metoder, om det kombineras på rätt sätt, skapar en effektiv "väg" för inrättandet av stabila processer för samarbete i grupper för jämställdhet mellan män och kvinnor i allmänhet.

Tre viktiga steg måste tas hänsyn till:

1. Det första steget fokuserar på tillämpningen av ett könsperspektiv. Det medför en aktiv diskussion om relaterade definitioner och begrepp, till exempel i fråga om könsteori och lika möjligheter. Det är viktigt att tydligt betona och komma överens om olika villkor och definitioner så väl som att säkra att samarbetsgrupper och ömsesidig nytta är meningsfulla när det gäller det samhällseliga ämne som valts och den lokala verkligheten. Detta blir speciellt viktigt när resurser från olika sektorer används för att ömsesidig nytta ska kunna dras av resurserna genom att tillämpa "olika betydelser", dvs. olika tolkningar av begrepp. Medarbetare och aktörer måste identifieras noggrant.

- Det andra steget är analyskraften, vilken är ett kombinerat tillvägagångssätt för att sammanföra studier och material för inrättandet av samarbete i grupp (t ex strategier, arbetsplaner). Detta inkluderar den *målinriktade metoden för projektplanering (GOPP-metoden)*, vilken används för en systematisk analys av mål och nödvändiga aktiviteter. GOPP-metoden är ansluten till en *GAP-analys*, vilken tydligt definierar brister när det gäller potentiell och verklig prestanda. Slutligen kommer resultaten av *kraftanalysen* att utgöra en drivkraft till ökad tillväxt i samarbetsgrupperna.
- Det sista steget, vilket är ett arbete som är relativt praktikrelaterat, utgör en sammanfattning av kraftanalysen och dess integration i en aktionsplan, som skall implementeras och följas upp ordentligt.

Definitionen av huvudfaktorer som är gemensamma för alla processer med samarbetsgrupper kan ses som en strategisk reflektion av diverse situationer i processer med effektivt arbete i samarbetsgrupper. Dessa reflektioner kan beröra strukturering eller formalisering av samarbetsgruppen, utvecklingen av idéer, inrättandet av externa nätverk och relaterade aspekter. Definitionen av huvudfaktorerna syftar till att identifiera könsrelaterade frågor som kan vara av speciell vikt för de respektive faserna som samarbetsgrupperna har att genomgå.

Identifikation	Formalisering	Inrättande	Inrättande i samarbetsgrupp
- Fråga 1	- Fråga 1	- Fråga 1	- Fråga 1
- Fråga 2	- Fråga 2	- Fråga 2	- Fråga 2
- Fråga 3	- Fråga 3	- Fråga 3	- Fråga 3
- t.ex	- t.ex	- t.ex	- t.ex

Innan processen med systematiskt arbete om samarbetsgrupper för jämställdhet mellan

män och kvinnor kan påbörjas, är det nödvändigt att analysera i vilket sammanhang dessa processer kommer att äga rum. En analys av sammanhang måste utföras genom diskussion om olika definitioner och begrepp när det gäller genusteorin och lika möjligheter. Dess mål är att skapa en gemensam förståelse för olika begrepp som tillämpas eller kommer att tillämpas.

Genus utgör en normativ aspekt, som i allmänhet byggs på det mänskliga begreppet av kön, dvs. en biologisk, fysisk delning som förlängdes till en bred social konstruktion. Den senare kan emellertid leda till begränsningar när det gäller kvinnors och / eller mäns deltagande i samhället och i ekonomin. Sammanfattningsvis är könsrelaterade frågor ett socialt uppbyggt medel för att tilldela egenskaper till köns kategorier. Gränser i könsrelaterade frågor kan ändras, spridas och skapas. Här kan man citera Simone de Beauvoir som menade att 'man föds inte till kvinna, man blir det'.

Det är viktigt att hitta ett gemensamt språk när det gäller vilket ämne som kommer att tas upp i processen av utbyte av resurser, samt hur och varför. Berörda aktörer måste komma fram till en överenskommelse om vad de associerar till med olika begrepp och definitioner. Vidare skall det försäkras att arbetet är meningsfullt i ett territoriellt sammanhang. Detta blir ännu mer viktigt när ömsesidig nytta dras av resurser från olika aktörer som använder olika betydelser av begrepp och definitioner.

I början på denna process är det nödvändigt att definiera analysområdet, t ex sysselsättning, balans mellan arbete och fritid, entreprenörskap, finansiering etc. Vanligtvis finns olika statistiska data på relevant område. Dessa bör sammanföras och markeras som "uppgifter om tidigare sammanhang". Tillsammans med genusteorin kommer denna fas att utgöra utgångspunkt för trendanalysen eller med andra ord Makroanalysen.

Makroanalysen tar hänsyn till trenderna i ett givet område (relaterat till genusteori och befintliga uppgifter) i politiska, sociala, könsrelaterade, lagstiftande, territoriella och ekonomiska termer. Detta kommer att leda till en beskrivning av situationen och sammanhanget.

Efter genomförande av *Makroanalysen*, måste ansvarsområden och erforderade aktörer identifieras. Om partnerskapet inte redan svarar mot olika resultat av Makroanalysen och härledda nödvändigheter, är det viktigt att säkra samarbetsgruppens hållbarhet genom att tillföra eller inkludera fler eller andra medarbetare eller aktörer.

Följande *analys av aktörer* hänvisar till följande frågor:

- Vilka resurser erfordras och finns tillgängliga i aktuellt partnerskap?
- Vilka kompetenser erfordras och finns tillgängliga i aktuellt partnerskap?
- På vilka områden är medarbetarna närvarande med aktiviteter?

En analys av en aktör används för att identifiera och ta upp vikten av nyckelpersoner, grupper av personer eller institutioner som på ett betydande sätt kan påverka aktivitetens eller projektets framgång.

Den har två huvudmål: Först och främst kommer analysen att identifiera *befintliga* resurser och kompetenser för att definiera resurser och aktiviteter som kan användas för ömsesidig nytta. Därefter kommer den att visa vilka områden som behöver kompletteras genom att göra andra medarbetare delaktiga med nödvändiga resurser och / eller kompetenser i processen med ömsesidig nytta.

Analysen av aktörerna syftar således till att:

- Identifiera personer, grupper och institutioner som kommer att ha en inverkan på ert initiativ (antingen positivt eller negativt)
- Föregripa den typ av inflytande, positivt eller negativ, som dessa grupper kommer att ha på initiativet,
- utveckla strategier för att få mesta möjliga support för initiativet och minska eventuella hinder för ett framgångsrikt genomförande.

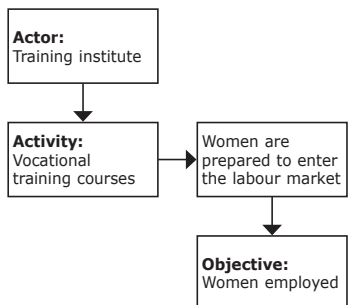
Det andra steget för att inrätta en samarbetsgrupp för att främja jämställdhet mellan män och kvinnor är att fokusera på processen för ömsesidig nytta som sådan. Detta kommer att göras genom att användbar dokumentation undersöks och studierna utformas (strategier, arbetsplaner t ex).

GOPP-ANALYS

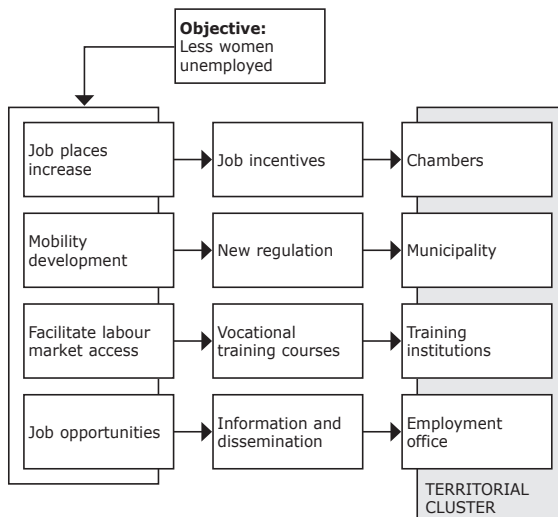
Det *målinriktade verktyget för projektplanering (GOPP)* kan lätt tillämpas för en systematisk analys av mål och erfordrade aktiviteter. GOPP gör det möjligt för grupper av aktörer att analysera och förbereda projektplaner på ett delaktigt sätt. Metoden kan användas fritt: den är inte föremål för copyright eller patent. Den har tillämpats i flertalet situationer sedan 1980-talet och visat sig vara hållbar och effektiv i att hjälpa grupper att uppnå konsensus om syftet och målet med deras samarbete. GOPP är en utmärkt metod för att förbättra teamets effektivitet och att dra ömsesidig nytta av resurser.

GOPP:s styrka är att metoden gör det möjligt att ombilda en projektplan från att vara en plan som baserar sig på aktion genom aktiviteter till att bli en plan som grundar sig på aktion genom målsättningar.

Projektplan genom aktiviteter:

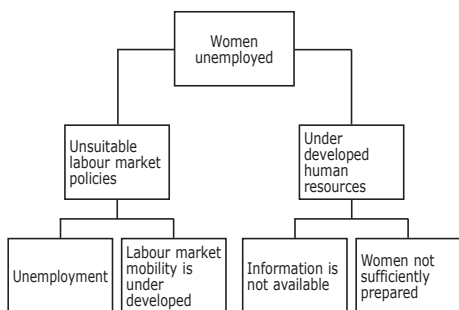

Projektplan genom målsättningar (GOPP):

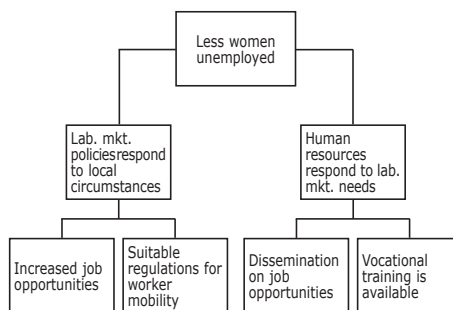

GOPP utförs av alla berörda relevanta medarbetare (alla identifierade aktörer) som gemensamt identifierar det problem som hör ihop med sammanhanget. Det är viktigt att utse en oberoende "GOPP-samordnare", som kommer att leda det verkliga arbetet. I slutet av analysen kommer ett problemträd att utformas med olika grenar med samrelaterade problem. Här skall hänvisning även göras till aktörens analys. Denna process kommer att göra det möjligt att göra en identifiering av åtminstone ett av huvudområdena för den framtida processen med arbetsgrupper. För att ändra alla problem till målsättningar skall slutliga mål, så väl som mål för varje ny fas av aktiviteter för arbetsgrupper, definieras.

Problemanalys:

Objektiv analys:

När de olika problemen och målsättningarna har identifierats måste aktörerna ta reda på i vilket område den ömsesidiga nyttan av resurser förefaller mest lämplig. *Verksamhetsområdet* för arbetsgruppers framtida aktiviteter måste fastställas: Vad vill vi uppnå med vår ömsesidiga nytta?.

I detta sammanhang är ett annat viktigt steg identifieringen av mätbara indikatorer för de aktiviteter som planerats genom GOPP-analysen.

	LOGIC	INDICATORS	SOURCES	ASSUMPTIONS
OBJECTIVE	Less women unemployed	Average number of male and female workers	Registration statistical office	National legal framework does not change during the project
SCOPE	Suitable labour market policies	X% labour market turnover	Labour chamber report	Women target group is sufficiently prepared
OUTPUT	More job opportunities	X% labour demand increase	ILO yearly report	Available labour force
ACTIVITIES	Incentives to create new jobs	INPUTS	DESEO report	Entrepreneurs obtain incentives
				Not enough work places

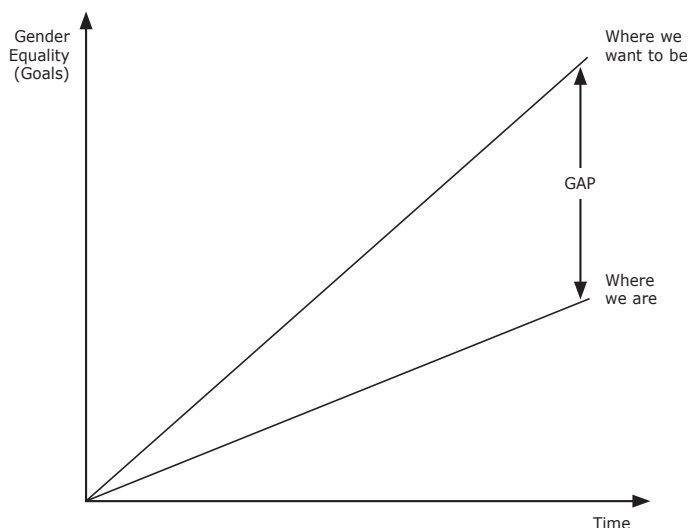
GOPP-metoden följs företrädesvis av en GAP-analys.

GAP-ANALYS

GAP-analys är ett utvärderingsverktyg för en jämförelse mellan en organisations, ett företags, en myndighets eller ett initiativs *nuvarande* och *potentiella* prestanda. Om ett företag till exempel inte använder de resurser som det verkligen besitter, kan det vara så att det producerar eller presterar på en nivå som ligger under dess verkliga potential. Samma sak kan konstateras för en region eller organisation som, på grund av otillräckligt utnyttjande av jämställdhet mellan män och kvinnor, inte använder alla sina personalresurser.

En 'Gap-analys' utgör således en formell studie av hur olika aktörer presterar för tillfället och vart de är på väg i framtiden. Gap-analysen tillhandahåller en grund för att mäta investering av tid, pengar och speciellt resurser som erfordras för att uppnå ett speciellt resultat. Målet med Gap-analysen är att identifiera klyftan mellan optimerad tilldelning och integration av resultat och aktuell situation. Det fastställer och dokumenterar således skillnaderna mellan kraven och

förmågorna. En Gap-analys kan ha anknytning till en specifik benchmarking och andra utvärderingar. Efter att allmänna förväntningar på prestanda har definierats och förstås, är det möjligt att jämföra dessa förväntningar med aktuell prestanda. GAP kan tillämpas på en organisations strategiska eller operationella nivå.

Vid detta stadium kommer fördelningen av ansvar bland medarbetarna i nätverket således att baseras på definitionen av aktiviteter genom GOPP-analysen samt genom huvudmålen för att uppfylla brister i förhållande till hur de har identifierats i Gap-analysen. Analys av sammanhang och analys av konkreta mål och aktiviteter kan ses utgöra grunden för processer för ömsesidig nytta av resurser.

GENOMFÖRANDE AV PROCESSERNA MED SAMARBETSGRUPPER

Innan det praktiska arbetet, dvs. inrättandet av arbetsgrupper och brukandet av gemensamma

resurser för ömsesidig nytta, kan inledas, skall en strategisk handlingsplan upprättas. Det finns olika metoder. Den välkända *SWOT-analysen* är ett bra instrument för att uppnå en relevant handlingsplan med hänvisning till GOPP- och Gap-analyserna.

SWOT-analysen är ett strategiskt planeringsverktyg som används för att utvärdera **S**tyrka, **S**vagheter, **M**öjligheter, och **H**ot i samband med DESEO-processen för arbetsgrupper. Den innefattar en specifikation

av målet med aktiviteterna och identifierar interna och externa faktorer som är gynnsamma eller missgynnsamma för att uppnå det målet.

I DESEO-projektets process för samarbetsgrupper som behandlar könsrelaterade frågor, är SWOT-analysen ett resultat av trendanalysen, analysen av aktörerna, GOPP-analysen och Gap-analysen. Det resulterar i skapandet av den slutliga handlingsplanen för inrättande av processen för samarbetsgrupper.

Eftersom ett tydligt mål har identifierats (genom GOPP-analysen), tillämpas SWOT-analysen framför allt för att säkerställa att det målet efterlevs på lämpligt sätt. I detta fall står SWOT för:

- **Styrkan:** egenskap hos organisationen som är hjälpsam vid uppnående av målet.
- **Svagheter:** egenskap hos organisationen som är skadlig vid uppnåendet av målet.
- **Möjligheter:** *externa* förhållanden som är hjälpsamma vid uppnående av målet.
- **Hot:** *externa* förhållanden som är skadliga vid uppnående av målet.

Att utföra en identifiering av SWOT är av väsentlig vikt eftersom denna (SWOT-analysen) utgör grunden för de följande stegen i processen med planering för att uppnå fastställt mål. Den används också som drivkraft för en kreativ generering av tänkbara strategier genom att ställa och svara på var och en av följande fyra frågor:

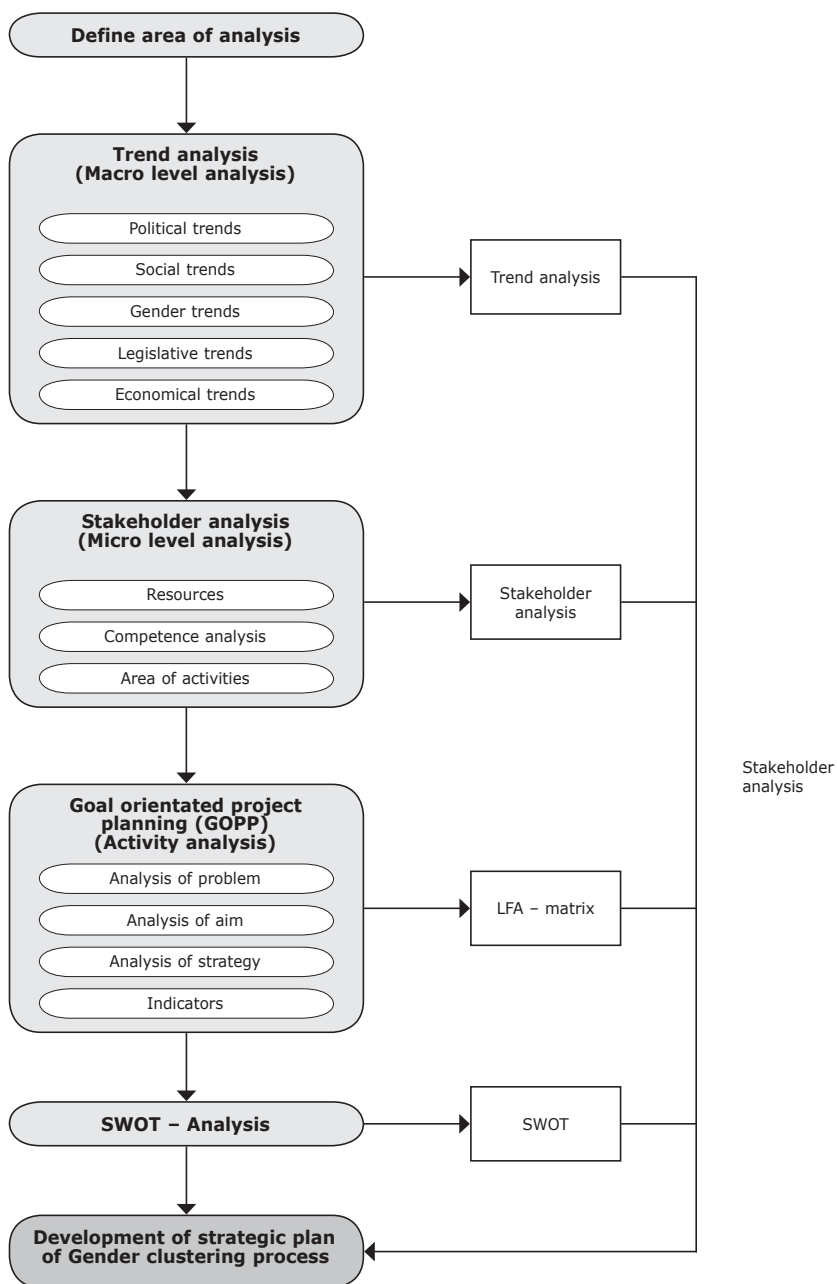
- Hur kan vi **Använda** varje Styrka?
- Hur kan vi **Undvika** varje Svaghet?
- Hur kan vi **Utnyttja** varje Möjlighet?
- Hur kan vi **Försvara** oss mot varje Hot?

SWOT kan också användas för att utvärdera resultaten av processerna med samarbete i grupper och samarbetet med olika medarbetare.

Som ett resultat av SWOT-analysen har en handlingsplan inrättats.

	HELPFUL to achieving the objectives	HARMFUL to achieving the objectives
Internal origin attributes of the participating partners	STRENGTHS	WEAKNESSES
External origin attributes of the environment	OPPORTUNITIES	THREATS

Metodmässigt kan ovan nämnd process framställas enligt följande:

UTVÄRDERING AV SAMARBETSGRUPPER
INOM DESEO-PROJEKTET (MÄTNING AV
AVKASTNINGEN FRÅN MJUKA VÄRDEN VID
HÅRD INVESTERING)

Baserat på ovan nämnd analytiska modell är det möjligt att inrätta en stabil arbetsgrupp på lokal nivå. Efter att arbetsgruppen inlett sitt arbete bör en lämplig och kontinuerlig uppföljning av dess aktiviteter säkerställas.

Debatten om företagens sociala ansvar är inte något nytt, eftersom den har pågått i flera decennier. Mätinstrument för mjuka värden, social jämställdhet eller jämställdhet mellan män och kvinnor så väl som avkastning på investeringar är relativt nya fenomen i samhället. Metoderna som beskrivs nedan kan komma att tillämpas när prestandan utvärderas av arbetsgrupper inom DESEO-projektet.

En teori om förändring

En teori om förändring är ett verktyg som skall utforma och utvärdera initiativ när det gäller social förändring. Genom att skapa en kopia av de byggstenar som erfordras för att uppnå ett initiativs långsiktiga mål om social förändring, som t ex att förbättra aktiviteter på områden där jämställdhet mellan män och kvinnor eftersträvas, erbjuder en teori om förändring en tydlig färdväg för att uppnå önskade resultat vilka identifierar förutsättningarna, vägarna för att nå fram till uppsatt mål liksom nödvändiga åtgärder för att ett initiativ skall lyckas.

En teori om förändring definierar alla faktorer som erfordras för att uppnå ett givet långsiktigt mål. Denna rad av sammanlänkade faktorer hänvisas till som resultat¹ och avbildas på en karta som symboliserar den väg som ska leda fram till förändringen, vilket är en grafisk beskrivning av förändringsprocessen.

En teori om förändring, vilken är byggd kring den väg som ska leda fram till förändringen, beskriver de olika sätt som det är möjligt att intervensera på² (ett enkelt program eller ett omfattande gemenskapsinitiativ) vilket ger upphov till de resultat som framställs i den bana som ska leda fram till förändringen. Varje resultat i den bana

1 Ett resultat är ett tillstånd eller ett förhållande som måste existera för att ett initiativ ska fungera, men som för närvarande ännu inte existerar. Ett resultat kan innebära en förändring i en grupp av personer, organisationer eller platser.

2 Aktioner är specifika åtgärder som ett program eller grupp av aktörer kommer att vidta för att få till stånd de resultat man önskar erhålla.

som utstakats och som ska ge upphov till förändringen är knutet till en aktion vilken avslöjar den ofta omfattande rad aktiviteter som erfordras för att det ska vara möjligt att få till stånd en förändring. En teori om förändring skulle inte vara fullständig utan en redogörelse för de antaganden³ som aktörerna använder för att förklara den förändrande processen. Antagandena förklarar både sambandet mellan tidiga, omedelbara och långsiktiga resultat och förväntningar när det gäller hur och varför föreslagna aktioner kommer att leda till dessa resultat. Aktörer uppskattar teorier om förändring som en del av planeringen och utvärderingen av program eftersom de ger upphov till en gemensamt uppfattad vision av de långsiktiga målen, om hur dessa kommer att uppnås och om vilka instrument som kommer att användas för att mäta den framgång som uppnås under arbetets gång.

Jämställdhet mellan män och kvinnor, resultat från investering i samarbetsgrupper

Alla ekonomiska aktiviteter ger upphov till en rad olika former av inverkan, där endast några mäts med hjälp av konventionell finansiell redovisning. Analysen *Social avkastning på investering (SROI)* är en metod som fokuserar på det värde som skapas genom initiativ utöver det finansiella värdet. Detta mervärde kan uppstå från social, mänsklig och miljömässig påverkan.

För att tillämpa SROI, måste vissa grundläggande frågor besvaras:

Vad försöker vi förändra, förhindra eller påverka?

Vilket **resultat** önskar vi uppnå?

Vilka **antaganden** kan vi göra när det gäller orsak och verkan som kommer att leda till vårt önskade resultat?

Vilket **mervärde** ger vi upphov till?

Det slutliga målet med aktiviteterna vars resultat måste mätas, måste definieras tydligt, t ex "arbets kring och förstärka befintliga nätverk för att genomföra och strömlinjeforma tillämpningen av samarbetsgrupper för jämställdhet mellan män och kvinnor och förstärka efterfrågan på relaterade tjänster, snarare än att skapa nya sådana"

³ Antaganden hänvisar till förhållanden eller resurser som, enligt en ståndpunkt som framhålls av en grupp av aktörer, erfordras för att ett program, som redan existerar, skall lyckas. Ett antagande är ett villkor för att ett program ska lyckas. Till skillnad från en förutsättning är detta något som redan är befintligt och som såldes inte behöver fås till stånd. En grundlig och välbaserad definition av antagandena är absolut nödvändigt för detta. Felaktiga antaganden kan helt komma att påverka om ett program fungerar eller ej.

Följande ruta visar de olika stegen i idén med SROI:

Input	Aktivitet	Output	Resultat	
Pengar (även i natura, tid och bidrag ska ses som en finansiell investering)	Använda resurser genom ömsesidig nytta bland organisationer inom den sociala ekonomin, samt delaktighet av lokala myndigheter	Förändring när det gäller offentlig planering, arbetsplatser för kvinnor etc.	Förändring när det gäller aktiviteter, prestanda och möjligheter i relation till jämställdhet mellan män och kvinnor	
			Tilldelning	Inverkan
			Andra program med liknande mål	Förändring när det gäller regionala skillnader mellan män och kvinnor (historiskt perspektiv / jämförelse med andra regioner)

SROI-metoden består av följande faktorer:

- Verksamhetsområde
- Analys av aktör
- Inverkan och indikatorer
- Belysning av sociala resultat
- Redovisning av sociala värden
- Rapportering

En definition av verksamhetsområdet, en analys av aktörer och en analys av indikatorer, har redan gjorts genom GOPP-analysen. I SROI-analysen behöver vi ytterligare fördjupa analysen av aktörerna för att kunna få till stånd en kartläggning av potentiella investerare och förmånstagare. I fallet med samarbetsgrupperna inom ramen för DESEO-projektet, där vi mäter samhällelig förändring och territoriella strukturer (samarbetsgrupper), måste vi ha ett mer omfattande synsätt av vilka våra aktörer är. Aktörer representerar initiativet så väl som samhället i allmänhet.

Följden blir skillnaden mellan resultatet för aktörerna *identifierade som ett resultat av initiativet* och det resultat som skulle ha uppnåtts under alla omständigheter *utan initiativet*. Det genereras genom att beräkna inputen (resurser som används för att utföra aktiviteten – pengar, personal, lokaler och utrustning) och förbinder dem med de aktiviteter som utförs för att kunna mäta resultaten (mätbara enheter som skapats av aktiviteterna). Resultatet hänvisar till de förändringar som inträffar

hos förhållanden, personer och policyn som ett resultat av aktiviteterna och input samt aktiviteterna och output. Viktigast är emellertid att mäta *inverkan*, vilken är, precis som nämns ovan, skillnaden mellan resultatet till följd av aktiviteten och det resultat som skulle ha genererats under alla omständigheter (dödviktseffekt).

Den svåraste delen av nyttokostnadsanalysen gjord av SROI är förmodligen definitionen av de indikatorer som ska användas för att uppnå ett tillförlitligt resultat när det gäller hållbarhet. Indikatorer för inverkan är ibland vara svåra att identifiera, speciellt när det gäller social förändring. Inverkan kan bestå av två eller flera indikatorer. I aktiviteter med arbetsgrupper för jämställdhet mellan män och kvinnor kan det vara nödvändigt att till exempel mäta självförtroende eller social säkerhet för kvinnor i ett territoriellt sammanhang. Om kvinnors självförtroende är ett mål, kan det föregående mätas endast genom att undersöka förändringar i människors uppträdande. Förändringar kan inträffa till exempel när det gäller antalet sociala kontakter, besök hos supportbyråer, antalet rådgivningsbesök etc. Social förändring innebär hållbara, långsiktiga förändringar. För varje del av dessa förändringar måste indikatorer definieras vilka kan översättas till finansiella kostnader och fördelar.

Indikatorerna ska kunna innefattas i begreppet SMART (Specifika, Mätbara, Accepterbara, Realistiska och Tidsbegränsade). Det är vidare väsentligt att de relateras till det ursprungliga uppdraget.

Efter att mätbara indikatorer har fastställts ska mål som innefattar indikatorer för kommande år fastställas. För att kunna göra så måste indikatorerna anges som ett "eurovärde" eller monetärt värde. Vidare måste förutsikter för flera år framåt göras för uppskattning av sociala kostnader. Marknadpriser skall användas i den utsträckning det är möjligt. Vidare är det möjligt att nyttja metoden som är tillämpbar

för "reskostnader" (värde för att förflytta sig själv från en punkt till en annan) eller metoder relaterade till förebyggandet av kostnader (kostnader som undviks genom aktiviteter). I vissa fall är det möjligt att använda den allmänt accepterade "villkorade värderingsmetoden" (hur mycket är vi villiga att betala för att...?).⁴

Det finns en uppenbar svårighet i att fastställa ett omfattande, giltigt, tillförlitligt värde för en given social inverkan när det inte finns något marknadsbaserat pris för det. Därför främjar DESEO-projektet en ömsesidig nytta av resurserna och här är i ännu större utsträckning ett utbyte av erfarenheter viktigt för att etablera flera fiktiva marknader för enheter som har en social inverkan. Det är detta som kommer att göra en jämförelse möjlig.

Efter att framtidsutsikten som omfattar de olika faserna har avslutats kommer en analys av inkomster och utgifter för de olika aktiviteterna att göras. Därför är det nödvändigt att göra en översikt av de olika kostnaderna samt av de fördelar som aktiviteterna medför. Efter att den totala kostnaden för intäkter och de i euro uppskattade sociala fördelarna så väl som den totala kostnaden för utgifter och de i monetära termer uppskattade sociala kostnaderna har beräknats för framtida år, är det möjligt att räkna ut och redovisa uppnått socialt värde.

Eftersom resultat beror av antaganden skall redovisning företrädesvis tillämpas för att framställa en rad scenarion.

⁴ Ytterligare information om SROI och uppskattning av värde kan till exempel erhållas på New Economic Foundations webbplats: www.neweconomics.org.

ANALYS AV GENOMFÖRBARHET OCH TILLÄMPNING AV VERKSAMHETEN SOM FÖRSÖK PÅ PARTNERNAS OMRÅDEN

Vid formulerandet av en funktionell definition på en samarbetsgrupp inom ramen för DESEO-projektet och gemensamt definierade minimistandarder (se kapitel 3), gick partnerna vidare med lokala tester när det gäller genomförbarheten och tänkbar design av en framtida territoriell samarbetsgrupp för lika möjligheter.

Realiteter, behov och prioriteringar skiljer sig åt från ett område till ett område annat. Därför har olika typer av försöksverksamhet identifierats (transport, verksamhetsstöd, anställning, tillgång till krediter, information om och implementering av lagar i allmänhet...). Däremot refererar alla aktiviteter som utförts, där så är möjligt, till de minimistandarder som tidigare nämnts. Dessa standarder har kontrollerats medan dessa lokala försök har pågått.

Slutligen måste läsarens uppmärksamhet riktas mot det faktum att några partner redan hade viss erfarenhet av samarbete i grupp och hade deltagit i tämligen avancerade lokala partnerskap medan andra var tvungna att "börja från början". Existerande partnerskap mellan lokala aktörer och samarbeten av olika slag visade sig återigen vara nyckeln till framgång för processer för lokal utveckling och innovation. Ett antal projektpartner var redan vana att arbeta inom andra strukturer på sitt område. Detta gjorde det möjligt för dem att direkt börja diskutera möjliga scenarier för att skapa samarbetsgrupper. Andra projektpartner som inte var i en situation som gjorde det möjligt för dem att relatera till ett befintligt samarbete med lokala aktörer möttes av större svårigheter. Deras mål var således att till att börja med ta ett första steg mot ett framtida inrättande av en samarbetsgrupp genom att etablera ett *nätverk för potentiella medlemmar i en samarbetsgrupp*.

I de följande underkapitlen ges utdrag från rapporten om försöksverksamheten.

Definition av det allmänna sammanhanget och behov av aktion

STADEN MESSINA/PIATTAFORMA PER L'ECONOMIA SOCIALE DELL'AREA DELLO STRETTO (IT): DELA INFORMATIONSVERKTYG FÖR ATT FRÄMJA JÄMSTÄLLDHET MELLAN MÄN OCH KVINNOR PÅ ARBETSPLATSEN

Ett stort hinder för att kunna få till stånd jämställdhet mellan män och kvinnor som identifierats av parterna i DESEO-projektet i Messina är bristen på initiativ och tjänster som främjar en balans mellan arbete och fritid så väl som en otillräcklig spridning av information av den senare. Anställda i den offentliga eller i den (sociala) privata sektorn upplever fortfarande stora svårigheter när det till exempel gäller att förena arbete och familjeliv. Och det är fortfarande kvinnor som är mest drabbade. Speciellt i den privata sektorn uppfattas balansen mellan arbete och fritid som ett individuellt behov som företagen bemöter tämligen sporadiskt. Det betraktas mindre som en rättighet. Därutöver är företag frekvent ovilliga att institutionalisera metoder för att främja jämställdhet mellan män och kvinnor, då det senare kan ifrågasätta det konventionella perspektivet att organisera och existerande strukturer.

Dessutom har oftast kvinnor på arbetsmarknaden jämförelsevis låga löner och innehar tjänster som man kan finna relativt långt ner i den organisatoriska hierarkin. Oftast är högre positioner inom en organisation tillägnade män som betraktas som en arbetskraft som säkerställer en högre grad av kontinuitet i produktionsprocessen och en större investering i arbetstid.

Å andra sedan har under de senaste åren ett antal olika mätmetoder och initiativ utvecklats för att motverka de ovan nämnda problemen, särskilt de som är relaterade till balansen mellan arbete och fritid. Icke desto mindre saknas välriktade informativa aktiviteter när det gäller ett lämpligt användande av mätmetoder och instrument som kan inbegripa kvinnors och mäns behov.

Specifika mål för lokala aktiviteter inom ramen för DESEO-projektet
Lokala försöksverksamheten i Messina fokuserade således på målsättningen att utveckla och testa nya, ömsesidiga informationsinstrument riktade mot anställda och arbetsgivare i den offentliga och (den sociala privata) sektorn. Därigenom hoppades parterna kunna öka

kunskapen *om* och *förståelse för* behovet av familjevänliga åtgärder så väl som deras tillämpning på arbetsplatsen. Bland de resultat som var inplanerade i den fas som utgjorde försöksverksamheten ingick inrättandet av en specifik informationsdisk.

Partner

Försöksverksamheten i staden Messina samordnades och genomfördes av lokala projektpartner, nämligen staden Messina och Piattaforma dell'economica sociale dello Stretto, en lokal social ekonomisk plattform.

Staden Messina upplever en del av de tidigare nämnda problemen i sina egna strukturer. En tredjedel av dess anställda är kvinnor. Positioner på högre nivå i hierarkin är till största del tagits i besittning av män, där de senare är i stort sett obefintliga inom områden som är typiskt "kvinnliga" (socialtjänst, utbildning...).

Sedan årtal har den lokala administrationen visat ett stort intresse för främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor. Olika initiativ och projekt har redan inletts på detta område. Bland dessa initiativ återfinns också ett antal utbildningstillfällen för anställda i kommunen.

Under år 2006 etablerades en kommitté för lika möjligheter mellan kvinnor och män. Den kommittén är sammansatt av två arbetsgrupper som utformar Planen för Positiva Aktioner vilken genomförs vart tredje år och avfattar diverse nationella och europeiska projekt. I det här sammanhanget har en specifik uppförandekod för jämställdhet mellan män och kvinnor, som riktas mot de lokala myndigheterna, utvecklats och godkänts.

Piattaforma per l'Economia Sociale dell'Area dello Stretto (lokal social ekonomisk plattform) för samman olika aktörer inom den sociala ekonomin som samarbetar sinsemellan och som var involverade i försöksverksamheterna inom ramen för DESEO-projektet på lokal nivå. Bland dessa strukturer finns *Mare Sol*, ett konsortium (administrering av socialtjänst och hälsovård), kooperativet *EcosMed* (utbildning, forskning och konsultverksamhet), föreningen *Arkesis* (integration av missgynnade grupper på arbetsmarknaden), nätverket *Centro Servizi l'Acquario* (utbildning, kultur, miljöskydd) och konsortiet *Terre del Sole* (genomförandet av jordbruksprojekt på mark som beslagtogs från maffian).

Genom ett antal projekt som huvudsakligen fokuserar på missgynnade grupper i samhället har plattformens medlemmar utvecklat en specifik expertis som rör främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor. Diverse utbildningsaktiviteter har genomförts.

Bortsett från det huvudsakliga målet att utforma nya instrument och metoder för information riktad till en målgrupp om åtgärder som främjar en balans mellan arbete och fritid, hoppades båda parter i DESEO-projektet kunna förstärka dialogen så väl som utbyta och bättre validera bästa praxis hos dem själva. Kunskap om varandras initiativ hade ursprungligen varit tämligen låg.

Samarbetsgruppens aktiviteter och resurser

I syfte att identifiera vad som är de viktigaste behoven när det gäller att ha en effektiv information om olika åtgärder för att erhålla en balans mellan arbete och fritid, utformade parterna först av allt ett frågeformulär. Detta frågeformulär delades ut till plattformens medlemmar och anställda och staden Messina. Det innehöll frågor som relaterade till olika aspekter som familjestatus, utbildning och praktik, arbete och arbetsförhållanden, kunskap om lagstiftningar och av andra initiativ när det gäller jämställdhet mellan män och kvinnor. Dessutom fokuserade det på de anställdas specifika behov.

I ett nästa steg delade parterna olika typer av information och dokument relaterade till relevant lagstiftning och metoder som, på arbetsplatsen, främjar en balans mellan arbete och fritid. Här tillhandahöll en redan befintlig databank som innehades av Piattaforma dello Stretto och dokumentation som tillhandahölls av kommittén för jämställdhet mellan män och kvinnor var till stor hjälp.

Det första resultatet från insamlingen av information matades in i informationsdiskens framtida webbsida för lika möjligheter och på staden Messinas intranät.

Slutligen kunde informationsdisken skapas, inte minst tack vare ett frivilligt samarbete med flera representanter från kommittén för jämställdhet mellan män och kvinnor i Messina, som investerade sin tid och kunskap. Dess mål är att sprida och bättre kanalisera information om, och instrument för, främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor på ett mycket målinriktat och systematiskt sätt. Informationsdisken består av två komponenter: en kundtjänst som tillhandahåller tjänster till offentligt anställda och en supportfunktion som hanterar specifika frågor från anställda i den privata sektorn. Kundtjänsten drivs av staden Messina med särskilt stöd av kommittén för jämställdhet mellan män och kvinnor. Supportfunktionens tjänster koordineras och levereras av experter inom Piattaforma.

Informationsdisken öppnades den 11 december 2007 och skulle fungera under en försöksperiod som skulle pågå till den sista februari 2008. Den betydelsen den haft så väl som möjligheterna för den att fortsätta att vara i drift även efter testperioden kommer då att ha analyserats.

Informationsdisken, som är belägen i staden Messinas lokaler, tillhandahåller information om verktyg relaterade till:

- Decentraliserat kontrakterande;
- Skapandet av möjligheter för en balans mellan arbete och familjeliv;
- Föräldraledighet;
- Föräldraskap;
- Distansarbete;
- Indirekt och direkt diskriminering;
- Mobbning etc.

Resurser

I början av försöksverksamheterna, utarbetades en konkret plan för målsättningar, metoder, aktioner och ömsesidig användning av resurser. Båda strukturer gjorde personal och specifik expertis och kunskap tillgänglig (IT-specialister, grafiska formgivare, experter på jämställdhet, socialarbetare, advokater, psykologer, sociologer etc.). Metod för undersökningen och frågeformuläret har utformats av staden Messinas experter. För att stödja forskning för specifik lagstiftning tillhandahöll staden tillgång till Departementet för lika möjligheters lagstiftande databank. Piattaforma i sin tur levererade viktig input i form av dokumentation genom att skapa tillgång till databasen IRIS som innehåller ett stort informationsutbud när det gäller europeisk lagstiftning om lika möjligheter så väl som om nationell lagstiftning rörande lika möjligheter och den privata sektorn. Informationsdiskens kundtjänst har etablerats i staden Messinas lokaler.

Styrkor och positiva effekter

Båda parter kände sig motiverade att fortsätta med aktiviteterna och möta relaterade utmaningar på grund av deras gemensamma intresse för områdets välbefinnande och i synnerhet möjligheten att sprida information om jämställdhet mellan män och kvinnor på ett mer systematiskt och målinriktat sätt.

Även om de inte alltid delade samma uppfattning om metoder eller uppdelningen av ansvarsområden och resurser uppskattade de möjligheten att söka nya metoder för samarbete som skulle göra det möjligt för dem att på ett effektivare sätt dela kunskap och kompetens.

Partnerna kände att lokala aktiviteter inom projektet gav dem en stor möjlighet att testa nya arbetsmetoder och samarbetsformer, som också skulle kunna överföras till andra områden och anammas i samarbete med andra lokala aktörer.

Staden Messina utnyttjade tillfället till att också internt arbeta i ett nätverk med försöksverksamhet genom att involvera expertis från olika avdelningar inom den lokala administrationen.

Piattaformas erfarenheter av inrättandet av samlarbetsgrupper bland sina egna medlemmar kan betraktas som en positiv tillgång och grund för försöksverksamheterna.

Trots självklara hinder (se nedan), försökte partnerskapet genomföra sina målsättningar enligt de generella indikationerna och standarderna som utformats av det europeiska partnerskapet inom ramen för DESEO-projektet.

Ett viktigt bidrag i form av personal gavs av representanterna från kommittén för jämställdhet mellan män och kvinnor som blev involverade i aktiviteterna på frivillig basis.

Svagheter

Försöksverksamheter i Messina visade att etableringen av samlarbetsgrupper och processer för ömsesidig nytta kräver välutvecklade strategier och tid. Det är därför omöjligt att förverkliga detta över en natt eller under en period av 15 månader. Det gäller i synnerhet i fall som det som bevitnats i Messina där sociala och ekonomiska förhållanden gör att ett kontinuerligt och stabilt samarbete mellan offentlig och privat sektor är ganska svårt.

Slutligen kräver etablerandet av samlarbetsgrupper, enligt det sätt som de har föreslagits på av DESEO-projektet, ändringar i befintligt maktsystem och i traditionella tankemönster.

Som en följd härav uppstod under försöksverksamheten i Messina flera tillfällen av oenighet mellan parterna. Dessa kunde framför allt relateras till förhållanden mellan makt och ansvarsområden, till specifika mål så väl som till lämpliga metoder för att dela på resurserna. Långa medlings-sessioner var därför nödvändiga. De drog till viss del ner på tempot i försöksverksamheten.

Förhandlingsprocesser och etablerandet av relationer baserade på förtroende för varandra är viktigt för att säkerställa lokala aktörers villighet att delta i och utveckla partnerskapet.

Avslutningsvis bör det betonas att projektpartnerna i Messina gjorde stora ansträngningar och fortsatte att söka konsensus inom områden där det först uppstått oenighet.

En andra inbyggd svaghet i försöksverksamheten i Messina var bristen på resurser, som särskilt berör strukturer inom den sociala ekonomin. Det är nödvändigt att finna ytterligare resurser för att säkerställa aktiviteternas uthållighet inom projektets.

Perspektiv

Med avseende på den offentliga administrationen skapade etableringen av kommittén för jämställdhet mellan män och kvinnor och

antagandet av den treåriga planen för positiva åtgärder ett tämligen fördelaktigt ramverk för innovativa initiativ som t ex försöksverksamheten inom ramen för DESEO-projektet.

Instrument som utvecklats av partnerna i Messina har integrerats i aktioner som kan härledas från den här planen och därigenom kanske kan säkerställa en kontinuitet i initiativet.

Resultaten av projektet kommer att spridas inom varje partners nätverk. Staden kommer att fortsätta att bygga på resultaten från DESEO-projektet och främja aktiviteter för att öka medvetenheten bland sina anställda. Piattaforma kommer i sin tur att utnyttja tillfället och fortsätta sprida gemensamt utvecklad kunskap och instrument för en balans mellan arbete och fritid bland sociala ekonomiska företag som tillhör den egna strukturen och nätverket.

Båda projektpartnerna deklarerade redan sin villighet att sprida och överföra metoder från DESEO-projektet till andra områden och därigenom tillämpa och anpassa dem i partnerskap med andra lokala aktörer.

Avslutningsvis kommer förmodligen gemensamt utformade instrument som t ex frågeformuläret att användas av partner i framtida initiativ för jämställdhet mellan män och kvinnor och lika möjligheter för kvinnor och män.

CEPS (ES): FRÄMJA IMPLEMENTERINGEN
AV EN LAGSTIFTNING FÖR LIKA
MÖJLIGHETER

Definition av det generella
sammanhanget och behov av
aktioner

Jämställdhet mellan män och

kvinnor har varit en fråga på spanska politikernas agenda de senaste åren. I mars 2007 antogs till slut en ny jämställdhetslag med titeln "Lagen för effektiv jämställdhet mellan män och kvinnor".

Den ursprungliga texten betonar vikten av att "det nya i den här lagen ligger i förebyggandet av diskriminerande aktioner och i målet att göra principen om jämställdhet effektiv i syfte att skapa aktiva policyn. Detta innebär nödvändigtvis att beakta principen om jämställdhet på de olika områdena för den sociala, kulturella och konstnärliga verklighet där ojämlikhet kan genereras eller försvåras. Av det skälet är en fundamental princip för denna text att ta den tvärgående dimensionen av jämställdhet i beaktande, vilket är ett uttryck för moderna rättigheter relaterade till antidiskriminering."

Lagen reglerar generella angelägenheter på vilka staten kan intervjua direkt. Den introducerar också ändringar i specifika delar av

lagstiftningen inom områden som hälsovård och reglering av arbetstagarnas stadga.

Interventioner som Barcelonas provinsiala styrelse redan har främjat på området för jämställdhet mellan män och kvinnor stöds nu av den här lagstiftningen. Kommuner, företag och fackföreningar måste börja implementera konkreta åtgärder för att främja jämställdhet mellan män och kvinnor.

Trots att den nya lagen antas garantera jämställdhet mellan män och kvinnor och främja implementeringen av konkreta åtgärder är det ibland inte tillräckligt konkret och regler beträffande dess genomförande saknas. Som ett resultat härav känner inte företag sig manade att implementera förändringar, *ingen tidtabell* är satt och olika aktörers beteende förändras inte. Dessutom kan *bristen på kunskap* om den tidigare nämnda lagen påträffas bland fackföreningar och representanter för fackföreningskommittéer. Detta inkluderar införlivandet av de nya reglerna i de kollektiva förhandlingarna

Bristen på kunskap om lagstiftningen är ett tydligt hinder. Men det finns andra relaterade hinder som förefaller svårare att komma över. De gör att det är svårt att uppnå en verklig förändring. Ett av de största identifierade hindren har att göra med det faktum att beslutsfattande fortfarande sker inom det ramverk av strukturer som omfattar och styrs av män. Policyn för jämställdhet betraktas som en mindre viktig fråga och könsperspektivet tas inte på tillräckligt stort allvar. Jämställdhet mellan män och kvinnor måste således fortsätta att ges legitimitet och främjas för att kunna göras till en huvudsaklig plattform för planering och utförande av åtgärder i företag och offentlig förvaltning.

När det gäller offentlig förvaltning och administration har ett viktigt hinder anknytning till politikens begränsade mandatperioder: Om det inte finns någon kontinuitet i fråga om partierna och ansvariga personer för frågorna kan implementeringen av jämställdhetsplaner komprometteras och tappa fart. I kommuner främjas dessa planer ofta av kvinnornas kontor (om något sådant finns) vilket normalt har en begränsad budget och varifrån det är svårt att föreslå omfattande och tvärgående förändringar. Till slut förefaller allt bero på goda intentioner och politikens vilja... Men om det senare förändras finns ingen garanti för fortsatt kontinuitet i processen.

I både den offentliga och privata sektorn är således jämställdhet mellan män och kvinnor en prioritet varken på agendan eller i budgeten och programmen. Tvärgående förändringar, organisatoriska

förändringar eller förändringar som kan påverka maktsystem är inte så lätta att förstå eller att acceptera. Små åtgärder, spridning av aktiviteter eller planer är varmt välkomna, så länge som de inte påverkar etablerade strukturer. Mer omfattande förändringar är för det mesta ifrågasatta eller åsidosatta.

Alla dessa överväganden ledde till antagandet att ett av de största hindren fortfarande är samhällets sätt att tänka, dvs. en mansdominerad mentalitet och ett mansdominerat tillvägagångssätt. En spridning och ökning av medvetenheten är därför fortfarande avgörande för att börja förändra realiteter från grunden genom konkreta åtgärder och nya former av samarbete.

En fråga som det är angeläget att ta upp och revidera på ett konkret sätt är arbetsmodellen som fortfarande till stor del reflekterar mäns behov. Förändringar när det gäller balansen mellan arbete och fritid är nödvändiga. Dålig praxis så som brist på transparens vid anställning av personal eller en diskriminerande attityd vid rekrytering måste undvikas.

En annan faktor som måste tas i beaktande är på det sätt som projekt för jämställdhet mellan män och kvinnor planeras eller aktiviteter "säljs" på, dvs. hur de framställs för samhället för att de ska vara förståeliga och attraktiva. En möjlighet att "sälja" jämställdhet mellan män och kvinnor till företag var till exempel användandet av konceptet om att "behålla talanger" i företaget. Kvinnor har ett antal talanger och specifika kapaciteter. En introduktion av jämställdhetsprogram eller av planer för att skapa balans mellan arbete och familjeliv kan reducera massflykten av kvinnor från arbetsmarknaden och därmed massflykten av talanger från företaget.

Specifika mål för lokala aktiviteter inom DESEO-projektet

Under de senaste åren har jämställdhet mellan män och kvinnor börjat bli en fråga i *tal* bland representanter för lokala myndigheter och det blev också en policyfråga som sådan.

I det här sammanhanget har några lokala myndigheter i och omkring Barcelona, i de flesta fall understödda av Barcelonas provinsiella råd och det lokala kvinnokontoret, börjat utveckla "Jämställdhetsplaner" för hela kommunen.

Utveckling av dessa planer utgör inte något problem. Hinder uppstår då dessa planer implementeras och förväntas ge upphov till verkliga förändringar i olika lokala aktörers beteenden.

Som en konsekvens härav baserades parterna inom DESEO-projektets

lokala aktiviteter på att förbättra det konkreta genomförandet av jämställdhetsplaner och lagstiftning på lokal nivå genom *information, ökad medvetenhet, kommunikation mellan diverse aktörer och utbildning*. För detta ändamål var lokala aktörer först tvungna att etablera ett nätverk som kunde göra det möjligt för dem att förbättra sitt samarbete. De flesta av dem hade aldrig arbetat tillsammans tidigare. Utvecklandet av det här nätverket måste anses vara ett villkor för ett framtida skapande av en samarbetsgrupp i Barcelona-området. Det var nödvändigt att bedriva aktiviteter för att öka medvetenheten. Det var nödvändigt att identifiera olika aktörer, resurser och möjligheter till samarbete.

Delaktiga partner

Aktiviteter inom ramen för DESEO-projektet i Barcelonaområdet har samordnats och främjats av organisationen CEPS.

Lokala aktörer som deltog i lokala aktiviteter inom ramen för DESEO-projektet representerade a) den sociala ekonomin (CEPS, Espais per la Igualtat), b) privata företag (Aleph Comunicació), c) fackföreningar (UGT och CCOO), d) lokala myndigheter (Ajuntament del Prat de Llobregat) och e) regionala myndigheter (Generalitat de Catalunya, representerade av arbetsmarknadsdepartementet och programmet för jämställdhet mellan män och kvinnor).

Alla de nämnda deltagarna är involverade i genomförandet av jämställdhetsplaner eller främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor på olika nivåer. Detta var till hjälp för att ge en mer generell synvinkel rörande huvudsakliga hinder vid genomförandet av de tidigare nämnda planerna både inom den offentliga och den privata sektorn.

En positiv attityd gentemot den nya lagen om främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor, planer för främjandet av jämställdhet på lokal nivå och relaterade svårigheter så väl som, framförallt, *en brist på debatt på en teknisk nivå* var det huvudsakliga incitamentet för att få de tidigare nämnda aktörerna att delta i aktiviteterna inom ramen för DESEO-projektet. Interaktion på en teknisk nivå mellan olika aktörer på detta område har för det mesta varit nästan helt obefintligt.

Alla deltagarna delade intresset att sprida och realisera jämställdhet mellan män och kvinnor som en social och tvärgående fråga, snarare än en "kvinnofråga".

Lokala aktiviteter inom projektet och resultat

Aktiviteterna tog sin början i forskning utförd av specialister inom jämställdhetsfrågor på lokal nivå med vilkas hjälp de största behoven identifierades. Därefter gjordes en sammanställning av befintliga resurser och kompetenser. Slutligen möttes de olika involverade aktörerna, dvs representanter för lokala myndigheter, privata företag och fackföreningar inom ramen för en workshop för att diskutera de

huvudsakliga hindren för att genomföra jämställdhetsplaner och möjliga gemensamma initiativ. Workshopen förbereddes av CEPS i samarbete med Espais per la Igualtat och realiserades av experter på jämställdhet från Espais per la Igualtat. Slutsatserna från diskussionerna i workshopen spreds bland nätverkets medlemmar.

Ett av de viktigaste resultaten från workshopen relateras till det faktum att aktörerna insåg att de hade väldigt få tillfällen till att utbyta erfarenheter och samarbeta på en teknisk nivå. Aktiviteter så som gemensamma workshops välkomnades därför. De flesta aktörer sade sig vara positivt inställda till fortsatta möten.

Som förklarats tidigare nådde inte försöksverksamheten i Barcelona ända fram med avseende på utformandet av ett första scenario för inrättandet av en potentiell samarbetsgrupp. Däremot kunde de stärka kommunikationen mellan olika aktörer, främja skapandet av ett nätverk och inleda samarbeten som en grund för framtida aktiviteter i samarbetsgrupper.

Styrkor och positiva effekter av försöksverksamheten

En stor styrka hos lokala aktiviteter inom ramen för DESEO-projektet i Barcelona låg i deltagandet av en bred variation av lokala aktörer (lokala myndigheter, fackföreningar, den sociala ekonomin...). Olika typer av kunskap och expertis så väl som olika perspektiv berikade diskussionerna.

Därutöver utgör kartläggningen av lokala resurser en användbar grund för diskussioner och planering av gemensamma aktiviteter.

En multiplikatoreffekt skapades till följd av det faktum att alla involverade aktörer har sitt eget nätverk, inom vilket information om initiativet och dess ämne kunde spridas. Det nådde andra lokala myndigheter, organisationer inom den sociala ekonomin, traditionella företag etc.

Aktiviteter inom projektet bemötte ett stort, men ändå grundläggande behov, nämligen skapandet av utrymme till att debattera möjligheter till att främja jämställdhet mellan män och kvinnor ur olika tekniska synvinklar.

I synnerhet har samarbetet mellan CEPS och Espais per la Igualtat varit speciellt framgångsrikt, då båda strukturer delade med sig av sina erfarenheter i egenskap av experter på jämställdhetsfrågor. Båda tillhandahöll mycket verklighetsbaserade synvinklar från tillhandahållare av tjänster vilka arbetar för lokala myndigheter som utarbetar planer för jämställdhet.

Svagheter

På grund av frånvaron av stabila relationer mellan olika lokala aktörer i början av projektet kunde aktiviteterna inte nå en nivå där utformningen av en arbetsgrupp kunde skapas. De kunde bara bidra till etablerandet och förstärkningen av dialog och samarbete mellan diverse olika aktörer.

En stor svaghet beror på det faktum att hittills har samarbete och dialog baserats på tämligen personliga intressen och attityder. Till dags dato existerar ingen institutionell överenskommelse eller specifik policy för att främja partnerskap och arbetsgrupper för jämställdhet mellan män och kvinnor.

Dessutom kan det till följd av att av politik och politiker kanske förändras också innebära att prioriteringar som formar samarbete tar en annan vändning. Dialoger riskerar att bli avbrutna.

Perspektiv

Fram till idag beror främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor oftast på politiska representanter och administrationens goda vilja till att låna stöd till dessa aktiviteter. Politiska eller personliga förändringar kan påverka vissa aktörers delaktighet.

I det här sammanhanget blir behovet av att skapa andra former av lokalt utbyte och allianser för främjandet av jämställdhet ännu tydligare.

Under gemensamma aktiviteter insåg lokala aktörer i Barcelona detta. De kommer nu att sträva efter att fortsätta utbytet, vilket samordnas av CEPS, och etablera stabila relationen som kan resultera i gemensamma projekt för främjandet av jämställdhetsprogram. Ett framgångsrikt genomförande av den senare kan då leda till att man delar resurser på ett lämpligt sätt och samarbetar inom specifika områden så som utbildning av offentlig administration, arbetsgivare och arbetstagare.

Definition av det generella sammanhanget och behov av åtgärder

En majoritet av de anställda inom den soci-

ala ekonomiska sektorn i Italien är kvinnor. Det kan leda till antagandet att den sociala ekonomin utgör en idealisk plats för att utveckla kvinnors färdigheter och kapaciteter. I kontrast till privata företag och den offentliga sektorn kan de kanske ge kvinnor bättre möjligheter att få utökat ansvar och nå högre positioner inom organisationen.

Flera studier visar emellertid att överrepresentationen av kvinnor i

PROVINSEN PIACENZA/ETHOS/GE.SVI.P. (IT):
ÖMSESIDIGT NYTTJANDE AV RESURSER FÖR
UTBILDNING AV KVINNLIGA CHEFER INOM
DEN SOCIALA EKONOMIN

den icke-vinstdrivande sektorn och inom den sociala ekonomin tenderar till att förstärka diskrimineringen när det gäller karriärmöjligheter och möjligheten att nå högre positioner. På grund av bristen på värdering av kvinnors bidrag kan det också medföra en nedskrivning av en hel sektor.¹

Lägre trösklar vid inträde och en bredare vidd av olika sorters kontrakt uppfattas ofta som positiva aspekter i fråga om arbete i den sociala ekonomiska sektorn. Dessutom, på grund av den stora mångfalden av arbetskontakt som bättre kan svara mot arbetarnas behov, kan t ex kvinnor med familjeansvar kanske finna enklare förutsättningar för att skapa en balans mellan familj och arbetsliv. Dessa argument kan emellertid också ses i ett annat ljus när man tar negativa aspekter i beaktande som låga löner och begränsade karriärmöjligheter. Bättre utbildning och en större flexibilitet i fråga om en balans mellan arbete och fritid kan gå hand i hand med försämrade chanser att nå en stabil arbetsplats, lämpliga karriärmöjligheter, bra lön etc.

Fördomar och stereotyper om kvinnor, särskilt kvinnor som gör karriär, brist på erkännande av så kallade kvinnliga kompetenser och den frekventa uteslutningen av kvinnor från beslutsfattande positioner och chefspositioner utgör verkan och effekt av en pågående diskriminering. De kan också återfinnas inom den asociala ekonomin. Kvinnor representerar knappt mer än en tredjedel av alla anställda i Italien och två tredjedelar av de anställda inom den sociala ekonomin. I förhållande till den sistnämnda siffran förefaller förekomsten av starka För att ge ett mer konkret exempel: Kvinnor representerar 73,8 procent av de anställda inom sociala kooperativa verksamheter. Däremot innehar de positionen som ordförande i endast 37 procent av fallen. Det finns således ett motsatsförhållande mellan dynamiken när det gäller utvecklingen av kvinnlig kompetens i sociala kooperativa verksamheter och ihärdigheten i de hinder som står i vägen för att kvinnor ska kunna nå högre positioner i den organisatoriska hierarkin. .. Sociala kooperativa verksamheter är fortfarande långt ifrån fullständigt neutrala och representerar inte heller självständiga alternativ till dominerande modeller för social segregation.

Specifika mål för lokala aktiviteter och möjliga framtida grupper för samarbete

Mot bakgrund av de realiteter som beskrivits ovan är målen för framtida grupper för samarbete i Piacenza följande:

- a. att bland kvinnliga anställda och chefer för strukturer som

1 Steinberg Ronnie J., Jacobs Jerry A. (1994), "Pay Equity in Nonprofit Organizations: Making Women's Work Visible" in Women and Power in the Nonprofit Sector skriven av T. Odendahl och M. O'Neill. San Francisco, Jossey-Bass, s. 79-120.

ingår i samarbetsgruppen, förstärka de kapaciteter som är kopplade till ledarskap och entreprenörskap;

- b. att stödja tillgång till krediter till mindre sociala kooperativa verksamheter (särskilt de som har en hög andel kvinnliga anställda) genom skapandet och främjandet av ett instrument som underlättar bedömningen av den sociala effekten av dessa kooperativs aktiviteter på området.

Delaktiga partner

Lokala försöksverksamheter koordinerades och främjades av parterna i projektet i provinsen Piacenza, Ethos kooperativ och CESVIP. Deras gemensamma mål fokuserades framför allt på främjandet av lokala utvecklingsprocesser genom att stödja små sociala kooperativ.

Därutöver har två andra små sociala kooperativa verksamheter (Mele Verdi, Antarius) varit involverade i inrättandet av ett partnerskap inom ramen för vilket möjligheter till gemensamma resurser och kunskap diskuterades och utforskades. De har alla likartade egenskaper: a) små strukturer; b) aktiviteter på lokal nivå; c) försörjning av sociala tjänster; d) företrädesvis kvinnliga anställda – också och framförallt i chefspositioner.

Ethos, Mele Verdi och Antarius – den framtida samarbetsgruppen – möter likartade utmaningar avseende tillväxt och utveckling. De upplever problem av följande slag:

- svårigheter att utforma en verklig affärsplan i syfte att identifiera målsättningar på medellång och lång sikt;
- en brist på ledarskapsförmåga när det gäller att korrekt implementera planer;
- svårigheter med att få tillgång till krediter.

Å andra sidan kan de tre kooperativa verksamheterna komma att behöva avyttra och sinsemellan dela följande resurser:

- djup kunskap om lokala realiteter;
- specifika kompetenser i fråga om planering och implementering av sociala och hälsorelaterade tjänster;
- kunskap och kompetens hos konsulter, psykologer, lärare och socialarbetare etc.

Som nämnts ovan är det gemensamma målet för deras framtida samarbetsaktiviteter att utveckla strategier för bättre ledning av små och medelstora kooperativa verksamheter, baserade på ett förbättrat ledarskap eller administrativ kapacitet hos de (kvinnliga) anställda. För detta ändamål behöver fortsatta utbildningsaktiviteter för de anställda i de tre kooperativa verksamheterna organiseras. Detta i

sin tur kräver fortsatt uppdaterad kunskap avseende strategiska instrument som kan främja chefers professionalism.

Under försöksverksamhetens gång kunde de tre kooperativa verksamheterna dela på kostnaderna för utbildning och för konsulter, reducera de nödvändiga resurserna och, inte minst, komma till insikt om hur viktigt samarbete och utbyte av erfarenheter är.

Oförenliga intressen mellan de samarbetande parterna uppstod aldrig. Detta kan framför allt bero på det faktum att varje partner kunde bidra till initiativet med sina egna kompetenser och styrkor medan man parallellt med aktiviteterna inom ramen för projektet fortsatte att fullfölja den egna organisationens uppdrag:

Ethos till exempel kunde tillhandahålla sina egna kompetenser i fråga om konsultverksamhet, projektutveckling och stöd till offentliga myndigheter.

CESVIP sätter sin expertis inom utbildning till förfogande för samarbetsgruppen och övriga partner. De koordinerade utbildningsbehoven i de tre kooperativa verksamheterna och hjälpte till att komma med förslag till en lämplig utbildningsprocess.

Provinsen Piacenza kunde, som offentlig enhet, stödja försöksverksamheten i det att man spred information om pågående aktiviteter och resultat inom sitt område och på så sätt vidgade synligheten för processen och de deltagande kooperativa verksamheterna. De främjande aktiviteterna som utfördes av provinsen Piacenza inkluderade också viktiga aktiviteter, bland andra företag, för att öka medvetandet om fördelarna med ett ömsesidigt nyttjande av kompetenser och resurser i syfte att skapa synergier inom specifika områden.

Alla de resurser som behövde implementeras mot bakgrund av det givna målet var inte omedelbart tillgängliga inom den deltagande kooperativa verksamheten. Fortfarande behövde framför allt finansiella medel uppböras.

Under försöksverksamhetens gång godkändes utbildningsprocessen med titeln ***Percorso formativo di aggiornamento per i dipendenti delle cooperative Ethos, Mele Verdi e Antarius*** (Utbildningsmodul för anställda i de kooperativa verksamheterna Ethos, Mele Verdi och Antarius) som kommer att finansieras av en speciell fond (Fondo Paritetico Interprofessionale per la Cooperazione «Foncoop»). Bortsett ifrån bidraget med kunskap till skapandet av indikatorer för en uppföljning och analys kommer varje delägare i en kooperativ verksamhet att bidra med en del av finansieringen och utbildningsaktiviteterna.

Inom ramen för en process vilken samordnades och leddes av de

lokala parterna inom ramen för DESEO-projektet, identifierade de tre kooperativa verksamheterna de största hindren för sin utveckling, definierade gemensamma mål och individualiserade utbildningsaktiviteter för gemensamt nyttjande.

De tre strukturerna för samarbetsgrupper visade sig vara tillfredsställda och övertygade av det sätt på vilket beslut fattades under försöksaktiviteterna, av resultatet av den senare så väl som de fördelar som uppkommit för var och en av dem med ett deltagande från deras anställda i en utbildningsprocess som var skraddarsydd efter de specifika behoven.

Alla beslut inom den framtida samarbetsgruppen har fattats gemensamt och accepterades av alla parter. Var och en av de tre kooperativa verksamheterna har varit involverade i planeringsprocessen. Specifika behov och förväntningar togs i beaktande. Det här smidiga samarbetet har gjorts möjligt genom a) anordnandet av regelbundna möten mellan de kooperativa verksamheterna så väl som b) redan existerande arbetsrelationer bland de kooperativa verksamheterna (medlemmar av konsortiet Sol.Co. Piacenza) och de lokala parterna inom DESEO-projektet.

Den framtida samarbetsgruppens aktiviteter

De kooperativa verksamheterna som är deltagare i samarbetsgruppen kommer att bli involverade i en utbildnings- och konsultationsprocess, baserad på coach-metoden². Dessa aktiviteter kommer att bidra till att (kvinnliga) anställda utvecklar sina ledarkompetenser och administrativa färdigheter liksom sina förmågor att utveckla innovativa strategier.

Utbildningsmodulens innehåll kan summeras enligt följande:

- Den kooperativa verksamheten och ledningens roll
- Ledningsaktiviteter^o: utbildning, organisation, vägledning, koordinering och ledarskap.
- Verksamhetsplanen som ett strategiskt instrument och analysverktyg: presentation av företaget, produkter och tjänster, marknadsanalys, konkurrens, strategiska mål, kostnadseffektiva initiativ, organisation, planering av kostnader och personalresurser, investeringsplanen, balansräkningen, bokföring, konton och ekonomiska planer, budgeten.

² **Coaching** är en process i vilken individer eller grupper av människor hjälper varandra att uppnå specifika mål som de inte hade kunnat uppnå på egen hand på det mest effektiva sättet. De stöder varandra i skapandet av en aktionsplan och ställer diverse instrument till varandras förfogande för att implementera denna plan.

- Indikatorer för socialt välbefinnande i det område där sociala kooperativa verksamheter erbjuder sina tjänster.

Direkta förmånstagare av aktionerna kommer att vara medlemmar och anställda i de kooperativa verksamheterna som besitter en chefsposition. I de flesta fall är det unga kvinnor som är medlemmar i respektive kooperativ verksamhet som kommer att tjäna på utbildningen. Genom de förväntade aktiviteterna kommer de tre kooperativa verksamheterna som utgör samarbetsgruppen att ha möjlighet att införskaffa en specifik kapacitet när det gäller utveckling av sina företag. Potentiella indirekta förmånstagare kommer att vara de kooperativa verksamheterna som sådana och slutligen hela det lokala samhället som kommer att tjäna på ökad kvalitet på producerade tjänster.

Därutöver kommer de kooperativa verksamheterna, genom att identifiera ett antal indikatorer på sociala fördelar som den kooperativa verksamhetens aktiviteter genererar, att vara i en situation där de kan dokumentera de extra icke-ekonomiska värden som de producerar. Detta kan stärka deras förhandlingsposition avseende bankkrediter etc.

Styrkor och positiva effekter av de lokala aktiviteterna

Området Piacenza deltog i DESEO-projektet med ett lokalt partnerskap bestående av en lokal myndighet (Provinsen Piacenza), det sociala kooperativet Ethos och den kooperativa sammanslagningen CE.SVI.P. Detta partnerskap kan anses tämligen konsoliderat. Sedan flera år finns ett nära samarbete mellan dessa strukturer inom ramverket för ett lokalt, nationellt och europeiskt initiativ.

Det signifikanta och värdeskapande i detta partnerskap måste betonas när man refererar till försöksverksamheten inom DESEO-projektets styrka. De synergier som skapas genom samarbetet mellan dessa två organisationer inom den sociala ekonomin med en lokal myndighet förefaller mer än nämnvärt: Varje struktur bidrar med sin egen kompetens, sina specifika funktioner och sin specifika kunskap för att realisera *gemensamma* mål som är nära länkade till välbefinnandet och utvecklingen av hela det lokala samhället.

Styrkor vid skapandet av samarbetsgrupper som sådana ligger i det faktum att alla komponenter i gruppen, dvs. de tre kooperativen, bland dem Ethos, redan utgjorde del i konsortiet Sol.Co.Piacenza. De hade således redan en viss erfarenhet av processer för nyttjandet av gemensamma resurser och kompetenser.

En annan avgörande faktor för framgång, som bevisligen är av vikt,

särskilt för små kooperativ, relaterar till ett deltagande av provinsen och därmed till synliggörandet av samarbetet som den senare kunde garantera. De kooperativa verksamheterna har varit i en position där man kunde skapa ett exempel för en ny typ av metod för samarbete där man delar på gemensamma resurser för ömsesidig nytta. De har genom sin verksamhet genererat en erfarenhet som kan komma att tjäna som modell och förefaller värd att sprida i området för att uppmuntra försöksverksamhet bland andra företag (oavsett om de är verksamma inom den sociala ekonomin eller inte).

Sist men inte minst gjorde stödet från CE.SVI.P det möjligt för den kooperativa verksamheten att delta i en ansökan för delfinansiering som var nödvändig för att utbildningsmodulen skulle bli verklighet. Denna delfinansiering kunde slutligen erhållas tack vare CE.SVI.P:s kompetenser och Foncoop, en specifik fond för utbildningsaktiviteter inom samarbetsgrupper.

Som tidigare nämnts representerar initiativet och dess möjliga fortsättning ett värdefullt tillfälle för Piacenza och andra kooperativ att etablera en metod för den gemensamma definitionen av mål, ett samarbete för utveckling av gemensamma strategier och skapandet av synergier på området för lika möjligheter för kvinnor och män.

Svagheter

Kritiska punkter för den lokala samarbetsgruppen i Piacenza relaterar till framförallt två frågor:

1. Dimensioner och storlek på de kooperativa verksamheter som utgör samarbetsgruppen: de tre kooperativens lilla struktur och deras begränsade antal medlemmar kan innebära svårigheter, då deras chefer ofta är involverade i det konkreta realiserandet av aktiviteter och kanske inte avsätter hela sin arbetstid till ledning av strukturerna eller till arbetet med att utveckla strategier.
2. Tid: För att förbereda för långsiktiga och uthålliga samarbetsaktiviteter måste försöksverksamheten i Piacenza fortsätta. Inte alla frågor och problem, som till exempel långsiktig finansiering och metoder, kunde lösas på flera månader.

Externa faktorer som kan orsaka hinder för den framtida samarbetsgruppen och dess aktiviteter och dess finansiering har framförallt att göra med frågor som tillgång till krediter. Det är alltid svårt att göra andra än ekonomiska värden och effekter gällande när ett beslut om beviljande av kredit ska fattas av ett kreditinstitut.

Som tur är existerar finansiella instrument som Foncoop, som agerar inom området för kooperativa verksamheter i Italien. Även mindre

kooperativ har tillgång till dessa och använder dem för att investera i sin utveckling och tillväxt.

Det förefaller således som viktigt att kunna mäta "hälsograden" av ett kooperativ avseende dess bidrag till socialt välbefinnande och göra det känt för diverse lokala aktörer, särskilt företag och kreditinstitut.

I det här avseendet bör man tydliggöra den viktiga roll som stora kategorier kooperativ och konsortium så väl som lokala myndigheter spelar. Alla är i en position där de kan nå bred spridning av information samt bidra till att små företag kan erhålla krediter.

Perspektiv

Med den gemensamt realiserade utbildningsmodulen för (kvinnliga) medlemmar och anställda med chefspositioner hoppas partnerna i DESEO-projektet kunna öka jämställdheten inom den sociala ekonomin och av dess kvinnliga anställda färdigheter. Detta skulle göra det möjligt för de involverade kooperativen att operera på marknaden med bästa möjliga kompetenser och färdigheter. Ett sådant positivt resultat kan också främja tillgången till krediter för små kooperativ.

Ytterligare finansiering garanterad av Foncoop kommer att göra det möjligt för partnerna inom DESEO-projektet att genomföra aktiviteter i samarbetsgrupper åtminstone under en period.

Externa faktorer som kunde ha en positiv inverkan på en kontinuitet av initiativen är följande:

- ett erkännande av kooperativen, även mindre, som främjare av grundläggande värderingar och socialt välbefinnande.;
- ett generellt erkännande av fördelarna med ömsesidig nytta mellan företag (oavsett om de är verksamma inom den sociala ekonomin eller inte) som ett sätt för optimering av existerande resurser;
- ett erkännande av processer för ömsesidig nytta av lokala myndigheter: den senare skulle kunna belöna ledningen för deras tjänster till lokala sociala kooperativ vilka ömsesidigt nyttjar sina medel och kompetenser med andra (sociala) företag.

STADEN GRENOBLE/CIDFF (FR):
SKAPA ETT RESURSCENTER FÖR
KVINNLIGA ENTREPRENÖRER

Definition av det generella sammanhanget och behovet av åtgärder

Under de senaste 30 åren har ett stort bekymmer för föreningar och offentliga myndigheter i Grenoble varit integrationen av kvinnor på arbetsmarknaden. Kvinnor i olika åldrar upplever fortfarande större svårigheter i att hitta arbete än män, särskilt efter att ha varit borta på grund av föräldraledighet.

I det här sammanhanget representerar skapandet av en oberoende lönande aktivitet en värdefull möjlighet. Nuförtiden är mer än 50% av nyföretagare i Frankrike kvinnor.

Trots att kompetenser och kapaciteter som kvinnor skaffar sig under frivilliga aktiviteter för sina familjer eller för en förening är mindre erkända på arbetsmarknaden, är de värdefulla och måste valideras. Kvinnor som presenterar affärsprojekt är mer sällan närvarande i traditionella maskulina yrkesgrupper som byggindustrin. De är mest aktiva inom områden som (social) service och handel.

Några av dem förverkligar en livslång dröm som de till sist bestämmer sig för att genomföra efter fruktlösa försök att hitta ett arbete. De är villiga att ta risker för sin personliga passion.

Även om kvinnor representerar 50% av dem som presenterar ett affärsprojekt är färre än 30% av företagen slutligen skapade av dem.

I jämförelse till män upplever kvinnor två svårigheter: i ett parförhållande ska en kvinnas projekt inte innebära någon "kostnad för paret" i form av tid, uppmärksamhet eller besparingar och andra resurser.

Offentliga institutioner har ännu inte försökt att på ett lämpligt sätt ta upp dessa svårigheter. Få bland dem har specifik kunskap avseende de speciella egenskaperna för kvinnligt företagande, till exempel processperioden relaterad till etablerandet av affärsverksamheten, kombinerande av arbete med familjerelaterat ansvar etc.

Av detta skäl avsatte CIDFF (Centre d'Information des Droits des Femmes) och staden Grenobles departement för social ekonomi en del av sina resurser till handledningen av kvinnor på deras väg mot att starta företag. Man skulle både assistera den senare i bedömning och validering av projektet, i genomförandet av projektet och hjälpa till vid finansieringen (till exempel genom Garantifonden för Kvinnors Initiativ, lokala kreditinstitut för kvinnligt entreprenörskap etc.).

Specifika mål för lokala aktiviteter och möjliga framtida samarbetsgrupper

Målet för lokala försöksverksamheter inom ramen för DESEO-projektet har varit att göra redan existerande initiativ för kvinnligt entreprenörskap mer effektiva. Detta gjordes genom att utforska vägar att gå från ett enkelt nätverk av lokala aktörer till en process för etablerandet av ett gemensamt virtuellt resurscenter för ömsesidig nytta.

Detta huvudsakliga mål inkluderar delmål så som översynen av initiativ som genererades av ett relativt informellt lokalt nätverk för kvinnligt entreprenörskap som etablerades i Grenoble i mitten av 1990-talet, dess effekter och konkreta resultat i form av innehåll och resurser.

Resurscentret skulle sedan paketera och koordinera de olika erfaren-

heterna och resurserna och göra dem tillgängliga för alla medlemmar av det lokala nätverket och medlemmar av REVES.

Delaktiga partner och resurser som gjorts tillgängliga

Aktiviteter inom ramen för DESEO-projektet i Grenoble koordinerades av staden Grenoble och CIDFF (Centre d'Information des Droits des Femmes).

Olika lokala aktörer som hör till det ovan nämnda nätverket har gjorts delaktiga i lokala försöksverksamheter och kommer att bidra till genomförandet av driften av centret.

Resurser kommer att föras samman enligt följande:

Staden Grenoble kommer att tillhandahålla politiskt, tekniskt och finansiellt stöd. Andra partner så som CIDFF, Pôles Initiatives Emploi, Mission Locale, diverse föreningar, handelskammaren, företagsinkubatorer, finansiella organisationer (till exempel solidarisk och etisk finansiering), universitet (Universitet Pierre Mendes, Frankrike), olika nätverk för kvinnligt entreprenörskap och offentlig administration som är verksamt inom området för kvinnligt entreprenörskap kommer att tillhandahålla sin specifika kunskap, personal, dokumentation, IT-resurser, forum och andra resurser.

Ytterligare lokala aktörer, särskilt lokala myndigheter, kontaktades i syfte att anskaffa ytterligare kapital för det framtida centret.

Incitamentet för varje partner att delta i initiativet, i ljuset av genvägar när det gäller offentligt stöd och finansiering, var nära kopplat till de förväntade fördelarna som ett ömsesidigt nyttjande av gemensamma resurser kan innebära.

Därutöver uppskattade alla parterna planen för ett mer regelbundet utbyte. Möjligheten att dela på kunskap och expertis inom ramen för ett europeiskt initiativ uppmuntrade lokala aktörer att delta i diskussioner om inrättandet av den framtida samarbetsgruppen.

Den framtida samarbetsgruppens aktiviteter

Det framtida resurscentret kommer att tillhandahålla assistans till (framtida) kvinnliga entreprenörer i alla faser av genomförandet av deras aktiviteter. I linje med de lokala aktörernas kompetenser och resurser har arbetsgrupper skapats för att sammanföra nödvändigt material och resurser för vart och ett av följande områden:

- Inriktning
- Information och medvetandegörande (kommunikation)
- Supplement / Teknisk assistans
- Skapande av nätverk för framtida kvinnliga entreprenörer
- Finansiering

- Verksamhetsinkubatorer
- Utvärdering
- Ömsesidig nytta av resurser bland olika nyföretagare

Bland de mycket specifika aktiviteter som genomfördes av det framtida centret innefattas:

- Skapande, uppdaterande och spridning av en guide för nyföretagande för kvinnor
- Ge access till finansiella instrument så som etiska lån, garantifonder, lån till 0% ränta etc.
- Individuell assistans och gruppassistans "från idén till projektet":
 - Individuell coaching
 - Förmedling av information i grupper (seminarier etc.)
 - Utbildning och trainee-verksamhet
- Förmedling av dokumentation och litteratur avseende ekonomi i allmänhet, handel, juridiska frågor, finansiell information
- Organisera workshops med teman om frågor som t ex balans mellan arbete och fritid
- Tillhandahålla koppling *till* och främjandet *av* föreningar för kvinnliga entreprenörer och nyföretagare
- Publicering och spridning av en informativ databas över kvinnliga entreprenörer och nyföretagare
- Skapa och främja en paraplystruktur som gör det möjligt att engagera nyföretagare i uppstartsfasen av deras projekt som anställda
- Organisering av andra events på lokal och regional nivå

Resurscentrets strategier och aktiviteter kommer att baseras på en (delvis) sammanslagning av de olika partnernas arbetsprogram.

Resurscentrets etablerande och funktion kommer att baseras på partnerskapsavtal så väl som på specifika interna regler som anammas av alla partner.

Förberedande aktiviteter

Som tidigare nämnts koordinerades försöksverksamhetens inledningsfas och förberedandet av framtida samarbetsaktiviteter, av projektpartners inom ramen för DESEO-projektet, dvs. Staden Grenoble och CIDFF.

Efter en första mobilisering av lokala aktörer kartlades resurser och kompetenser och därefter hölls ett antal möten med intresserade aktörer. Under dessa möten diskuterade deltagarna mycket specifika behov och möjligheter. Slutligen skapades en gemensam strategi.

De lokala aktörerna gavs också möjlighet att presentera egna initiativ, knyta nya kontakter och involvera allmänheten under ett semi-

narium som organiserades inom ramverket för ett två dagar långt event med namnet "Oser I entreprise" ("Våga starta ditt företag"). Det här eventet anordnades av Grenobles handelskammare.

Styrkor och positiva effekter av försöksverksamhetens aktiviteter

Liksom i fall med andra projektpartner kunde partnererna i Grenoble bygga sina försöksaktiviteter och utforma samsarbetsgrupper på ett redan befintligt nätverk för lokala aktörer.

Olika typer av relationer och samsarbeten mellan olika partners var således redan på plats även om vissa hade förlorat dynamik vilket det nya DESEO-initiativet lovade att återuppliva.

Därutöver eftersträvades i allmänhet en likartad målsättning, det vill säga främjandet av kvinnligt entreprenörskap och assistans till kvinnliga nyföretagare.

Det bör också betonas att aktiviteter var och är fortfarande baserade på ett starkt engagemang från ett departement inom den lokala myndigheten som erkänner de fördelar som samsarbetsprocesserna med sociala mål innebär. Detta säkerställer en hög visibilitet av initiativet, dess integration i lokala nätverk och utvecklingsprocesser så väl som teknisk och finansiell support.

Svagheter och Hot

En stor svårighet som partnererna upplevde ligger i mentaliteter som fortfarande dominerar den institutionella miljön när det gäller kvinnligt entreprenörskap. Frågor relaterade till den senare möts fortfarande med försiktighet och ett mått av misstanke även bland politiker och administratörer i staden Grenoble.

Andra hinder för ett effektivt genomförande av grupper för samsarbete har att göra med en viss konkurrens mellan lokala intressenter inom ramen för en "tävlan om offentliga finanser"

Perspektiv

DESEO-initiativet gjorde det möjligt för lokala aktörer i Grenoble att återuppliva sina nätverksrelationer genom att prova en relativt ny form av samsarbete; samsarbetsgrupper för lika möjligheter

Partnererna insåg att ett gemensamt nyttjande av gemensamma resurser och kompetenser bland olika lokala aktörer kan innebära ett övertygande alternativ till samsarbetsform i ljuset av minskat (finansiellt) stöd från offentliga myndigheter och / eller möjliga förändringar i den senares attityder.

Aktiviteter som startats av DESEO-projektet kommer således att fortsätta. Resurscentret för kvinnligt entreprenörskap och nyföretagare planerar man att genomföra under 2008

Ett nytt initiativ avseende handledning av kvinnliga entreprenörer som initierats av Universitetet Pierre Mendès France, i Grenoble, kan göra det möjligt att utöka det lokala partnerskapet och ta upp ett större antal potentiella förmånstagare. För närvarande är frågor som har att göra med nyföretagande i allmänhet fortfarande något som universitet (bortsett från kommersiella skolor) tar upp och fokuserar på. Slutligen hoppas det lokala partnerskapet att kunna utveckla och applicera modeller för ömsesidigt nyttjande av gemensamma resurser *bland olika nyföretagare* som en bas för framgångsrikt entreprenörskap och samarbete.

Definition av det allmänna sammanhanget och behov av åtgärder

Även om skandinaviska länder

ofta anses ha hunnit längst när det gäller främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor och strävandet efter lika möjligheter återstår mycket att göra när det kommer till full implementering av en fördelaktig lagstiftning och mentala förändringar. Detta kan till exempel sägas vara fallet när det gäller kvinnligt entreprenörskap. Här blir hindren tydliga särskilt i fråga om tillgång till krediter. Undersökningar som gjorts i Sverige visar att kvinnliga entreprenörer blir diskriminerade vid ansökan om finansiering i syfte att genomföra sin affärsidé. Banker och andra kreditinstitut tenderar att vägra utställa krediter ännu oftare när en kvinna önskar starta en verksamhet som en *social entreprenör*.

Attributen "kvinna" och "social aktivitet" bär således båda på en negativ betydelse som leder till negativa konsekvenser för båda sidor: Kvinnor har stora svårigheter i att nå tillgång till arbetsmarknader, att utveckla och genomföra sina idéer. Samhället i sin tur förlorar en stor potential och resurser som genereras av kvinnor, till exempel, deras aktiviteter inom (den sociala) ekonomin. Sådant beteende beror ofta på en brist på kunskap och kapacitet att bedöma det värdeskapande som kvinnligt entreprenörskap och social ekonomi kan generera, av vilka orsakerna ofta kan finnas i ett tämligen 'maskulint' ekonomiskt system. Trots det skiljer sig kvinnors affärsidéer ofta från mäns (vilket, ur ett ekonomiskt perspektiv borde vara en positiv aspekt) och kvinnor kanske framställer dem på ett annat sätt.

Företagsrådgivare på kreditinstitut är emellertid vana vid den maskulina stilen och affärsidéernas innehåll. Kvinnor framställer ofta projekt inom områden som mer sällan tas upp av män, till exempel social service, omvårdnad, handel. Ibland kanske dessa projekt inte passar in i 'traditionella' affärsmönster, särskilt om de är kopplade till

COMPANION (SE): FRÄMJANDE AV
LIKA TILLGÅNG TILL KREDITER

innovativa och kreativa aspekter. I många fall har företagsrådgivare inte tillgång till några lämpliga kriterier eller referensobjekt att bedöma dessa idéer emot. Det kan kanske kopplas till den tidigare nämnda bristen på kunskap eller metoder, men också till stereotyper och specifika mentaliteter. Manliga företagsrådgivare kan vara vana vid att viss service tillhandahålls 'gratis' av sina fruar, mödrar och den offentliga sektorn.

Diskriminering sker inte nödvändigtvis medvetet – rådgivare, kreditgivare och andra kan helt enkelt vara omedvetna om det.

Ett annat hinder för kvinnliga entreprenörer ligger i det faktum att finansiella institut marknadsför sina tjänster vanligtvis i ett typiskt manligt sammanhang och inom aktivitetsområden som domineras av män. Fram tills nu har det inte ansetts vara en nödvändighet att rikta specifik uppmärksamhet mot aspekter kopplade till jämställdhet mellan män och kvinnor.

Specifika mål för (framtida) aktiviteter inom samarbetsgrupperna

Målet med lokal försöksverksamhet i Västra Götaland var att utveckla strategier och metoder för att förbättra prestationen av en redan befintlig samarbetsgrupp, samt en kreditförening (se nedan) i syfte att skapa möjligheter för kvinnor att få lika tillgång till finansiering och nya företag i sektorn för den sociala ekonomin.

Genom sitt initiativ försökte partnererna också att stärka samarbetet mellan den sociala ekonomin och lokala / regionala myndigheter i främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor.

Partner och Resurser

DESEO:s försöksverksamhet i Västra Götaland främjades av DESEO-partnern Coompanion, ett socialt kooperativ, och genomfördes inom ramen för kreditgarantiföreningens sociala entreprenörer i Västra Götaland (MGS). Den här samarbetsgruppen etablerades år 2006 av ett brett spektrum av organisationer inom den sociala ekonomin, lokala samarbets- och utvecklingscenter, konsortier och (kooperativa) banker i samarbete med den offentliga sektorn, regionen Västra Götaland. Totalt utformar och utvecklar 20 strukturer MGS som har som mål att motverka diskriminering inom den sociala ekonomin och av sociala entreprenörer när det gäller tillgång till krediter. Bortsett från en gemensam låne-pool och gemensamma villkor, ses utbildning av kreditrådgivare när det gäller metoder för att bedöma affärsidéer inom den sociala ekonomin så väl som utarbetandet av sådana metoder och nödvändiga indikatorer som mycket viktigt.

Varje medlem i organisationen lånar ut medel till kreditgarantiföreningen och agerar som ambassadör för den senare inför andra lokala och regionala intressenter och invånare. Medlemmarna tillhandahåller

inte bara lån utan också personalresurser och därmed diverse kompetenser och kunskaper. Banker till exempel bidrar med sin expertis i fråga om finansiering och investering. Boendekooperativ kan refereras till när frågor kopplade till fastigheter kommer upp. Tre samverkande utvecklingsbyråer och regionen Västra Götalands är involverade i aktiviteter med experter i främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor, den sociala ekonomin och lokal och regional utveckling. Partnerna antingen ville eller hade utvecklat kapacitet att bedöma affärsidéer med anknytning till aktiviteter inom den sociala ekonomin. MGS har status som en icke vinstdrivande organisation med en vald styrelse och en ordförande. Möten hålls regelbundet. Processen för medlemmarnas beslutsfattande följer principen "en medlem – en röst".

Samarbetsgruppens försöksaktiviteter

I syfte att öka tillgången till krediter för kvinnliga entreprenörer genom den egna kreditföreningens aktiviteter anordnade den lokala DESEO-partnern (Coompanion), med stöd av regionen Västra Götaland, först av allt ett antal möten med styrelsen för kreditföreningen. När styrelsen väl gått med på att stödja försöksverksamhetens aktiviteter anordnades möten mellan olika samarbetspartner med avsikt att göra dem medvetna om de svårigheter som kvinnor upplever, behov av åtgärder och kreditföreningens möjligheter att förbättra situationen och sin egen insats.

Tillsammans med diverse partner inom den sociala ekonomin och sociala entreprenörer identifierades kvinnliga entreprenörers specifika behov. Därefter började Coompanion, i samarbete med andra medlemmar i samarbetsorganisationen, att utveckla material och specifika utbildningsmoduler för kreditrådgivare. Därutöver genomförde de ytterligare informationsaktiviteter bland samarbetsgruppens medlemmar. Målet för dessa åtgärder var att informera alla parter om affärsområdets specifika egenskaper och sociala ekonomiska värden som utvecklats av kvinnliga sociala entreprenörer, samt om kvinnliga entreprenörers kapaciteter och kompetenser och de utmaningar som de ställs inför i sitt professionella och privata liv.

Baserat på dessa aktiviteter och utvecklingsmaterialet önskade partnerna fortsätta och fördjupa aktiviteterna genom att göra ett utkast till en handbok och checklista för bedömning av affärsidéer. Därutöver planerar de att utbilda kreditrådgivare och genomföra ytterligare aktiviteter för ökad medvetenhet.

För detta ändamål diskuterades möjligheter att involvera specifika personalresurser och experter så som lärare eller forskare.

Styrkor och positiva effekter

En stor fördel och styrkan i försöksverksamhetens aktiviteter är att

det redan fanns en etablerad samarbetsgrupp inom ramen för vilket nya strategier för främjande av lika möjligheter kan utvecklas och delvis testas. De olika samarbetsparterna var redan vana vid att arbeta tillsammans och dela resurser med en mångfald av mål kopplade till socialt hållbar lokal utveckling. Därutöver erkände alla medlemmar i samarbetsgruppen förekomsten av extra icke-ekonomiska värden i sociala ekonomiska aktiviteter och behovet av att stärka dem. Slutligen existerade ett starkt förhållande mellan olika sociala ekonomiska aktörer, vissa banker och lokala / regionala myndigheter och tjänade som en stöttepelare för lokala aktiviteter inom projektet.

Under försöksverksamhetens gång beslutade styrelsen i kreditgarantiföreningen att främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor bör tas i beaktande vid alla samarbetsgruppens olika aktiviteter och dokumentation. Utbildning av kreditrådgivare och företagsrådgivare har listats som en åtgärd med hög prioritet.

Förmånstagare av kreditgarantiföreningens tjänster kommer att bli starkt involverade i utvärderingen av det slutliga resultatet och dess genomslag. Aspekter som relateras till jämställdhet mellan män och kvinnor kommer att inkluderas i indexet för kundnöjdhet.

Svagheter

Även om initiativet attraherade ett stort intresse från ett antal olika lokala aktörer och även om kreditgarantiföreningen kunde involveras var det fortfarande svårt att övertyga ett flertal medlemmar av unionen och externa organisationer om betydelsen av jämställdhet mellan män och kvinnor. Några är inte medvetna om de hinder och graden av diskriminering som kvinnliga entreprenörer upplever, medan andra fortfarande uppvisar relativt traditionella tankemönster och stereotyper. Medan andra inte uppfattar främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor som en prioritet.

Perspektiv

Baserad på erfarenheter och aktiviteter som utförts inom ramen för DESEO kommer samarbetsgruppen i Göteborg att fortsätta att utveckla strategier för främjande av lika möjligheter inom den sociala ekonomin och av kreditsystem.

Metoderna som utvecklats under DESEO-projektet kommer att spridas och anammas av Coompanion, Västra Götaland och andra lokala aktörer medan man arbetar med liknande samarbetsstrukturer samt organisationer för affärsstöd och andra kreditgarantiföreningar. Därutöver hoppas samarbetsgruppen att ytterligare kunna stärka samarbetet mellan den sociala ekonomin och lokala myndigheter inom området för jämställdhet mellan män och kvinnor i syfte att öka

medvetenheten om dess betydelse och strömlinjeformade relaterade frågor inom alla ekonomins och samhällets olika områden.

Definition av det allmänna sammanhanget och behov av åtgärder

Arbetsmarknaden går för närvarande igenom en period av stora förändringar. Ändringarna inkluderar diversifieringen av arbetsformer och antagandet av olika anställningsformer. En cyklisk kris med stora effekter på arbetsmarknaden på nationell och lokal nivå på 1990-talet komplicerade situationen.

Dessa händelser är reflekterade i de politiska besluten som fattats av staden Modena i syfte att stödja arbetsmarknaden. Speciell vikt läggs vid integration av arbete och utbildningspolicyn för att utveckla dynamiska och innovativa lösningar. I detta sammanhang fokuserar staden Modenas initiativ på två huvudsakliga aktiviteter: a) övervakning av arbetsmarknaden (arbetsmarknadsobservation), och b) tillhandahållandet av stöd till specifika utbildningsåtgärder.

STADEN MODENA/LEGACOOP MODENA (IT):
ÖMSESIDIGT NYTTJANDE AV RESURSER FÖR
BÄTTRE UTBILDNING OCH KVINNLIGA
ANSTÄLLDAS RÖRLIGHET

Med avseende på dessa realiteter kunde två stora problem identifieras av de lokala projektpartnarna:

1) Först och främst finns ett behov av utbildningsmoduler *för* och *till* personer som kommer tillbaka till arbetsmarknaden efter en lång period av frånvaro på grund av familjeansvar så som föräldraledighet.

Den sociala ekonomin berörs särskilt: Kooperativ som till exempel tillhandahåller sociala tjänster och vårdtjänster har en högre andel kvinnliga anställda (90%) och behöver ofta ersätta anställda som är mammalediga. I slutet av föräldraledigheten är det nödvändigt att organisera situationen när kvinnor kommer tillbaka till sin tidigare arbetsplats som de varit tjänstlediga ifrån under föräldraledigheten vilket i många fall går hand i hand med en begäran om flexibla arbetstider.

Vidare söker många kvinnor förlänga sin ledighet även efter den lagligen maximalt föreskrivna tidsperioden. I det fallet kan lönetillägg betalas ut av kooperativet om den senare är tillräckligt ekonomiskt stark att ansöka om en ledningsmodell som strävar efter arbetstagarnas lojalitet. Också i det här fallet är det absolut nödvändigt att återintegrera arbetstagaren och acceptera hennes krav på flexibla arbetstider.

Andra arbetstagare lämnar arbetsplatsen under första året efter att ha skaffat barn, då de inte känner sig förmögna att leva upp till de

krav på färdigheter och kunskaper som ställs efter att ha återgått till arbetet. Tillhandahållandet av utbildning när den anställde återvänder till arbetet är med stor tydlighet ett viktigt instrument som kan hjälpa arbetstagaren att vänja sig vid arbetsplatsen, idealiskt med samma arbetsuppgifter och ansvarsområden, med respekt för de som utfört hennes arbetsuppgifter under hennes frånvaro. De följande siffrorna bekräftar dessa nödvändigheter: Ett av de kooperativ som är involverade i lokala aktiviteter inom DESEO-projektet har i genomsnitt 70 kvinnor på föräldraledighet av ungefär 1,000 anställda.

2.) Ett annat stort problem som parterna identifierade har att göra med det faktum att arbetstagare har en brist på tjänster för att tillfredsställa sina behov kopplat till personlig mobilitet. För några av dem är det omöjligt att pendla mellan hem och arbetsplats vid vissa tider på dygnet då den kollektiva trafiken inte är tillgänglig. Inom ett antal områden är det kvinnor som stöter på dessa problem. Lämpliga tjänster skulle behövas särskilt för dem som står i beredskap för vissa uppgifter där det ofta krävs extra arbetskraft på kort varsel som t ex kulturell medling eller arbetsuppgifter på ett sjukhus.

Kooperativa företag till exempel, som anställer personal vars närvaro krävs vid speciella tidpunkter på dagen (före kl 06 och fram till kl 22) noterar stort bortfall av personal som är ovilliga att acceptera dessa arbetstider på grund av brist på tillgänglig kollektivtrafik. Undersökningar har visat att 11,4% av de anställda söker nytt jobb då de upplever svårigheter kopplade till mobilitet. 19,7% av de anställda försökte att förhandla men misslyckades i att uppnå kompromisser i sina anställningsavtal som till exempel deltid eller arbetspendling. Detta fenomen berör, återigen, framförallt kvinnor.

Specifika mål för försöksverksamheten och framtida samarbetsaktiviteter

Mot bakgrund av situationen enligt ovan, beslutade DESEO-projektets partner i Modena sig för att koncentrera sina försöksverksamhetsaktiviteter till två målsättningar:

- a. att arbeta kring möjligheter till att dela gemensamma resurser i syfte att utbilda och handleda anställda som återgår till arbete efter föräldraledighet och / eller personer som ersätter dem;
- b. att utforska möjligheterna att skapa en lokal samarbetsstruktur som skulle kunna säkerställa utbudet av tjänster för en bättre mobilitet för anställda i kooperativ som arbetar i några av nyckelcentren: *Ospedale Civile di Modena, Policlinico di Modena* och köpcentret *Grand'Emilia*.

Partner och framtida förmånstagare

DESEO-projektets partner som har åtagit sig att arbeta med möjligheter att utveckla samarbetsgrupper för lika möjligheter i området Modena är Modenas kommunstyrelse och Modenas kooperativa förening (Legacoop Modena).

Modenas kommunstyrelse är ett lokalt myndighetsorgan som har mer än 2,000 personer anställda, varav en majoritet är kvinnor. En Kommitté för Lika Möjligheter arbetar parallellt med kommunstyrelsen och samlar de förslag som lagts av de olika delarna av kommittén med målet att främja en vida spridd kultur av lika möjligheter genom hela kommunstyrelsen och dess policybeslut.

Modenas Provisiella Förening för Kooperativ och Gemensamt Samhälle (Legacoop Modena) representerar och övervakar Modenas kooperativ. Därigenom främjar det de kooperativa systemen och underliggande värden. Legacoop erbjuder diverse tjänster och expertkunskap till medlemsföretag och stöder grundandet av nya kooperativ på en bred rad av områden.

Följt av värderingar och principer för samarbete representerar dess medlemmars livskvalitet vilket är en viktig referenspunkt för ansvaret av Legacoops medlemskooperativ. I det här sammanhanget har Legacoops medlemmar ett starkt intresse i värderingen av socialt entreprenörskap och i att utveckla solidaritet mellan kooperativ med målsättningen att utforma nya former av ömsesidig hjälp i strävandet efter att nå de tidigare nämnda målen. Nya och experimentella ansatser för samarbete så som ett gemensamt ledningssystem har implementerats.

Inom de två områden som försöksverksamheten pågår involverade aktiviteterna ett antal ytterligare lokala aktörer, bland dem medlemskooperativ i Legacoop.

1. För att kunna etablera och gemensamt nyttja idén med **delade utbildningskurser** involverades följande kooperativ och kan engageras i gemensamma samarbetsaktiviteter:
 - a. Gulliver Cooperativa Sociale är ett socialt kooperativ av typ-A som arbetar inom området för samhällliga tjänster. Företaget har nästan 1,000 personer anställda av vilka 930 är partner och nästan 90% är kvinnor. Mer än 40% av de anställda partnerna har deltidskontrakt; föräldralediga representerar åtminstone 8% av alla betalda arbetsdagar. Eftersom kooperativets tjänsteområde anses vara "exponerat för risker" förutser italiensk lag 16 månaders obligatorisk för-

äldraledighet under vilken kooperativet tillhandahåller full lön, av vilken en del kommer från INPS (Nationella Offentliga Valfärdsinstitutet).

- b. Aliante Cooperativa Sociale är både ett socialt kooperativ inom ramen för typ-B (främjar integration av missgynnade grupper på arbetsmarknaden) och ett socialt kooperativ inom ramen för typ-A (sociala tjänster och assistans). Det här företaget har också många kvinnliga partner som är anställda och med långa perioder av föräldraledighet på grund av riskerna kopplade till kooperativets aktivitetsområde.

I fallet med det här kooperativet kompliceras problemen med balans mellan arbetstagarens familjeliv och arbetsliv ytterligare av allvarliga personliga problem som många av de anställda har, till exempel är de nyktra alkoholister, drogmissbrukare, f.d. kriminella, psykiatriska patienter och / eller handikappade.

- c. Integra **Cooperativa** Sociale, som är ett socialt kooperativ av typ-A, är ett litet företag med 20 anställda partner av vilka 60% är invandrare och 70% är kvinnor, nästan alla av utländsk härkomst. Det tillhandahåller tjänster inom olika områden så som kultur, utbildning och hälsovård. Kooperativet utför kulturell medling i syfte att främja social och professionell integration av sina medlemmar.

2. När det gäller arbete på en framtida **samarbetsstruktur för att säkra arbetstagares rörlighet** har ett antal servicekooperativ som tjänstgör inom hälsovårdssektorn tillsammans med återförsäljande kooperativ involverats som möjliga samarbetspartner:

- a. CIR Cooperativa Italiana Ristorazione (branschen Modena) är ett kooperativ med över 5,000 anställda som arbetar inom livsmedelsindustrin.

- b. COOP Estense är ett konsumentkooperativ som är verksamt inom detaljhandeln.

- c. **Manutencoop Società Cooperativa** (branschen Modena) **erbjuder ett brett utbud av diverse tjänster till offentliga organ, vårdgivare så väl som till stora privata grupper och företag. Bland dess partner finns Manutencoop Facility Management S.p.A.,** som erbjuder tjänster inom integrerad fastighetsskötsel så väl som underhåll och rengöring av fastigheter. **Manutencoop Servizi Ambientali S.p.A.** tillhandahåller tjänster relaterade till hantering av hushålls- och sjukhusavfall, rengöring av gator, skapandet och driften av återtvinningsanläggningar och därtill relaterade områden.

Alla av dessa strukturer anställer människor med låg utbildningsnivå som utför aktiviteter så som rengöring på sjukhus eller arbetar som lagerassistenter och i andra diverse positioner. Bland dem finns många icke-europeiska kvinnliga anställda. De är i de flesta fall låginkomsttagare och har därför sällan råd att bekosta eget transportmedel för att pendla mellan hem och arbete. Däremot har ett betydande antal av dessa anställda jobb som ofta kräver skiftarbete med arbetstider som ligger utanför kollektivtrafikens tidtabeller.

Med tanke på den mycket specifika frågan och målsättningen för försöksverksamheten föreföll det också som viktigt att involvera lokala aktörer som är verksamma inom transportsektorn.

- *Agenzia per la Mobilità ed il Trasporto Pubblico Locale di Modena* (Modenas Lokala Offentliga Transportbyrå) grundades år 2001 följt av en lagstiftningsreform som syftade till att öppna transportsektorn för konkurrens på en fri marknad och säkra enskild och integrerad förvaltning av mobilitet. Byrån startades som ett konsortium av Modenas provinsiella administration och de olika lokala kommunfullmäktige i provinsen. Den är ansvarig för operationell planering så väl som övervakning av lokal kollektivtrafik i hela provinsen.
- Bortsett från den ovan nämnda byrån har de associerats med *Taxichaufförers Konsortium CoTaMO* så väl som med *Cose Puri* och *SACA Buss Kooperativ*, vilka tillhandahåller transporttjänster etablerade med hjälp av privata medel av olika dimensioner och har därför en annan kostnadsstruktur.

Försöksverksamhetens aktiviteter

Baserat på en samling redan befintlig data och information avseende stora problem när det gäller lika möjligheter i Modena utfördes ytterligare intervjuer och undersökningar i Legacoops kooperativ i syfte att tydligt identifiera (kvinnliga) anställdas behov av utbildning och transporter.

Därefter koordinerade staden Modena och Legacoop ett antal möten för att undersöka olika scenarier och möjligheten till samarbetsgrupper i de två försöksområdena.

1. Med avseende på utbildning av anställda som återvänder till arbete efter föräldraledighet eller ersätter kollegor startade de kollektiva verksamheterna Gulliver, Alicante och Integra redan initiativ kopplade till introduktion av utbildningsmetoder *inom sina respektive strukturer*. Målet för ett antal möten har varit att hitta metoder som skulle göra det möjligt att dela på resurser och kompetenser knutna till dessa utbildningsaktiviteter i syfte att

genomföra och använda dem gemensamt. Utmaningar relaterar här framförallt till frågan om lämpliga metoder och resurser (se 'svagheter'). En slutgiltig lösning kunde inte hittas i slutet av projektverksamheten.

2. När det gäller främjandet av anställdas rörlighet utvecklade Agenzia Provinciale per la Mobilità, i samarbete med andra berörda lokala aktörer ett hypotetisk förslag avseende mobilitetsstyrning. Det här förslaget baserades på en studie som gjordes av byrån. Det föreslår en överenskommelse mellan de delaktiga kooperativen, den lokala kommunstyrelsen och de företag som driver den lokala kollektivtrafiken i vilken de operationella aspekterna av omorganiseringen av transporttjänsterna för en specifik kategori av anställda är definierade. Det är värt att notera att dessa operationella aspekter också är starkt kopplade till målet att ge arbetstagare incitament till att använda kollektivtrafik i allmänhet.

Olika former av ekonomiska incitament kommer att tillhandahållas av dem som skriver under överenskommelsen. De kan till exempel inkluderas i erbjudandet om att köpa en årlig nominell säsongsbiljett som skulle kunna hålla de dagliga resekostnaderna på maximalt 60 cent. Arbetstagare skulle också ges möjlighet att göra månatliga betalningar som kan dras av direkt från deras lönepaket.

Därutöver kan anställda erbjudas kostnadsfria kollektiva resor. De skulle utformas så att de täcker de timmar på dygnet då kollektivtrafiken inte är tillgänglig. Arbetstagare som blir partner i initiativet och köper en säsongsbiljett skulle ha tillgång till de här tjänsterna som kommer att anordnas i samarbete med arbetsgivare och de institutioner hos vilka de specifika anställda producerar tjänster (sjukhus, köpcenter etc.). Tjänsterna kommer att utformas med tanke på den funktionella tillgången i områden där arbetstagarna bor. Tidtabeller kommer att garantera arbetstagarna punktlig ankomst till arbetsplatsen.

Dessa möjliga framtida samarbetsaktiviteter kommer således att ges ett nödvändigt finansiellt bidrag av arbetsgivare, arbetstagare och prisrelaterade koncessioner av de involverade transportföretagen.

Styrkor och positiva effekter av samarbetsaktiviteter

Ett redan existerande och långvarigt lokalt partnerskap mellan olika sociala ekonomiska strukturer och de lokala myndigheterna presenterade också i Modena en positiv bas för försöksverksamheten av nya former av samarbete baserat på ett ömsesidigt nyttjande av resurser för ömsesidig nytta.

Därutöver disponerade redan Legacoop Modena och dess medlem-

mar viss expertis och erfarenheter avseende samarbetsgrupper och ett ömsesidigt nyttjande av gemensamma resurser. De kunde därför lämna viktiga bidrag och teknisk kunskap.

Likheterna i målsättningarna för alla involverade aktörer i Modena kan därtill inte underskattas. Både den sociala ekonomin så väl som lokala myndigheter fokuserar inte enbart på ekonomiska resultat utan har den gemensamma strävan att främja välbefinnandet hos invånarna i allmänhet. Det här är ett viktigt krav och villkor för att framgångsrikt testa och genomföra samarbetsprocesser för lika möjligheter mellan kvinnor och män.

Det allmänna sammanhanget slutligen, dvs. stödet från offentliga institutioner inom arbetsmarknadsområdet och lika möjligheter för kvinnor och män är av avgörande vikt. Här spelar provinsen en specifik roll i ledningen för arbetsmarknadssektorn. De har breddat vidden för arbetsmarknadsrelaterade tjänster. Därutöver ger de support till specifika projekt som företag driver i syfte att tillhandahålla de nödvändiga utbildningsmöjligheterna för att förbättra arbetstagares färdigheter och för att uppmuntra deltid och distansarbete etc. Nationell lagstiftning förutser finansieringen av projekt för omorganisation av arbetsmodeller som idag är extremt stela och nära förknippade med produktion.

Svagheter

Svårigheter avseende båda områdena för försöksverksamheten är nära kopplade till tillgängligheten av finansiella resurser. Detta kan äventyra den slutliga implementeringen av de planerade samarbetsaktiviteterna, eftersom tjänsterna är förknippade med personer med låg inkomst, dvs. personer som osannolikt skulle betala mer än grundavgiften. Staden kommer inte att kunna balansera finansiella gap. Det är därför nödvändigt att involvera andra aktörer som kan vara villiga att dela finansieringen för implementeringen av en lämplig transporttjänst.

När det gäller utbildning efter föräldradighet är den största utmaningen för aktörerna i Modena fortfarande att hitta lämpliga *metoder* för att systematisera resurser och använda dem på det mest rationella sättet. Den här nödvändigheten uppkommer särskilt när utbildningsprojekt delas mellan företag som arbetar inom *olika* sektorer och med *olika* individer. I det här fallet kommer framtida samarbetspartner att konfronteras med verkliga skillnader avseende utbildningsbehov som kan leda till en ökning av kostnaderna bortom företagets och dess samarbetsgruppers finansiella förmåga.

Perspektiv

1. Utbildning

Forskning som bedrivits i involverade företag visar att det finns ett stort intresse för att samarbeta med Modenas stadsfullmäktige och andra organisationer som CESVIP och *Modena Formazione* för att gemensamt starta innovativa moment eller utbildningsmoduler på försök liknande de som testats av kooperativen Gulliver and Aliante. Det förefaller mest lämpligt att etablera individuella utbildningskurser vilka skulle delvis kunna involvera kooperativens personal. Parterna i Modena kommer att fortsätta arbeta med dessa frågor också i framtiden.

2. Främjandet av rörlighet

Företag som arbetar inom områdena underhåll, renhållning och social samhällsservice insåg att de skulle ha mycket att vinna på att hitta en formel som skulle hjälpa till att lösa rörlighetsproblem genom metoder så som kostnadsdelning och andra typer av ömsesidigt nyttjande av gemensamma resurser. Investeringarna som skulle skrivas av på grund av en mycket hög grad av förlorad personal (nyrekrytering, utbildning etc.) är betydande. Om dessa resurser skulle omfördelas för att garantera transporter till kostnader som arbetstagarna hade råd med skulle resultatet mycket väl visa sig vara till stor fördel för båda parter.

För parterna i Modena är det därför av största vikt att fortsätta med bedömningen av de olika faktorerna i syfte att få fram ett konkret samarbetsförslag och dess genomförande.

Det kan vara möjligt att basera dessa aktiviteter på ett "operationellt protokoll" mellan arbetsgivaren och tjänsteleverantörerna. Ett annat alternativ skulle kunna vara etablerandet av "temporära idé-föreningar" inom kooperativen för att garantera villkoren för specifika transporttjänster och ett effektivt utnyttjande av transportresurserna (mindre fordon för mindre grupper etc.). Båda scenarierna skulle tillåta att man testar framgången av nya samarbetsformer.

Kunskap och expertis som är utvecklad och / eller konsoliderad genom DESEO-projektet kommer att borga för att företag inte behöver investera i mer forskning och planeringsaktiviteter utan kan starta direkt från implementeringen av de nödvändiga åtgärderna.

Allt som allt förefaller det användbart att (delvis) integrera i dessa aktiviteter andra relaterade lokala initiativ och program och som också kan leverera ytterligare resurser. Förlikning och välfärdsprogram som är genomförda av den lokala kommunstyrelsen kan inte annat än överlappa förslagen inom DESEO-projektet.

Det skulle således vara av största betydelse att sprida information om alla dessa aktiviteter i största möjliga utsträckning i syfte att anpassa och implementera olika former av samarbetsgrupper med ett stort antal lokala aktörer.

När det gäller transportförslaget till exempel är det möjligt att presentera ett kollektivt projekt för den regionala myndigheten. I ljuset av den innovativa karaktären av de föreslagna åtgärderna kan myndigheterna eventuellt tillhandahålla finansiellt stöd vilket de redan gjort vid andra mobilitetsprojekt.

Definition av det generella sammanhanget och behov av aktion

Trots en gynnsam lagstiftning och andra åtgärder som främjar jämställdhet

mellan män och kvinnor, vilken nyligen antogs i Frankrike, har kvinnor fortfarande inte samma möjligheter som män på områden som sysselsättning, yrkesutbildning, tillgång till chefspositioner etc. Denna situation är inte enbart att ifrågasätta utifrån en standpunkt när det gäller jämställdhet mellan män och kvinnor. Den medför även betydande ekonomiska problem. Med en aktiv befolkning som blir allt färre är det till exempel oundgängligt att säkra en hög siffra när det gäller anställning av kvinnor. Detta kräver även främjandet och genomförandet av andra lämpliga åtgärder som har anknytning till ämnen som t ex en balans mellan arbetsliv och fritid.

På området kring Dunkerque, har olika lokala aktörer under årens gång varit aktiva i genomförandet av ett antal åtgärder mot diskrimineringen av kvinnor på arbetsplatsen. Den första kvinnliga busschauffören i Frankrike var anställd hos det kollektiva transportsystemet i Dunkerque. Vidare verkar det vara värt att nämna att kvinnor till sjömän som är bosatta i området alltid har varit tvungna att ha en anställning för att få vardagen att gå ihop.

Sedan tungindustrin växte fram i Dunkerques centrala områden, upplever kvinnor mycket större svårigheter när det gäller att integrera sig själva på arbetsmarknaden. Tillfälliga arbeten är ofta speciellt riskabelt för arbetares hälsa. De är fysiskt krävande och det är därför som män i allmänhet anställs för dessa uppdrag. Antalet arbetslösa bland den kvinnliga befolkningen i området förblir alarmerande hög.

När det gäller utbildning och praktik är kvinnor i större utsträckning

ADELIE °/°STADEN DUNKERQUE (FR):
INITIATIV FÖR ÖMSESIDIG NYTTA SOM SKA
GE UPPHOV TILL LIKA MÖJLIGHETER ATT
TILLGÅ SYSSELSÄTTNING

hänvisade till traditionella 'kvinnliga yrken, dvs. tjänster inom den (sociala) sektorn.

Vidare är det ett faktum att kvinnor i Dunkerque, precis som är fallet i andra regioner i Europa, sällan innehar chefspositioner vid större företag. Ca 30% arbetar halvtid (jämfört med 5% av männen), vilket ofta beror på att de måste ta ansvar för barn och hem liksom en brist på möjligheter för att förena arbetsliv med privatliv. Flexibla modeller när det gäller arbetstid och lämpliga, överkomliga tjänster för barnomsorg saknas.

Specifika mål när det gäller aktiviteter som lanserats på försök

När hänsyn tas till den rad av olika tidigare nämnda problem och det samband som de har, var målet med de lokala aktiviteter som lanserats på prov i Dunkerque att sammanföra initiativ som genomförs på området på ett relativt samordnat och överlappande sätt. Konkreta mål på detta område är att:

- bättre identifiera och definiera hinder till integreringen av kvinnor på arbetsmarkanden,
- inrätta platser där det är möjligt att träffas och att skapa regelbundna möjligheter för att utbyta erfarenheter mellan olika lokala aktörer och
- samordna och sammanföra program i syfte att lansera gemensamma initiativ vilka är grundade på ett ömsesidigt nyttjande av resurser.

Slutliga långsiktiga mål med initiativet är att inrätta en struktur liknande det center för resurser som kommer att inrättas i Grenoble, med ett specifikt fokus på kvinnor och sysselsättning.

Partner

Aktioner inom ramen för DESEO i Dunkerque har främjats och samordnats av sammanslutningen ADELIE så väl som av staden Dunkerque. Under den tid som aktiviteterna som lanserats på försök ägt rum, lyckades båda strukturerna att associera en rad olika lokala aktörer. Bland de senare är det möjligt att återfinna organisationer inom den sociala ekonomin som främjar lika möjligheter (SEDIR, CIDFF, AJS "Le bon Emploi de la Solidarité" – Ett dugligt arbete inom solidaritetens ram), som är ett utbildningscenter som är specialiserat på ämnet i fråga (CORIF – Collectif Régional pour l'Information et la Formation des Femmes – Regionalt kollektiv inriktat på information och utbildning för kvinnor), vilka är organisationer som främjar sysselsättning till framför allt missgynnade grupper (Entreprendre Ensemble – Gemensamma åtaganden, Maison d'Emploi – Arbetsför-

medling), lokala företag (Chamber of commerce and industry – Industri- och Industri- och handelskammaren, "Club des Elles de l'Industrie" – De kvinnliga industriarbetarnas klubb), lokala myndigheter (staden Dunkerque, Communauté Urbaine de Dunkerque – Gemenskapen i Dunkerques landsbygdsområden) och statliga myndigheter (Direction Régionale des Droits des Femmes – Regionala ledningen för kvinnors rättigheter).

Förberedande aktiviteter

Utvecklingen av samarbetsgrupper i Dunkerque föregicks av utformandet av specifika instrument som främjar ett ökat medvetande om situationen för kvinnor och utbildning av yrkesverksamma som är aktiva på området för jämställdhet mellan män och kvinnor, yrkesutbildning och sysselsättning.

Dessa aktiviteter så väl som en rad möten gjorde det möjligt att på ett tydligare sätt identifiera potentiella parter som skulle kunna inrätta en samarbetsgrupp, att på ett mer förankrat sätt knyta dessa aktörer till varandra och utforma en funktionell plan för den framtida samarbetsgruppens funktion och styre:

Aktiviteter som drivs genom samarbete i grupper kommer att samordnas av en styrkommitté som består av representanter för alla involverade aktörer, en för uppdraget utsedd heltidsanställd samordnare så väl som tematiska arbetsgrupper som kommer att förbereda de olika initiativen som den framtida samarbetsgruppen kommer att koncentrera sig på.

Ett ömsesidigt nyttjande av expertis och information så väl som en sammanslagning av de olika parterna som utgör samarbetsgruppens handlingsprogram, kommer att utgöra grunden för alla framtida gemensamma initiativ.

Den framtida samarbetsgruppens aktiviteter

Efter att en konkret plan för ömsesidigt nyttjande av resurser har inrättats och tillgängligheten av alla nödvändiga resurser har säkrats, kommer den framtida samarbetsgruppen att utföra olika aktiviteter som har anknytning till jämställdhet mellan män och kvinnor när det gäller sysselsättning och utbildning, som t ex:

- sammanföra befintlig expertis, data och annan relevant information för att göra denna tillgänglig för alla de parter som utgör samarbetsgruppen och de som drar nytta härav;
- utforma och genomföra utbildning när det gäller jämställdhet mellan män och kvinnor som tar upp yrkesverksamma och andra relevanta aktörer eller individer;
- utarbeta och genomföra en översikt bland kvinnor vilken foku-

serar på tekniska och andra färdigheter hos den senare (resultaten kommer att användas som en grund för utbildning och ökat medvetande);

- utarbetande och genomförande av en översikt bland företagen i sektorer som enligt tradition ses som 'manliga' i syfte att ta reda på verkliga sysselsättningsmöjligheter för kvinnor;
- utarbetande och spridning av informationsmaterial som uppmuntrar kvinnor till att upptäcka sektorer som enligt tradition ses som 'manliga';
- aktioner för att uppmuntra arbetsgivare i Dunkerque till att anställa (unga) kvinnor inom produktionssektorn så väl som främja, med lämpliga initiativ, deras professionella utveckling;
- undersöka specifika problem hos (kvinnliga) löntagare i den industriella sektorn och föreslå lämpliga lösningar;
- främja utbyte och ömsesidig handledning för (unga) kvinnor som redan är anställda inom den industriella sektorn eller kanske kan tänka sig ett arbete i den senare och
- anordnande av konferenser, seminarier och andra händelser.

Kompetenser och resurser

Utöver att samfinansiera initiativet, kommer de framtida parterna i samarbetsgruppen att bidra till de planerade aktiviteterna med diverse expertis och andra resurser.

ADELIE kommer att göra ytterligare personalresurser tillgängliga för att säkra eller stödja samordnande aktiviteter.

Staden Dunkerque kan komma att ställa kontorsutrymmen så väl som annan teknisk utrustning till samordningsgruppens förfogande. Det är möjligt att administrativ support, även när det gäller personalresurser, kan komma från Gemenskapen i Dunkerques landsbygdsområden (Communauté Urbaine de Dunkerque).

En rad olika experter (socialarbetare, utbildare, forskare, psykologer, advokater etc.), som arbetar *för* eller *med* sammanslagningar som AJS, SEDIRE eller CIDFF, skulle kunna erbjuda sina tjänster till samarbetsgruppen.

Direkta kontakter till framtida arbetsgivare eller sponsrande företag kan etableras med hjälp av Industri- och handelskammaren i Dunkerque, vilken blev involverad i initiativet.

Utbildningsstrukturer som CORIF är i position att kunna leverera specifik expertis när det gäller utbildningsaktiviteter. CORIF kan komma att ta över specifika ansvar som rör utformandet, anordnandet och genomförandet av utbildningsmoment och aktioner för förbättrat medvetande.

Slutligen skall det betonas att alla dessa aktörer har sin *specifika* kunskap om verkligheten för kvinnor på området omkring Dunkerque. Kanske kommer vissa av dem att kunna erbjuda särskild kun-

skap som rör migrerande kvinnliga arbetare medan andra kanske är specialiserade på specifika åldersgrupper etc.

Styrkor och positiva effekter

En stor styrka hos partnerskapet i staden Dunkerque och dess initiativ ligger i den mångfald av aktörer som parterna i DESEO-projektet har kunnat mobilisera. Olika områden som utbildning, sysselsättning eller aktioner för ökat medvetande sammanfördes. Därutöver berikade olika perspektiv och kunskap om specifika målgrupper diskussionerna. Det var inte alla involverade aktörer som gjordes delaktiga för att arbeta tillsammans – ett formellt nätverk av olika lokala organisationer som främjar jämställdhet mellan män och kvinnor och lika möjligheter fanns inte tidigare.

Vissa av de organisationer som var delaktiga bedriver mycket liknande aktiviteter. För dem är idén med att skapa en grupp för samarbete och därigenom synergier istället för att bli varandras konkurrenter, var ganska tilltalande.

Stödet från lokala politiker och administratörer i försöksprocessen utgör en större tillgång och ökade projektets synbarhet i regionen Dunkerque. Här kunde ADELIE och andra associationer bygga på redan etablerade arbetsförhållanden med den lokala myndigheten, vilken redan tidigare visade sig vara relativt öppen för sektorn för sammanslutningar.

Svagheter

Precis som lokala DESEO-aktiviteter på andra områden, kunde partner i regionen Dunkerque inte helt lösa de frågor som hade anknytning till det (fortsatta) tillhandahållandet av alla resurser som skulle bli nödvändiga för att genomföra de planerade aktionerna. Detta problem uppstod i synnerhet med hänsyn till möjligheterna att finansiera den struktur som kommer att vara ansvarig för samordning av samarbetsgruppen.

Vidare kommer det, trots att samarbete mellan parterna blev relativt animerat, kommer det att ta viss tid att konsolidera detta partnerskap. Under aktiviteterna som genomförs på försök har det inte alltid varit lätt att sammanföra alla intresserade parter på en regelbunden basis. Vidare blev det så att förestående lokala val i Frankrike delvis hindrade ett regelbundet deltagande från politiker och den lokala administrationen.

Samtidigt skulle intresset och det starka engagemanget från lokala politiker också kunna leda till svårigheter då det skulle kunna ge upphov till att samarbetsgruppen skulle bli beroende av den förras goda vilja (vilken, i sin tur, skulle kunna ha en inverkan på finansieringen, innehåll i initiativet etc.). Tänkbara förändringar i fråga om den lokala regeringen eller lokala administrationen måste föregripas.

Framtidsutsikter

Parterna i DESEO-projektet i Dunkerque hoppas kunna förstärka det samarbete som har etablerats mellan diverse lokala aktörer även efter slutet på det europeiska DESEO-projektet i syfte att genomföra planerade aktiviteter i samarbetsgrupper. Den fas under vilken försöksverksamheten pågått påvisade fördelar och positiva effekter med ett närmare samarbete jämfört med initiativ som hittills varit relativt dåligt samordnade med initiativ som överlappat varandra. Under diskussionens gång visade det sig att för många lokala aktörer så var ett ömsesidigt nyttjande av resurserna ett alternativ som de kunde tänka sig gentemot ett fullständigt beroende av och konkurrens i förhållande till offentlig finansiering.

Med hänsyn till problemen med finansiering fortsätter de lokala parterna fortfarande sin efterforskning och lobbyverksamhet gentemot offentliga myndigheter eller andra organisationer som tillhandahåller relevant stöd genom program och andra instrument.

Efter inrättandet av samarbete i grupper, kommer parterna i samarbetsgrupperna att försöka associera andra närliggande städer så väl som regionala myndigheter som länsarbetsnämnden och det allmänna rådet.

Vid ett senare stadium kan andra aktörer som organ som har anknytning till det nationella utbildningssystemet, fackförbund eller offentliga arbetsförmedlingar komma att bli delaktiga i projektet.

I det långa loppet kan samarbetsgruppen komma att bli en viktig referenspunkt för lokala och regionala myndigheter när det gäller utformandet av policyer som främjar sysselsättning för kvinnor.

SAMMANSLUTNINGEN FÖR BOENDE I CARBERY (CARBERY HOUSING ASSOCIATION) / DEN KOOPERATIVA SAMMANSLUTNINGEN LEADER I VÄSTRA CORK (WEST CORK LEADER CO-OPERATIVE SOCIETY) LTD. / NÄMNDEN FÖR UTVECKLING I REGIONEN CORK (CORK COUNTY DEVELOPMENT BOARD) (IR): BYGGA STÖD TILL FRÄMJARE AV LIKA MÖJLIGHETER INOM DEN SOCIALA EKONOMIN

Definition av det allmänna sammanhanget och behov av åtgärder
Grevskapet Cork, liksom andra områden i Irland och Europa, har genomgått stora

förändringar i fråga om dess ekonomi och sociala strukturer. Regionen har genom traditioner förlitat sig på jordbrukssektorn och jordbrukets avtagande roll som en ekonomisk aktivitet har lett till minskad produktivitet, färre jobb och försämrade inkomster under

de senaste 50 åren liksom till att den lokala befolkningen valt att lämna regionen.

Irlands anslutning till Europeiska unionen liksom antagandet av en mer dynamisk ekonomisk policy har förändrat regionen betydligt under de senaste 10 åren. Tack vare en mer aggressiv utvecklingsstrategi har man lyckats mångfaldiga sina ekonomiska aktiviteter till områden som tillverkning i mindre skala och turism inklusive uthyrning av rum till turister. Dessa förändringar har i sin tur lett till att priserna på mark och bostäder stigit vilket i sin tur lett till att kostnaderna för viktiga produkter och tjänster ökat utan att man sett en liknande ökning när det gäller antalet jobb och inkomster. På grund av detta har en stor andel av hushållen upplevt att de inte klarar av att få grundläggande behov att gå ihop (som bostad, barnomsorg och fritid) på den öppna marknaden. Bland de grupper som i störst utsträckning drabbas av dessa förändringar är kvinnor, speciellt ogifta kvinnor och ensamstående föräldrar, vilka ofta också brottas med betydande svårigheter i att hitta ett arbete, ett överkomligt boende och barnomsorg.

Dessa problem förenas med frånvaron av ett omfattande skyddsnet av överkomliga sociala, kulturella och miljömässiga supportåtgärder som skulle kunna uppväga begränsningarna på den öppna marknaden. I detta sammanhang har personer med en genomsnittlig inkomst en tendens att hitta möjligheter till lokal utbildning, sysselsättning och företagande med en begränsning till vad som är tillgängligt på marknaden.

Detta skapar enligt vår ståndpunkt ett underskott när det gäller lika möjligheter, vilket är resultatet av en övergripande tillförlit till den privata sektorn och marknaden för att tillfredsställa majoriteten av de sociala, miljömässiga och kulturella behoven i regionen. I praktiken är många viktiga produkter och tjänster inte tillgängliga till överkomliga kostnader för en stor andel av befolkningen, såvida dessa inte tillhandahålls av de statliga institut och understöds finansiellt. Men kvantiteten (och ibland kvaliteten) av de understödda medlen har en tendens att vara begränsade och tillgång till dem är villkorat och föremål för urvalsförfarande.

Då de stått inför dessa förhållanden har parterna i DESEO-projektet inriktat på staden Cork identifierat utvecklingen av den sociala ekonomiska sektorn som en absolut nödvändig balansfaktor för jämställdhet mellan män och kvinnor när det gäller sysselsättning och tillhandahållandet av nödvändiga tjänster. Vidare skulle en stark och innovativ sektor för socialt företagande vara en värdefull partner för den lokala myndigheten när det gäller att främja regional utveckling och social integration.

Specifika mål med de aktiviteter som bedrivs som försöksverksamhet

Under sina aktiviteter som drivs som drivs som ett försök, konfron-

terades parterna i Cork-projektet-samarbetet med en rad ytterligare hinder som man inte kunnat hitta på andra områden där medarbetare inom DESEO-projektet är verksamma – åtminstone inte i den utsträckningen.

Olika former av samarbete mellan olika organisationer inom den sociala ekonomin, men framför allt mellan den sociala ekonomin och lokala myndigheter, finns knappast.

Vidare erkänns inte den sociala ekonomin som en absolut nödvändig sektor när det gäller att främja lika möjligheter i fallet med staden Cork. Detta betyder att det finns ett svagt territoriellt stöd för sektorn.

För att framgångsrikt kunna ta upp frågor som ömsesidigt nyttjande av resurser och sociala företags samarbete i grupper, föreföll det nödvändigt att först och främst utföra viktiga aktiviteter för att öka medvetandet och skapa ett nätverk som hitintills inte existerat bestående av aktörer inom den sociala ekonomin.

Specifika mål med de aktiviteter som bedrivits som försöksverksamhet på lokalt plan i Cork var således att:

- identifiera, dokumentera och främja den roll som företag inom den sociala ekonomin i området spelar och då i synnerhet den roll som dessa företag spelar när det gäller att utgöra ett funktionellt alternativ till att främja lika möjligheter mellan män och kvinnor och andra delar av samhället
- skapa möjligheter till samarbete i nätverk bland sociala företagare, företag och byråer som är ansvariga för regional utveckling i syfte att identifiera möjligheter till sammanslutningar för lika möjligheter,
- hjälpa till att utveckla effektiva instrument som skall utgöra ett stöd och en finansiering för sociala företag och entreprenörer som främjar lika möjligheter grundat på metoder som samarbete i grupper.

Partners, kompetenser och resurser

Aktiviteter som bedrivs som försöksverksamhet, samordnades, främjades och genomfördes av medarbetare inom DESEO-projektet, Sammanslutningen för boende i Carbery (Carbery Housing Association) (CHA), Nämnden för utveckling i regionen Cork (Cork County Development Board) (CCDB) och den kooperativa sammanslutningen LEADER i västra Cork (West Cork LEADER Co-operative) (WCLC).

Sammanslutningen för boende i Carbery (Carbery Housing Association; CHA) är verksam på området för långsiktiga sociala bostäder och övriga relaterade tjänster i samhället. CHA bidrog till att och kommer att bidra till de lokala aktiviteterna med personal, finansiering, expertis och användning av kontorsmaterial och lokaler.

Nämnden för utveckling i regionen Cork är ett lokalt myndighetsor-

gan som hanterar regional integrerad utveckling, inklusive samhällsutveckling. CCDB levererade aktningvärd input till den lokala försöksverksamheten genom nyttjandet av medel som en befintlig databas över alla samhällsorganisationer i regionen och direkt kontakt med sina organisatörer. CCDB utgör del av landstingsrådet i Cork (Cork County Council), vilket har tillgång till finansiering till gemenskapsinitiativ, land och byggnader som skulle kunna användas av sociala företag. CCDB är i position till att kunna tillhandahålla expertis från tjänstemän inom den offentliga sektorn vilka arbetar med en rad samhällsrelaterade utvecklingsprojekt i regionen så väl som med andra personer med en speciell kunskap som stadsplanerare, arkitekter, ingenjörer etc.

Den kooperativa sammanslutningen LEADER i västra Cork (West Cork LEADER Co-operative) är ett lokalt partnerskap för utveckling vilket hanterar utvecklingen på landsbygden. För närvarande främjar det utveckling i landsbygdsområden men det kommer snart att slås samman till ett utvidgat partnerskap för utveckling i västra Cork (West Cork Development Partnership) med ytterligare ansvar för det regionala programmet för social integration. WCLC är ansvarigt för en rad program för bidrag och understöd som skulle kunna stödja den sociala ekonomin. Det skulle kunna bidra till framtida aktiviteter i samarbetsgrupper med expertis från dess tjänstemän inom den offentliga sektorn vilka arbetar med en rad lokala utvecklingsprojekt i regionen.

Under projektaktiviteterna har andra byråer och organisationer deltagit i aktiviteterna som bedrivits och kan komma att delta även i initiativet:

Clann Credo (CC) är en social investeringsfond som stöder sociala företag och andra samhällsinitiativ med beviljande av lån under omständigheter där kommersiella banker inte skulle vara villiga att hjälpa till med finansieringen genom lån. Sociala företag vilka skulle uppstå genom några framtida aktiviteter (i form av samarbetsgrupper) skulle i något stadium behöva finansiera sin verksamhet genom lån, vilket Clann Credo skulle kunna göra tillgängligt. Partners i provinsen Cork tittar också på möjligheten att Clann Credo skulle utgöra en kanal för erhållandet av finansiering från EIB till sådana initiativ. Utöver tillhandahållandet av finansiering via lån, besitter CC en expertis som ger dem rätt att göra finansiella uppskattningar till företag, deras verksamhetsplaner och deras förslag till finansiering.

Corks miljöforum (Cork Environmental Forum) (CEF) är ett regionalt medlemskapsorgan som främjar lokal agenda 21 och andra (miljö-mässiga) mål. Det har en omfattande databas med kontakter i sam-

hället och byråer. Vidare har man erfarenhet i att använda media i genomförandet av sina aktiviteter. CEF har speciell erfarenhet när det gäller att anordna en infrastruktur av grupper över regionen liksom anordnandet av marknadsförande tilldragelser och seminarier.

Nätverket sociala företagare på Irland (Social Entrepreneurs Ireland) (SEI) är en nationell välgörenhetsorganisation som tillhandahåller finansiellt stöd från privata donatorer till sociala entreprenörer. Det har även främjat ett nationellt nätverk av sociala företagare. SEI och dess nätverk deltog i anordnandet av Cork Seminariet (se följande underkapitel). Detta samarbete förväntas fortsätta i framtiden. Sociala företagare i provinsen Cork kommer att kunna bjuda på finansieringsstöd från SEI från och med 2008 och framåt. SEI:s expertis, databaser och kontakter och i synnerhet deras erfarenhet när det gäller hanteringen av kampanjer för offentliga relationer och kontakter med donatorbyråer skulle vara av stort värde för eventuella framtida samarbeten i grupper och stöd till sociala företag.

Västra Corks hantverks- och designsällskap (West Cork Craft and Design Guild) (WCCDG) är ett organ för regionalt medlemskap som sammanför enskilda personer i västra Cork, anordnar gemensamma aktiviteter och tillhandahåller sina medlemmar med tillgång till finansiering och resurser. WCCDG har lyckats knyta hantverkarsektorn till sektorn för sociala företag. Hantverkarsektorn är ett bra exempel på alternativ ekonomisk utveckling. WCCDG strävar efter att inrätta ett centralt center för hantverk i västra Cork, vilket kommer att tillhandahålla en ömsesidigt nyttjad resurs för enskilda personer inom hantverkarsektorn och kanske kunna vara tillgänglig för andra sociala företag för specifika händelser och aktiviteter. Sällskapet har också erfarenhet av anordnande av händelser och kontakter med media.

Det främsta målet som delas av alla parter och som framställts i förväg är utvecklingen av den sociala ekonomin som ett instrument för att möta behov som ännu ej svarats mot samt att skapa jobb och utbildningsmöjligheter för sina medlemmar. De olika parterna har kommit fram till detta mål från olika riktningar – vissa har ett övergripande intresse för regionen som de kämpar för, andra är intresserade av specifika aspekter av livet i detta samhälle som regional utveckling på landsbygden, sysselsättning, bostäder och en hållbar utveckling av miljön eller utvecklingen av hantverk och design. Men allt leder fram till slutsatsen att lika möjligheter på dessa områden skulle kunna utvecklas genom sociala ekonomiska företag. Potentiella framtida förmanstagare gjordes delaktiga i projektet från början (t ex Sammanlutningen för boende i Carbery (Carbery Housing Association)).

Aktiviteter som bedrivs på försök

Lokala aktiviteter som utgör försöksverksamhet i Cork inleddes med en granskning av forskning kring den regionala sociala ekonomin inklusive en översikt bland lokala sociala företag.

Ca. 100 sociala företag identifierades i området kring västra Cork enligt noteringar gjorda av Nämnden för utveckling i regionen Cork. Ett frågeformulär skickades ut till dessa företag där man ställde en rad frågor så väl som bad om deras ståndpunkter när det gällde sätt på vilka deras och andra företags arbete kring lika möjligheter kunde stödjas. Efter detta hölls lokala möten med lokala sociala företag. Övriga partner anslöt sig till det lokala partnerskapet som ett resultat av dessa utbyten. Centrala lokala byråer inbjöds för att delta i de månatliga möten som hålls av de lokala parterna i DESEO-projektet i Cork och här skulle viktiga regionala byråer också kunna inbjudas för att även de delta i aktiviteterna.

Ett viktigt medel för att ytterligare utvidga partnerskapet, utgöra ett lokalt nätverk och göra DESEO-initiativet känt för allmänheten utgjorde ett seminarium som anordnades i Cork den 26.11.07. Denna tilldragelse förde samman 55 delegater besående av sociala företag, (offentliga) byråer, lokala myndigheter så väl som intresserade individer. En rad presentationer från olika sociala företag hölls. Vidare gavs deltagarna möjlighet att utbyta och ge sitt bidrag till en fortsättning av lokala aktiviteter anordnade inom ramen för DESEO-projektet (t ex ett svar på en granskning av Utvecklingsplanen för provinsen Cork). Som ett resultat av detta utbyte anslöt sig även representanter från Clann Credo, Hantverkare i västra Cork (West Cork Craft) och Designsällskapet (Design Guild) och Cork miljöforum (Cork Environmental Forum) den lokala styrgruppen inom DESEO-projektets initiativ. En första "kärna" av ett framtida nätverk och eventuellt en samarbetsgrupp skulle på så sätt kunna inrättas.

Styrkor och positiva effekter av de lokala aktiviteterna

Med sina aktiviteter under försök lyckades parterna i Cork-projektet tydligt att först och främst förtydliga betydelse och roll med de sociala företagens sektor i området där deras lokala myndigheter finns och i regionen. Genom regelbundna möten, seminarier och en kontinuerlig kommunikation inom varje lokal partners nätverk, genomfördes flera aktiviteter för att öka medvetenheten om parternas verksamhet. Betydande byråer som är involverade i utvecklingen av sociala företag och företag i landsbygden så väl som en rad företag som är aktiva inom den sociala ekonomin gjordes delaktiga.

Partnerskap mellan Sammanslutningen för boende i Carbery (Carbery Housing Association), den kooperativa sammanslutningen LEADER i västra Cork (West Cork LEADER Co-operative) och Nämnden

den för utveckling i Cork gjorde det möjligt för parterna att få tillgång till en rad olika kontakter och information. Personal från alla tre strukturer har varit villiga att investera sin tid i initiativet och genomgå viktiga aktiviteter i nätverk.

Genom att andra intresserade lokala organisationer anslutit sig till initiativet inom ramen för DESEO-projektet, har en rad kompetenser och resurser gjorts tillgängliga från olika parter, inklusive samhällsorganisationers databaser, färdigheter i design och layout, allmänna färdigheter i projekthantering, spridning och publicitet, hantering av förfrågningar från media, kontor etc.

Med sin spridning av aktiviteter och möten lyckades parterna i Cork-projektet lansera aktiviteter i det som hittills varit icke-befintliga nätverk och ett närmare samarbete mellan olika aktörer på lokal och regional nivå. De skapade en slags 'hård karma' av vad som senare skulle kunna bli ett samarbete i nätverk.

Svagheter

Till skillnad från andra europeiska parter i DESEO-projektet, har partnerskapet i Cork, i sina aktiviteter, konfronterats med en brist på lokalt samarbete i nätverk bland företag inom den sociala ekonomin, men också och framför allt med en låg nivå av medvetenhet och åtagande för att stödja denna sektor på vägnar av de offentliga myndigheterna. I slutet av DESEO-projektet var det fortfarande inte säkert huruvida de olika byråerna som är representerade i det lokala partnerskapet inom ramen för DESEO-projektet kommer att fortsätta vara engagerade i ett uppföljande projekt eller initiativ likt detta som är en följd av DESEO-projektet:

Provinsrådet i Cork (Cork County Council) är verksamt på basis av strategiska prioriteringar vilka definieras periodiskt och granskas regelbundet. Trots att provinsen har varit förberett för att delta i DESEO-projektet, har de aktiviteter som föreslås av projektet för framtida projekt för närvarande inte integrerats i regionens strategiska prioriteringar. Detta kan emellertid komma att ändras under de månader som följer på slutet av DESEO-projektet.

Det lokala partnerskapet beslutade sig för att framställa ett förslag till provinsen inom ramen för revisionen av provinsens utvecklingsplan vilka måste framställas före slutet av februari 2008. Parterna hoppas att detta kommer att ge en garanti om att provinsen kommer att fortsätta vara engagerad i de förslag som DESEO-projektet kommer att göra när det gäller den sociala ekonomin vilken kommer att kräva ett proaktivt beslut och att prioritet ges till dessa aktiviteter. På samma sätt har den kooperativa sammanslutningen LEADER i västra Cork (West Cork LEADER Co-operative) hitintills varit villig att delta i DESEO-projektet. Man har emellertid inte officiellt antagit det

förslag som gjorts av DESEO-initiativet för ett fortsatt stöd från den sociala ekonomin. WCLC genomgår för närvarande en sammanslagning med Partnerskapet i samhället västra Cork (West Cork Community Partnership) för att framställa en kombinerad utvecklingsbyrå som är ansvarig för både utveckling på landsbygden och social integration i området. Trots att detta skulle öppna nya möjligheter för en fortsättning på det lokala initiativet inom ramen för DESEO-projektet, kommer det att vara nödvändigt att detta föreslås och antas av den nya nämnden och ledningen för Partnerskapet för utveckling i västra Cork (West Cork Development Partnership).

Ett fortsatt stöd från Provinsrådet i Cork (Cork County Council) och Partnerskapet för utveckling i västra Cork (West Cork Development Partnership) skulle förmodligen vara nödvändigt för att säkra ett effektivt stöd från sektorn för den sociala ekonomin som främjare av lika möjligheter i regionen.

Man skulle emellertid förmodligen kunna säga att Sammanslutningen för boende i Carbery (Carbery Housing Association), Clann Credo och Corks miljöforum (Cork Environmental Forum) är fullt engagerade på en långsiktig basis i de kort- och långsiktiga mål som föreslagits av DESEO-projektet. Detta är på grund av att främjandet av det sociala företaget och aktioner relaterade till främjandet av lika möjligheter av dessa utgör del av den långsiktiga agendan för dessa organ.

Perspektiv

Med en potentiell ekonomisk tillbakagång av den irländska ekonomin är det möjligt att problem med socialt utanförskap och brist på tillgång till jobb och tjänster kommer att öka under de kommande åren.

Som ett resultat härav förväntas samhällen än en gång vända sig till den sociala ekonomin som ett sätt att svara mot deras behov liksom behoven hos en växande andel av befolkningen. Detta borde återspeglas i ett starkare stöd för initiativ inom ramen för det sociala företaget och som en följd härav när det gäller skapandet av mer effektiva instrument för att främja dessa.

Cork DESEO har föreslagit att man skall ta vara på den gynnsamma situation som råder och föregripa dessa utvecklingar, men också ta upp aktuellt och pågående behov av en social ekonomi som en väsentlig främjare av lika möjligheter genom att sträva efter en mer omfattande strategi mot sociala företag på vägnar av regionala byråer. I synnerhet provinsrådet i Cork (Cork County Council), tillsammans med övriga viktiga aktörer skulle kunna främja någon form av stödbyrå för sociala företag. Byrån skulle utarbeta och genomföra ett program för att marknadsföra lokala sociala företag. Den skulle

kunna stödja utvecklingen av specifika initiativ när det gäller tillhandahållandet av hjälp med studier för att undersöka möjligheten till olika projekt samt med utarbetandet av verksamhetsplaner. Vidare skulle byrån tillhandahålla nödvändiga kontakter med regionala och nationella lagstadgade organ så väl som stödbyråer och underlätta tillgången till långsiktig lånefinansiering.

Deltagande och stöd från andra aktörer kommer förmodligen att krävas för att detta ska bli verklighet. Partnerskapet i Cork inom ramen för DESEO-projektet kommer därför att försöka att ytterligare stärka samarbetet mellan lokala sociala företag, byråer och andra organisationer.

En viktig möjlighet för parterna i Cork-projektet att fortsätta tidigare nämnda mål kommer att vara framställningen av ett omfattande svar till Granskningen av utvecklingsplanen för provinsen Cork (Cork County Development Plan) vilken skall äga rum före början av år 2008. Vikt kommer att läggas på de sociala företagens potentiella roll i den regionala utvecklingen och strategier för social integration. Detta svar kommer att avslutas före slutet av februari 2008. Parterna hoppas att detta bidrag till planen kommer att leda till fastställandet av en strategi mot sektorn för sociala företag, vilket också skulle kunna utgöra del av genomförandet av den integrerade strategin för ekonomisk, social, och kulturell utveckling av provinsen Cork (Integrated Strategy for Economic, Social and Cultural Development of County Cork) (2002-2011).

Beslutet av det provinsiella rådet i Cork (Cork County Council) och Partnerskapet för utveckling i västra Cork (West Cork Development Partnership) med hänsyn till framtida stöd från de initiativ som föreslogs skulle vara avgörande för huruvida de skulle genomföra planerade aktioner. Sedan projektets början har parterna i Cork-projektet gjort stora ansträngningar för att etablera och bibehålla en dialog med de byråer som de anser är nyckeln till att genomföra de ändringar som föreslagits. De kommer att fortsätta att göra sitt bästa för att framställa sin sak för provinsrådet i Cork (Cork County Council) och för Partnerskapet för utveckling i västra Cork (West Cork Development Partnership), om vikten av att stödja initiativen.

SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

Resultat från försöksverksamheter inom ramen för DESEO-projektet om parternas områden visar tydligt den stora potentialen med samarbete i grupper i fråga om främjandet av lika möjligheter och socialt hållbar lokal utveckling. Alla involverade parter erkände dess värde och belyste behovet av att fortsätta försöket och genomförandet av samlingsgrupperna. Samtidigt visar exemplen från DESEO-projektet att mycket återstår att göra för att överbrygga hinder när det gäller genomförandet av sådana nya och mycket starkare former av samarbete mellan olika lokala aktörer.

Samarbete grundat på ett ömsesidigt nyttjande av resurser sträcker sig bortom rena nätverksprocesser. Det kräver att alla parter är fullt hängivna att ge sig i kast med ett gemensamt mål som de fastställt tillsammans. Parterna måste vara övertygade om initiativets användbarhet. På grund av ett liknande intresse när det gäller en socialt hållbar lokal utveckling, kan organisationer inom den sociala ekonomin och lokala myndigheter finna det lättare att identifiera sådana gemensamma mål än andra lokala aktörer.

Det tillvägagångssätt och de mål som processen med samarbete i grupper bestämmer sig för skall säkra att varje part i samlingsgruppen kan bidra med sina egna kompetenser och styrkor medan den föreställer att fullfölja den egna organisationens uppdrag och mål.

Vidare berör processer i samlingsgrupper maktsystem eftersom ett ömsesidigt nyttjande av resurser kräver ett gemensamt beslutsfattande och en balanserad tilldelning av ansvarsområden. Relationer som vilar på tillit mellan de olika parterna i samlingsgrupperna måste etableras och konsolideras på förhand. Det är nödvändigt att

förändra traditionella tankesätt. Detta kräver tid, dvs. en period där man för en dialog och förhandlingar vilket ofta kan vara tidskrävande. Försöksverksamheten inom ramen för DESEO-projektet har visat att trots den korta projektperioden har vissa privata parter kunnat inrätta ett närmare samarbete "på öga-mot-öga-nivå".

Parterna måste fortsätta att föra en dialog mellan sig och detta givetvis även efter att samlingsgrupper har inrättats. Alla parter inom en samlingsgrupp måste vara involverad på en regelbunden basis och mer på djupet än som ofta är fallet i rena nätverksförhållanden.

I detta sammanhang är delaktighet från redan befintliga lokala partnerskap en fördel. Samarbete i nätverk måste på så sätt ses som en *grund* för genomförandet av processen med samlingsgrupper. I vissa fall kan medlemmar av ett lokalt nätverk se samarbete i grupper som en stor möjlighet till att ge ny kraft åt deras relationer.

I en rad fall kan ett verkligt ömsesidigt nyttjande av resurser på specifika områden vara lättare att genomföra mellan aktörer som är verksamma inom samma (ekonomiska) sektor. Här kan liknande och därmed kompletterande mål, behov, aktiviteter och resurser komma att underlätta processer som involverar samarbete i grupper. Strategier för ett ömsesidigt nyttjande och resurser kan göra det möjligt för olika parter i en samlingsgrupp att utforma bättre målinriktade tjänster.

I andra situationer gentemot mer omfattande problem eller målgrupper kan det vara mer fördelaktigt att innefatta en bred rad olika lokala aktörer med olika kompetenser och resurser. Lokala tillhandahållare av bostäder och transportbolag till exempel skulle kunna bidra med sin expertis, anpassade tjänster och resurser till processer med samarbete i grupper vilket främjar lika möjligheter. Ändå är det så att trots att deltagande av aktörer som företräder ett stort antal olika områden och grupper i samhället kan komma att vara positivt inställda till samarbetet, så ska samarbete i grupper fokusera på ett mycket specifikt område där man är aktiv. Parterna inom DESEO-projektet till exempel har arbetat kring samarbete i grupper på området för utbildning, entreprenörskap, tillgång till finansiering etc. Utan någon specifik fokus kan aktionerna snabbt komma att bli samordnade och endast stödjas av vissa parter i en samlingsgrupp. De riskerar att inte längre följa de gemensamma målen; vilket kan leda till att intressekonflikter kan uppstå.

Båda scenarierna – samarbete i grupper bland liknande aktörer så väl som samarbete i grupper med en mångfald aktörer – kräver en omfattande utstakning av resurser så väl som utvecklandet av lämpliga metoder för att ömsesidigt nyttja dessa resurser.

En stor utmaning och absolut nödvändig nyckel till framgång för ett

samarbete i grupper som främjar lika möjligheter är emellertid dess hållbarhet i fråga om resurser. Trots att det kan verka önskvärt att ha lokala myndigheter delaktiga i aktiviteter som drivs i samarbetsgrupper, bör initiativet slutligen inte vara *beroende* av offentlig finansiering och andra tillfälliga finansiella instrument. Enligt partnerskapet inom ramen för DESEO-projektet skall samarbete i grupper för lika möjligheter ses som en möjlighet till att skapa nya former av lokalt samarbete och allianser. Processer för ömsesidigt nyttjande av resurser skall fokusera på resurser som *redan finns* bland diverse aktörer. De bör leda till en mer effektiv användning av dessa resurser, dvs. skapandet av synergier också ur finansiell synvinkel. Samarbete i grupper skall ses som en möjlighet till att hitta ett sätt bort från problem som uppstår när den offentliga sektorn kontinuerligt söker sig bort ifrån sociala initiativ och en allt mer konkurrenskraftig kapplöpning för offentlig finansiering etablerar sig.

Allt som allt skulle DESEO-projektet kunna belysa det faktum att processer för ett ömsesidigt nyttjande av resurser, baserat på lämpliga metoder och planering, kommer att generera synergier bland olika aktörer och därför bidra till ett områdes välmående som en helhet. Genom en mer effektiv användning av befintliga resurser och en ansvarsfördelning mellan olika aktörer, kommer nya medel för aktion att växa fram. Därigenom blir samarbete i grupper en viktig nyckel till framgång för genomförandet av lokala planer för hållbar utveckling, lika möjligheter och diverse andra program eller territoriella strategier.

Som en följd härav, måste det rättsliga ramverket och andra aspekter som relaterar till sammanhanget antas för att det skall vara möjligt att på ett framgångsrikt sätt genomföra dessa nya former av lokalt samarbete och att det skall vara möjligt att få till stånd ett ömsesidigt nyttjande av resurser.

Lokala och nationella regeringar så väl som europeiska institutioner har en viktig roll att spela när det gäller att bygga på det allmänna sammanhanget. Följande rekommendationer, baserade på resultatet av de aktiviteter som bedrivs som försöksverksamhet inom ramen för DESEO-projektet, skall således tas hänsyn till:

Allmänt erkännande av det mervärde som samarbete i grupper med sociala mål medför

Samarbete i grupper med sociala mål är ett relativt nytt begrepp som behöver utvecklas ytterligare och främjas på alla nivåer i samhället och av alla aktörer. Lokala och nationella regeringar bör erkänna den

stora potential som ligger i processer för ömsesidigt nyttjande av resurser enligt hur de har framställts av parterna i DESEO-samarbetet. De tillför ett värde till det traditionella begreppet med samarbete i grupper vilket framför allt fokuserar på ekonomiska mål och intressen hos parterna i samarbetsgruppen. Av speciellt intresse är deras demokratorienterade filosofi om detta samarbete i grupp vilken främjas av den sociala ekonomin och andra aktörer.

Vidare kan prospektet om nya lokala initiativ för social integration, vilket först och främst skulle grundas på resurser från deras egna parter, endast välkomnas av lokala, nationella och europeiska myndigheter.

Det nya begreppet som rör samarbete i grupper (samarbetsgrupper) bör omnämnas vid utvecklande av offentliga initiativ och inkluderas i framtagande för att öka medvetandet och program på olika områden och kring olika frågor, som till exempel entreprenörskap och företags sociala ansvar (Corporate Social Responsibility), antidiskriminering och partnerskap.

Organisationer och aktörer inom den sociala ekonomiska sektorn skall i sin tur vara öppna för samarbete med andra traditionella företag och den offentliga sektorn

Anpassande av det lagstiftande ramverket

Lagstiftning och åtgärder som relaterar till frågor som offentlig-privata partnerskap, främjandet av lika möjligheter, entreprenörskap eller offentliga upphandlingar skall anpassas för att tillhandahålla bättre villkor och incitament för inrättande av samarbete i nätverk. Lokala myndigheter skulle till exempel kunna främja tjänster grundat på processer i samarbetsgrupper när de beviljar offentliga kontrakt. Samarbete i grupper med sociala mål kan göras till ett kriterium för belöning i det offentliga anbudet, för att ge endast ett exempel.

Icke desto mindre är det ibland inte nödvändigt att anpassa lagstiftande texter *som sådana*. De kanske redan tillhandahåller en rad möjligheter för att främja sociala värden i processer för samarbete i grupper. Lokala myndigheter kanske emellertid inte känner att de är i position till att tolka dessa regler på ett lämpligt sätt. Det är nödvändigt att göra förtydliganden. Detta kan vara möjligt att få till stånd genom offentliggörandet av riktlinjer för ett konkret genomförande av relevant lagstiftning genom specifikt anordnade seminarium för lokala administratörer etc. Det kan vara intressant att till exempel integrera ämnet som rör samarbete i grupper med sociala mål i seminarium för lokala myndigheter rörande kvalitetskriterier i offentlig upphandling, i enlighet med vad Europeiska kommissionen har fastställt för de kommande åren.

Främja andra former av samarbete och ett ömsesidigt nyttjande av resurser

Territoriella pakter, konsortium eller SCIC (kooperativa verksamheter med gemensamma intressen) tillhandahåller redan aktningvärda exempel på god praxis när det gäller ett ömsesidigt nyttjande av resurser inom den sociala ekonomin, lokala myndigheter och andra lokala aktörer som har mer än rent ekonomiska mål.

Deras försöksverksamhet i andra städer och regioner kanske kan uppmuntra lokala aktörer att intensifiera relationer i nätverk och prova på samarbete i grupper själva.

Hittills finns exempel på dessa former av samarbete endast i vissa medlemsstater. De territoriella pakterna hittade emellertid sin framgångsrika fortsatta verksamhet bortom den period under vilken de finansierades av Europeiska gemenskapen. SCIC-verksamheterna är fortfarande relativt unga men börjar inrättas i allt större utsträckning och testas av ett ökande antal lokala aktörer i Frankrike.

Det verkar således värt att sprida information om dessa former av samarbete över Europa i syfte att uppmuntra lokala myndigheter och andra lokala aktörer att följa dessa exempel på lokala partnerskap. Nätverk av samsarbetsgrupper som fullföljer sociala mål bör främjas. De skulle kunna säkra inrättandet av en europeisk pool för utbyte av expertkunskap när det gäller samarbete i grupper med ett mervärde. Vidare skulle de vara i position till att kontinuerligt godkänna och sprida europeiska minimistandarder och modeller för samarbete i grupper på områden som lika möjligheter.

Erkännande och främjande av den sociala ekonomin och andra solidaritetsbaserade initiativ

Den sociala ekonomin har en viktig roll att spela när det gäller utforskandet och genomförandet av samarbete i grupper för att uppnå lika möjligheter och relaterade former av lokalt samarbete med tillfört socialt värde som SCIC eller territoriella avtal.

Aktiviteter inom ramen för en struktur inom den sociala ekonomin grundar sig till stor del på ett ömsesidigt nyttjande av processer bland sina egna medlemmar. Principer för samarbete och ansvarsfördelning har i de flesta fall en dominerande position jämfört med rena konkurrenskraftiga attityder och vinsttänkande.

Dessutom finns det redan olika former för samarbete mellan olika aktörer inom den sociala ekonomin, grundat på ett ömsesidigt nyttjande av resurser. De banade också vägen för utvecklingen av andra solidaritetsbaserade initiativ (inom den sociala ekonomin) som institut som tillhandahåller kreditgaranti, fonder etc.

På grund av dess samhällsorienterade intressen och mångfaldiga mål, vilka är länkade till olika aspekter av en hållbar lokal utveckling, kunde den sociala ekonomin redan bevisa sin förmåga till att bygga allianser med andra lokala aktörer som lokala myndigheter, små och medelstora företag eller medborgarinitiativ.

Det är därför absolut nödvändigt att den sociala ekonomin erkänns av lokala, nationella och europeiska aktörer som en viktig social och ekonomisk aktör, så väl som en motor och testbädd för innovativa initiativ som samarbete i nätverk för lika möjligheter. Inte enbart större strukturer utan också småföretag inom den sociala ekonomin bör erhålla en större synbarhet som främjare av grundläggande värden, samarbete och ett socialt välmående.

Relaterade åtgärder skall också gå hand i hand med spridningen av information om främjandet av solidaritetsbaserad finansiering. Den senare kan inte minst utgöra en viktig pelare för initiativ som skall ge upphov till ett skapande av lika möjligheter vilka samordnas genom samarbete i grupper.

Öka synbarheten för nya former av lokalt samarbete

Ett viktigt bidrag från lokala, nationella och europeiska institutioner när det gäller främjandet av samarbetsgrupper (med den sociala ekonomin) för lika möjligheter och liknande former av samarbete är att ge dem största möjliga synbarhet. Erfarenhet som parterna inom DESEO-projektet inhämtat har visat att denna typ av aktioner är nödvändiga när det gäller att konsolidera det framtida partnerskapet i samarbetsgrupper, men också och framför allt när det är nödvändigt att hitta ytterligare parter och resurser.

Trots att de kan vara i position till att tillhandahålla värdefull expertis i processerna för samarbetsgrupper, kan mindre strukturer för samarbete i grupper finna det svårt att utföra intensiva aktiviteter för att öka medvetandet och nå ut till potentiella partners. Lokala myndigheter till exempel skulle kunna göra mer effektiva medel för kommunikation tillgängliga, men också bättre kommunikationskanaler och ett bredare nätverk av kontakter. Därigenom skulle de också säkra ett aktningsvärt bidrag från mindre företag och organisationer (inom den sociala ekonomin) till lokala utvecklingsprocesser.

Integration av initiativ till samarbete i grupper när det gäller den lokala politiken och program

Erfarenhet från flera partners inom DESEO-projektet har visat att det

är mest troligt att processer i samarbetsgrupper kommer att lanseras och bibehållas om de i största möjliga utsträckning integreras i handlingsprogram som drivs av andra lokala aktörer så väl som i andra lokala nyckelpolicyn och strategier.

Lokala myndigheter bör ta hänsyn till initiativ i samarbetsgrupper med relaterade mål när de utformar och genomför lokala utvecklingsstrategier, planer för jämställdhet mellan män och kvinnor eller strategier för social integration och lika möjligheter.

Partnerskap i samarbetsgrupper kan till exempel konsulteras i programmeringsfasen för relevanta strategier. Vidare bör de spela en viktig roll när det gäller implementeringsprocessen genom att tillhandahålla sin expertis och sina tjänster.

Härigenom kommer synbarheten och hållbarheten av processerna för samarbetsgrupperna att utökas. Vidare har lokala aktörer möjligheten att säkra att samarbetsgruppernas mål på medellång sikt och mål på lång sikt överensstämmer med allmänna mål som fastställts för den lokala utvecklingen och vice versa. I detta sammanhang förefaller det än en gång vara absolut nödvändigt att betona att strukturer för samarbetsgrupper skall bli en naturlig del av processerna för beslutsfattande på lokal nivå och ett effektivt genomförande av politiska strategier. Processer och policyn i samarbetsgrupper kommer att förstärka varandra. Kostsamma överlappningar kommer att förebyggas. Demokratin kommer att stärkas. Därigenom kommer processen med samarbetsgrupper ännu en gång att visa sig vara ett en satsning där man har allt att vinna för alla parter i det lokala samhället.

Främja en ny kultur för samarbete och förvaltning

Processer för ömsesidigt nyttjande av resurser sträcker sig långt bortom enkelt samarbete i nätverk. De kräver ett starkare åtagande från alla involverade parter så väl som en större vilja till att dela inte enbart sina resurser utan också sina (beslutsfattande) kompetenser.

Nuförtiden är 'konkurrens' ett vida spritt begrepp som används för att beskriva den antagna nyckeln till framgång när det gäller ekonomisk tillväxt. Allt för ofta kan emellertid ett konkurrenskraftigt uppträdande också komma att förstöra sociala och ekonomiska resurser och äventyra inrättandet av synergier i detta sammanhang har artificiella klyftor skapats vilka motsätter sig offentliga och privata aktörer, men även privata aktörer bland dem själva.

I förhållande till dessa utvecklingar förefaller det nödvändigt att skapa och främja en ny samsarbetskultur där olika aktörer har samma rättigheter och skyldigheter. Detta kommer att erfordra en omfördelning av ansvar bland de olika aktörerna och inrättandet av gemen-

samma förfaranden för beslutsfattande. Här är det av stor vikt att alla involverade organisationer utvecklar en respekt för varandra. Privata aktörer, inklusive de inom den sociala ekonomin, kan komma att ta över ytterligare ansvar och uppgifter för det lokala samhället. Lokala samarbetsgrupper för lika möjligheter till exempel kan komma att bland sina medlemmar skapa en stor andel resurser som behövs för att få till stånd specifika initiativ och tjänster. På så sätt kommer de att göra offentliga myndigheter fria från ansvar. Aktörer inom den sociala ekonomin och andra aktörer kommer endast att kunna utföra nya uppgifter på ett framgångsrikt sätt och upprätthålla det partnerskap man är delaktig i om de ges en möjlighet att utforma ramen för sina aktiviteter. De måste göras delaktiga i planering och utvärdering av lokala policyn och andra initiativ i mycket större utsträckning. Alternativa metoder till lokala aktörers deltagande såsom dessa för närvarande främjas inom ramen för processen Territoriellt socialt ansvar (Territorial Social Responsibility; TSR®), skulle kunna införas och testas på lokala områden. Beslutsfattande i sociala ekonomiska strukturer eller på områden med starkt partnerskap mellan den sociala ekonomin, lokala myndigheter och andra aktörer kan utgöra exempel på alternativa system för förvaltning.

Teknisk utbildning för lokala myndigheter, företagare och andra lokala aktörer

Att öka medvetandet i olika frågor samt informationsaktiviteter rörande nya begrepp för lokalt samarbete, inklusive samarbete i grupper, är viktigt men kanske inte är tillräckligt för att i tillräcklig utsträckning säkra att dessa begrepp testas och tillämpas på olika områden. Lokala aktörer som önskar diskutera och inrätta processer för samarbetsgrupper själva kommer med största sannolikhet att behöva mer specifik information och mer specifika riktlinjer i fråga om de rent tekniska aspekterna av ett ömsesidigt nyttjande av resurser och av samarbete i allmänhet. Först och främst måste information om redan befintliga exempel på god praxis när det gäller samarbete i grupper för lika möjligheter och liknande initiativ utbytas. Specifika åtgärder för utbildning skulle kunna utformas och genomföras av organisationer vilka på ett lyckat sätt har inrättat processer för samarbete i grupper. Lokala myndigheter är i en position där de på olika sätt kan stödja genomförandet av sådan utbildning, vilket kan komma att involvera lokala administratörer, privata företag och diverse andra strukturer. De kan komma att främja utbildningsprocesser genom att a) sprida information och

öka synbarheten av dessa initiativ, b) göra sina egna exporter, som t ex advokater, tillgängliga för att ta sig tid till att diskutera med deltagarna, c) tillhandahålla mötesplatser, d) delta i finansieringen av utbildare, eller helt enkelt genom att e) uppmuntra sina egna administratörer till att delta i projektet.

Göra universiteten delaktiga

Universiteten skall där det är möjligt och lämpligt göras delaktiga i program som främjar inrättandet av nya former av samarbete i grupper som t ex samarbetsgrupper som strävar efter lika möjligheter.

Å ena sidan kan forskare komma att behöva leverera ett stort bidrag till utvecklingen av lämpliga metoder för lokalt samarbete i grupper där de deltagande parterna har sociala mål.

Å andra sidan skall universitet som är verksamma inom den sociala ekonomin och andra akademiska institutioner uppmuntras till att mer på djupet integrera frågor som har anknytning till samarbete, (socialt) företagande och inrättande i samarbetsgrupper i deras egen förteckning över meriter.

Förändrat sätt att tänka när det gäller ekonomi och samhälle

Respekt för alla tidigare nämnda rekommendationer skulle förmodligen inte leda till förväntade resultat såvida inte åtgärder för att främja nya sätt till lokalt samarbete och ett ömsesidigt nyttjande av resurser inte också skulle *öka olika aktörers medvetande när det gäller det verkliga behovet av att skapa lika möjligheter.*

Offentliga myndigheter, social ekonomi, privata företag, akademiker och andra aktörer, inklusive varje enskild invånare måste inse det sociala, kulturella och ekonomiska värde som lika deltagande av kvinnor och män i livets olika skeden innebär. Brister måste belysas bättre och alternativ till det invanda måste framhävas.

Kampanjer och politiska tal är inte tillräckligt. Att öka medvetandet om olika förfaranden skall relateras till hur det ser ut i praktiken och överförs till verklig åtgärd.

Bara för att ge två exempel: En mycket användbar övning vilken parterna inom DESEO-projektet arbetat med är undersökningar hos arbetsgivare vars företag är verksamma inom vad som traditionellt sett uppfattas som manliga sektorer. Resultatet av dessa undersökningar kan i ett antal fall komma att påvisa det betydande tillskott som kvinnor kan utgöra i dessa sektorer. Utbildning och praktik som vänder sig till män och (unga) kvinnor i alla åldrar skulle i allt star-

kare utsträckning kunna bygga på dessa resultat och sträva efter att förändra sätten att tänka på. Kvinnor bör uppmuntras mer till att lära sig mer om sina egna kapaciteter medan de upptäcker 'manliga' yrken och aktiviteter.

Andra exempel på god praxis som bör nämnas i detta sammanhang är de ansträngningar som kreditgarantiföreningen (Credit Guarantee Union) i Västra Götaland har gjort för att introducera lika möjligheter till praktik och en kontrollista för sina mentorer när det gäller verksamheter och rådgivare i fråga om krediters. Dessa aktioner ser till att lika möjligheter inte endast förblir diskussionsfrågor, utan att de också tillämpas i praktiken.

Lokala och nationella regeringar så väl som beslutsfattare inom EU skall ta hänsyn till detta när de utvecklar relevant lagstiftning och främjar ett aktivt genomförande av lika möjligheter på alla områden i samhället och inom ekonomin.

Aktiviteter som genomförts under året inom DESEO, för att främja lika möjligheter kan vara användbara, men är inte tillräckligt om det ska vara möjligt att uppnå en djupare förändring av vår mentalitet.

BILAGA: PARTNERS I DESEO-PROJEKTET

Administrationen i provinsen Piacenza har utvecklat kulturella och institutionella aktiviteter för att garantera en alltid större och mer punktlig närvaro och godkännande av kvinnor på beslutsfattande plaster inom institutionerna och i den ekonomiska verkligheten för de lokalt anslutna, för att erkänna dess roll i gemenskapens regering för kvinnliga närvaron. Inom ramen för dess konsultativa aktiviteter när det gäller skapande av verksamhet och sysselsättning, arbetar den i nära samarbete med en rad olika företag inom den sociala ekonomin och andra lokala aktörer. Provinsen disponerar således över ett brett utbud av erfarenhet och ett omfattande nätverk för försöksverksamhet. **www.provincia.piacenza.it**

CE.SVI.P. (Italien) anses vara ett av de mest avancerade centren för forskning och utbildning i norra Italien. Det är i synnerhet engagerat i att stödja företag inom den sociala ekonomin och lokala myndigheter och har redan varit aktivt i olika projekt som främjar jämställdhet mellan män och kvinnor. I samarbete med provinsen i Piacenza och ETHOS, bidrar CE.SVI.P. till projektet med sin expertis i affärsskapande, samarbete och utveckling av verktyg som underlättar kvinnors deltagande i olika aspekter av den lokala utvecklingen. Vidare använder CE.SVI.P. sitt breda nätverk (samarbete med olika aktörer inom den sociala ekonomin, kommuner etc.) för försöksverksamhet och spridning av uppnådda resultat. **www.cesvip.it**

ETHOS är en organisation inom den sociala ekonomin som strävar efter att öka social utveckling, lika möjligheter och att främja utökad deltagande och tillgång till ekonomiskt och socialt lokalt liv. Ethos yrkeskun-

niga personal förvärvade en bred erfarenhet i att främja –både hos lokala myndigheter och organisationer inom den sociala ekonomin – lika möjligheter och jämställdhet mellan män och kvinnor genom deras aktiviteter inom efterforskning och rådgivning. www.ethoscoop.it

I **staden Modena** är främjandet av jämställdhet mellan män och kvinnor en av dess främsta angelägenheter. Staden, vilken disponerar över ett brett nätverk av samarbete med företag inom den sociala ekonomin och andra lokala aktörer, håller på och utforskar nya verktyg som ska främja jämställdhet mellan män och kvinnor som en grund för lokal utveckling. Staden Modena disponerar över viktig expertis i fråga om tjänster och verktyg som främjar lika deltagande av kvinnor och män i det sociala och ekonomiska livet på lokal nivå (innovera barnomsorgssystem etc.). www.comune.modena.it

Legha Provinciale Cooperative e Mutue Modena har en lång erfarenhet i att stödja skapandet av verksamhet, samarbete och solidaritet inom den kooperativa sektorn över hela Italien. Det tillhandahåller viktig expertis på området för samarbetsgrupper inom den sociala ekonomiska sektorn. Denna partners speciella intresse är att utveckla nya modeller för samarbete mellan små och stora företag inom den sociala ekonomin. www.modena.legacoop.it

ADELIE deltar i projektet tillsammans med **staden Dunkerque** inom ramen för dess stöd till utveckling och försöksverksamhet när det gäller nya strategier för den lokala utvecklingen, liksom den sociala ekonomin och frågor som jämställdhet mellan män och kvinnor. Båda aktörerna är mycket intresserade av transnationellt utbyte när det gäller frågan om processer i samarbetsgrupper och jämställdhet mellan män och kvinnor. Inom REVES har de också varit involverade i olika aktioner rörande främjandet och tillämpningen av jämställdhet mellan män och kvinnor.

CEPS utgör ett verktyg för att utveckla offentlig policy för territoriell utveckling, där det är viktigt att ta hänsyn till relevanta ämnen som jämställdhet mellan män och kvinnor. CEPS har deltagit i program i frågor som rör män och kvinnor när det gäller en balans mellan arbete och privatliv och fördjupade dessa ämnen för att öka sin kapacitet i att utveckla och genomföra program på lokal nivå. CEPS är verksamt inom ett viktigt nätverk på lokal nivå, vilket omfattar lokala myndigheter, organisationer inom den sociala ekonomin, civilsamhället och andra lokala aktörer. www.asceps.org

Staden Messina deltar i projektet i syfte att stärka jämställdhet

mellan män och kvinnor på dess område genom att arbeta kring specifika aspekter som rör samarbete i grupper och lokal ekonomisk utveckling. Det är speciellt intressant att i samarbete med andra lokala aktörer, som t ex den sociala ekonomin, utveckla, utforska och tillämpa nya aktioner och modeller för (finansiellt) stöd till kvinnor som är aktiva inom någon verksamhet. www.comune.messina.it

Piattaforma per l'Economia Sociale dell'Area dello Stretto, som har en stor erfarenhet inom olika frågor som rör den sociala ekonomin, skapandet av verksamhet och lokal utveckling, deltar i projektet tillsammans med staden Messina. Med dess deltagande strävar den efter att utforska modeller för samarbete i grupper vilka i synnerhet har anknytning till nya former av stöd till kvinnor som är aktiva inom någon verksamhet, som t ex mikrokrediter. Vidare hoppas Piattaforma främja en lokal kultur som stöder lokal utveckling, jämställdhet mellan män och kvinnor och aktiviteter inom den sociala ekonomin på olika nivåer. Dess nätverk kommer i betydande utsträckning att bidra till spridningen av nya begrepp / värden / benchmarks som resultat från olika projekt.

Sedan 1995 arbetar **staden Grenoble**, tillsammans med en bred rad andra lokala aktörer som t ex den sociala ekonomin, aktivt kring frågor som rör jämställdhet mellan män och kvinnor. Olika initiativ som skapandet av en gemensam fond för hjälp till sociala ekonomiska eller kulturella aktiviteter som innefattar unga personer (i synnerhet unga kvinnor) har utvecklats. Staden är mycket intresserad av att fördjupa sina aktiviteter genom att utforska designen på samsarbetsgrupper som gör det möjligt att få till stånd lika tillgång för kvinnor och män till det ekonomiska och sociala livet. Man uppskattar i synnerhet möjligheten till utbyte med andra områden och aktörer från olika nationella verkligheter. www.ville-grenoble.fr

Informationscenter om kvinnors rättigheter (CIDFF) fullföljer aktiviteter som har anknytning till information och hjälp till skapandet av (sociala) verksamheter av kvinnor så väl som stöd till verksamheter i allmänhet. Det utvecklar och sprider innovativa verktyg som till exempel rör finansiering (CLEFE). Vidare fokuserar man sitt arbete i stor mån på att öka medvetandet. CIDFF samarbetar med ett brett nätverk av olika lokala aktörer, inklusive kommuner som t ex staden Grenoble eller andra operatörer som är verksamma inom den sociala ekonomin. Inom ramen för detta projekt kommer det att bidra med sin expertis och sina idéer. Tillsammans med staden Grenoble kommer CIDFF då att tillhandahålla en omfattande testbädd för projektresultat på dess område och säkra en mer omfattande spridning av resultatet från projektet.

Sammanlutningen för boende i Carbery (Carbery Housing Association) strävar efter att få till stånd jämställdhet (mellan män och kvinnor), kunskap och deltagande bland dess kunder, medlemmar och personal, i synnerhet när det gäller design, utveckling, byggande och förvaltning av livsmiljön – en specifik bransch inom den sociala ekonomin. Den har också stor erfarenhet i att utveckla och driva yrkesrelaterad utbildning för framtida boende och allmänheten. CHA strävar efter att tillhandahålla expertis till projektets aktiviteter. Vidare strävar det efter att i en större utsträckning utveckla jämställdhet mellan män och kvinnor på alla områden av dess aktiviteter och modeller för samarbete med andra lokala aktörer. www.carberyhousing.eu Under tiden som aktiviteterna inom ramen för projektet fortgick, anslöt sig den kooperativa sammanslutningen LEADER i västra Cork; **West Cork Leader Co-operative Society Ltd.** www.westcorkleader.ie och Nämnden för utveckling i regionen Cork; **Cork County Development Board** www.cdbecorkco.ie till det lokala partnerskapet inom projektet i staden Cork. De är båda viktiga aktörer när det gäller främjandet av lokal utveckling och social sammanhållning i västra Cork.

Coompanion är en kooperativ byrå för utveckling som främjar kooperativ utveckling och utveckling av verksamheter inom den sociala ekonomin som en helhet. Aktiviteter och målsättningar inom DESEO-projektet stämmer överens med **Coompanions** egna prioriteter när det gäller prioriteter kring det arbete man bedriver. Byrån disponerar över betydande erfarenheter när det gäller support till verksamheter och processer som drivs i samarbetsgrupper. Inom ramen för projektet kommer Coompanion i synnerhet att erbjuda sin expertis när det gäller finansiella aspekter som har anknytning till jämställdhet mellan män och kvinnor samt stöd till verksamheter. Man kommer att bedriva aktiviteter i projekt tillsammans med anslutna sociala företag och planerar att också arbeta mot inrättandet av ett kvalitetssystem eller en kvalitetsstandard för sociala företag och medlemmar av Coompanion. www.coompanion.coop